

Revolver

December 1990, 1/I, cena 45,00 din

Copi

HOMOSEKSUALNOST V SLOVENSKEM FILMU

Dom in svet,
Info

AIDS

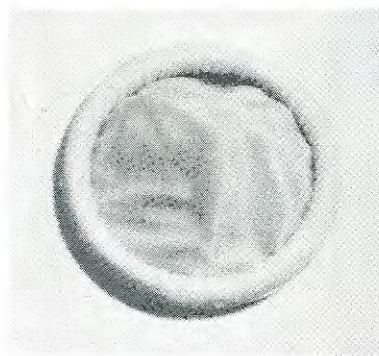
RED HOT AND BLUE

Dolgoletno
prijateljstvo

ALEN KOS,
Portfolio

UPORABA NE UBIJA.

Čeprav je po uradnih podatkih število HIV-inficiranih v Sloveniji zaenkrat še skromno, dvakrat razmislite o svojem spolnem početju. In tudi ko boste razmislili, vedno uporabite kondom. Uporaba kondoma vas ne bo ubila. Zato pa vas, na žalost, aids lahko. Kondom boste uporabili zase in za svojega partnerja.

POMAGAJTE NAM USTAVITI AIDS.

AIDS-HELP
LIBERALNO DEMOKRATSKA
STRANKA SLOVENIJE

MIKROBIOLOŠKI INŠTITUT MEDICINSKE
FAKULTETE UNIVERZE V LJUBLJANI
ANONIMNI TEST 061. 443 642 1398

Roza klub
LJUBLJANA

roza obzorja

Prva številka **Revolverja**, drage bralke in cenjeni bralci, je pred vami (in za nami). S tem, pogojno rečeno, začinjamo z novim načinom dela v ljubljanskem *Roza klubu* (*Magnusu LL*) ter slovenskem gay gibanju. Vendar pa se ne poslavljamo od klasičnega gverilskega in fanzinsko-aktivističnega okolja subkulture, ki mu gay gibanje dolguje ogromno stvari (in se mu bomo, če bo potrebno, vrnili), gre za to, da iščemo novo pot in novo stanje stvari. Gay gibanje je z *Roza klubom* postalo tudi politično gibanje za odpravo diskriminacije zaradi spolne usmerjenosti. Socializacija homoseksualcev je še vedno glavni motor našega gibanja, temu pa smo priključili še nekatere, po našem mnenju zelo pomembne, politične pobude in akcije. *Roza klub*, ki je nastal kot holding Magnusa in LL (obe organizaciji pa predstavljata njegovo platformo), bo v kratkem postal član ogromne mednarodne organizacije *ILGA*.

Revolver je, kot smo rekli včasih, zaenkrat centralni organ *Roza kluba*. In zato smo **Revolver** zastavili kot glavni časopis gay gibanja v Sloveniji (ter, zaenkrat, tudi v drugih delih jugovzhodne Evrope). *Roza klub* pa ni vezan samo na **Revolver**, ki bo zaenkrat izhajal na vsake tri mesece (torej kot četrtletnik) in redne biltenske informacije, ki jih pripravljajo naši novinarji: z navdušenjem smo sprejeli tudi ponudbo **Radia Slovenija** oziroma njegovega **Vala 202**. Tako lahko na vsakih štirinajst dni, ob četrtkih od 17.00 do 17.30, poslušate oddajo **Roza val**, v kateri objavljamo informacije o tem, kaj se dogaja na naši in tuji gay sceni. Zanimivo pa je, da se je ravno v času, ko se je - tako ali drugače - začel naš pohod skozi velike institucije, za nas zaprl prostor v (danes že bivših) alternativnih medijih; vendar pa je do tega verjetno moralo priti.

Ostali smo pri **Revolverju** in **Roza valu**: v naše delo nesporno sodi tudi nova zbirka **Lambda** pri založbi **ŠKUC**. Knjiga **Modra svetloba**, v kateri so zbrana homoerotična besedila slovenskih pisateljic in pisateljev vseh literarnih generacij, je doživela ugoden kritiški sprejem.

Kot svojevrsten odgovor na to knjigo v **Revolverju** objavljamo daljše razmišljanje našega filmskega urednika **Gustija Lebna** o homoseksualnosti v slovenskem filmu. In tudi drugače poskušamo pokazati, za kaj gre pri homoseksualnosti (ter tudi homofobiji) v slovenski kulturi. Tako sta naša urednika **Brane Mozetič** in **Matjaž Bergant** pripravila obsežen intervju z uglednim mladinskim pisateljem **Vitanom Malom**, ki pove, zakaj se bori proti licemerju.

Na začetku **Revolverja** so člani uredništva pripravili dva pregleda informacij in komentarjev o njih: kulturne so zbrane v rubriki **Dom in svet**, politične pa v rubriki **Info**. Sledi obsežen blok o **aidsu** in travmah, ki jih prinaša: najprej predstavljamo ploščo **Red Hot And Blue** (tekst je napisal **Tine Žnidaršič**), sledi žalobno poročilo o **smrti Ryana Whitea**, **aids blok** pa uradno zaključujemo z besedilom **Aids in ženske**, v katerem naša novinarka **Vesna Borič** piše o nekaterih primerih **aidsa** med ženskami; nenazadnje je za to temo šlo tudi pri letošnjem *svetovnem aids dnevu 1. decembra*. Vendar pa, kar je očitno, **aidsa** še ni konec: naš človek v New Yorku **Mitja Kranjc** predstavlja film **Dolgoletno prijateljstvo**, ki bo v Sloveniji na rednem kino programu od januarja naprej, naša sodelavka **Bojana Vesel** pa je napisala pregledno besedilo o **aidsu in glasbi**.

Potem pride na vrsto izčrpen tekst o nemškem slikarju Saloméju, ki ga je napisal naš umetnostni kritik **Marko Jarh**. Sledita dva eseja, ki sta objavljena v rubrikah **Prvi esej** in **Drugi esej**: v Prvem eseju naš ugledni psiholog in eden izmed veteranov slovenskega gay gibanja **Bogdan Lešnik** piše o stanju **Med konformizmom in radikalnostjo**, v Drugem eseju pa naša kolonistka **Nataša S. Vegan** piše o uporabi imidžev v lezbični (sub)kulturi. Na koncu objavljamo **Copijeve** stripe, v rubriki **Teta Malči** pa naša svetovalka strupeno zavrne nekaj stereotipov in ostalih predsodkov, ki bi naj bili del homoseksualne narave.

Pred **Teto Malči** je še veliko drugih tekstov, v **Revolverju** pa objavljamo tudi dva velika bloka fotografij: v prvem bloku so objavljene fotografije znanega fotografa in publicista **Alena Kosa**, našega človeka v Amsterdamu in na Dunaju, v drugem pa fotografije našega mlajšega fotografa, **Boštjana Lisca**, in fotografinke, ki se je že uveljavila kot **Aquarius**.

V naši posebni prilogi **Gaydi**, ki smo jo podnaslovili kot *Prvi slovenski časopis za heteroseksualce*, smo poskušali pokazati, do kam lahko pripelje dramatična homofobija; ne kot naš strah pred temi pojavi, ampak kot opozorilo. Nič drugega.

Tako. Prijetno branje. In še povabilo v **Roza disko**, ki je na program vsako nedeljo od 22.00 do 03.00 v klubu **K4** na Kersnikovi 4 v Ljubljani. V kratkem času je postal glavno zbirališče gayev iz Ljubljane, Slovenije in sosednjih dežel. Zato je tam tudi zabavno. Sicer pa: ali ne gre predvsem za zabavo? Gre, vendar ne samo za to.

Gre za naše politične pravice in za našo kulturo. Za kulturo je namreč znano, da je ali pa je ni: ne bo nam pomagalo, če bomo vreščali, da gre za gay subkulturo, kajti gay subkultura je nenazadnje del ostale kulture. To pa od nas zahteva še kaj več, kot je zgolj navdušenje. Za začetek potrebujemo informacije. In zato je pred vami prva številka **Revolverja**.

Nismo se držali koncepta, po katerem bi naj objavljali za *vsakogar nekaj*. Naša deviza je: *za vsakogar vse*. Kar zveni morda malo romantično in idilično, vendar pa to ne velja samo za **Revolver**, to velja za vse akcije *Roza kluba*. Obenem pa vas vabimo, da nam pišete, sporočite svoje mnenje o reviji in, nenazadnje, tudi oglašujete v njej (naš naslov ostaja *Roza klub - Revolver*, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana). Ko smo že pri tem, se (kar ni ravno običajno) zahvaljujemo oglaševalcem, ki so svoje oglase objavili v **Revolverju**. Kakorkoli obmemo, za to je bil potreben določen pogum. Ne zaradi profila revije, ampak zaradi tega, ker gre za prvo številko neke revije. Profil revije ni motil nikogar. Ko pa bomo v tej deželi in državi dejansko postali odvisni od trga (ter ponudbe in povpraševanja), bo **Revolver** postal mesečnik. Kar pomeni...

Uredništvu revije **Revolver** ne gre za nikakršne *outinge* (o čemer lahko prav tako berete na naslednjih straneh), smo za to, da se lahko vsak posameznik sam odloči za lastni *coming-out*. To pomeni: če boste **Revolver** brali na skrivaj, v svoji omari ali kjerkoli drugje, je to prav tako vaša stvar, kot je vaša stvar, če ga berete pod Prešernovim spomenikom ali v slovenski skupščini. Upamo pa, da bo med nami tudi zaradi **Revolverja** manj strahov in manj tesnobe. Radi bi, da bi svojo spolno usmerjenost doživljali tako, kot sami hočete. Na samem. Ali pa v krogu prijateljic in prijateljev. Ali pa na cesti. Ali kjerkoli. Zapomnite si: to je vaša stvar. Če drugi tega ne želijo, jih s tem ne obremenjujte. Če si kdo ne želi, da bi vesoljni svet vedel za njegovo spolno usmerjenost, potem te stvari obdržite zase. Tudi pobuda za **Revolver** je prišla iz gay skupnosti, ki si prizadeva za strpnost in sodelovanje.

Še enkrat: prijetno branje.

4 DOM IN SVET

8 INTERVJU, MAL:

"Doživljaj je sprožil v meni vprašanje, kaj je hotel striček od mene, ko pa sem bil vendar mulček in ne punčka, on pa star dedec. In kot star dedec je bil včasih tudi on mulc in je moral vedeti, kaj imamo v hlačah..."

13 INFO

18 HUMANIZEM IN RENESANSA:

RED HOT AND BLUE

("Poskrbljeno je, da bodo sredstva razdeljena na prave naslove."), DRAMA V INDIANI ("Ryan se ni nikdar predal, ne aidsu, ne obupu, niti histeričnim reakcijam okolice."), AIDS IN ŽENSKO ("Zelo malo je tistih žensk, ki si pred virusom lahko privoščijo domnevo o lastni varnosti.")

23 PORTFOLIO 1: ALEN KOS

28 KINO VSTOPNICE:

DOLGOLETNO PRIJATELJSTVO

("Film *Longtime Companion* zajema duh časa v desetletju, ki je združilo smrt in način življenja."), FILMI Z RAZGLEDOM ("Čudno, zares: toliko homoseksualnosti. ko pa slovenskega filma skorajda ni!")

34 STIL, MANIRA:

MODNI TRENDI V LEZBIČNI SUBKULTURI

("Ali je sploh mogoče posebej govoriti o modnih trendih v lezbični subkulturi?")

36 SLIKE, SLIKARJI:

SALOMÉ

("Kako se bo nadaljevala pot, ki se je v zadnjem času nekako obrnila navzdol?")

37 GLASBENE AKCIJE:

NOVI POP IN AIDS

("To bi naj dokazovalo, da je boj proti aidsu obenem tudi boj proti establishmentu.")

38 PRVI ESEJ:

MED KONFORMIZMOM IN RADIKALNOSTJO ("Kaže, da ni vseeno, o čem govorim, ne glede na to, ali izrekam konformno ali nonkonformno mnenje.")

39 DRUGI ESEJ:

MED LEZBIJKAMI, (LEZBIČNIMI) FEMINISTKAMI IN LEZBIČNIMI SEPARATISTKAMI

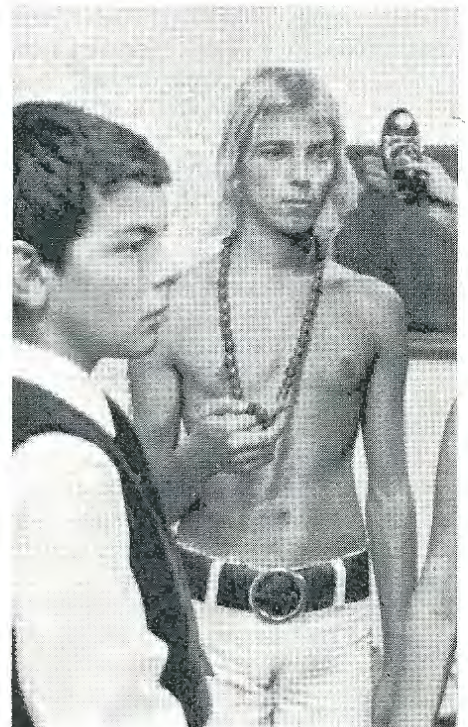
("Ravnajte se po svojem glasu in avtentičnost bo prišla sama po sebi.")

40 PORTFOLIO 2a: BOŠTJAN LISEC

42 PORTFOLIO 2b: AQUARIUS

44 COPI

48 TETA MALČI

REVOLVER, revija za kulturna in politična vprašanja (revija s homoerotičnim nabojem). ▼ Izhaja četrtletno. ▼ Cena posamezne številke je 45,00 din. ▼ Ustanovitelj in založnik: Roza klub, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana. ▼ Odgovorni urednik: Brane Mozetič. Naslov uredništva: Revolver, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana. Tel: +38 61 319 662. ▼ Tisk: SET, Ljubljana. ▼ © Revolver, 1990. Vse pravice pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov revije je dovoljen samo s pismenim privoljenjem založnika. Marca registrada. ▼

Vse naše akcije.

Info.

Vse informacije dobite na naslovu **Roza klub (Magnus LL)**, Kersnikova 4, 61000 Ljubljana. Ali po telefonu +38 61 319 662 (15.00 - 18.00). Drugače pa so mitingi razdeljeni takole: ob **četrkih** (od 18.00 naprej) so pogovori, ob **petkih** (od 20.00 naprej) so sestanki lezbične skupine (LL), ob **sobotah** (od 19.00 naprej) pa delovni sestanki Roza kluba. Naslov za mitinge je Kersnikova 4, IV/405, telefon isti.

Žiro račun za plačila posameznih števil Revolverja, vpisnino v Roza klub (100,00 din za leto 1990) ali prostovoljne prispevke je 50100-678-44343 (pri tem navedite, za katerega izmed segmentov gre).

Roza disko.

Vsako nedeljo od 22.00 do 03.00 v **Klubu K4**, Kersnikova 4, Ljubljana. Varietejski programi, ples, glasba in video.

Roza val.

Vsak drugi četrtek (recimo 20.12.1990 in naprej) od 17.00 do 17.30 na **Valu 202**, na 2. program **Radia Slovenija**. Informacije, intervjuji, komentarji, glasba.

Anonimni aids test.

V sodelovanju z Mikrobiološkim inštitutom Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani in **AIDS-HELP Liberalno demokratske stranke Slovenije**. Telefon za prijave: 061. 443 642 i398.

Teden gay filmov.

Je tradicionalno postavljen v prvi teden decembra. Kot kaže, bo tako tudi leta 1991. V sodelovanju s **Cankarjevim domom**.

Lambda.

Je zbirka, ki izhaja pri **Založbi ŠKUC**. V sezoni 1991 bosta izšli dve knjigi: razprava o lezbičnem gibanju in pesniška zbirka.

Revolver.

Je revija, ki jo držite v rokah. Izhajala bo četrtletno.

Roza klub. Naš odgovor.

OBRAMBA IN NAPAD ALI OBRATNO

Za vse skupaj je kriv novinar newyorškega gay časopisa *Outweek* **Michangelo Signorile**, ki je o umrlem milijarderju **Malcolmu Forbesu** objavil zelo razkrivajoč članek. Od tedaj se je za podobno pisanje med novinarji zasidral termin **outing**, ki zastopa ideologijo »nikar se ne trudi sam: če si slaven, bomo coming-out zate izvedli kar mi in te pripeljali v gay skupnost po tvoji volji ali pa proti njej«. Etičnost gor ali dol, Signorile trdi, da je imel za članek tri motive: da ne bi kaj padlo iz zgodovine, da bi postalo tudi množicam jasno, da se gayi nahajajo povsod (in ne le na socialnem dnu), kot tudi zaradi Forbesovega strahu v času aids-psihološke krize, ki je poslabšala toleranco večine do gay skupnosti. Zato naj bi se »po straniščih« (kot zunaj imenujejo preplašene homoseksualce, ki skrivajo identiteto), skrival še cel kup zvezd in politikov, med njimi bojda tudi znani bivši župan New Yorka **Ed Koch Jr.**, znane so tovrstne težave **priuca Edvarda, Travolte, Grete Garbo, Jaggerja & Bowieja**, itd.

Signorile v svojem časopisu medtem ni miroval: pod naslovom *Peek-A-Boo* (kar je ime za otroško igrico prekrivanja obraza) je objavil seznam slavnih oseb - brez črke komentarja. **Jimmy Sommerville** glede tega meni, da bi bila najenostavnejša rešitev za pop glasbeno sceno množični *coming-out*. Trač tabloidi se potem ne bi mogli spravljati na posamezne zvezde, ker bi v novo nastali inflaciji homoseksualnosti vse skupaj postalo nezanimivo. Kako pravilno, Jimmy! ▼

OUT ON TUESDAY

Angleži so se vedno radi postavljali z najboljšim TV sporedom na svetu. Če so včasih kot zgled vzeli BBC, pa je danes to bolje početi s *Channel Four*, najmlajšim in najpogumnejšim kanalom v Veliki Britaniji. Tam se je tudi dalo gledati *Out on Tuesday*, oddajo, ki je v 10 nadaljevanjih med pomladjo in poletjem pokrivala gay in lezbične teme v popularni kulturi. Kaj vse to pomeni: gledalci so videli prispevke o yuppies-lezbijkah, to je *luppies*, razkrili so jim vso naivnost gay torijcev, članov konservativne stranke, ki si upajo trditi, da na primer Thatcherjeva ni (bila...) »cenzorski tip«, potem zelo dinamično posnet prispevek o biseksualnosti pod naslovom *Walk on Bi*, v rubriki *Gayi* in film pa so še enkrat dokazovali dokazano in ugotovili, da je narava serije *Vrnitev v Brideshead* (*Brideshead Revisited*) kot tudi filma *Maurice* pravzaprav homoerotična. *Neverjetno, kaj?* No, bolje so se odrezali v reportažah o tujih scenah, saj sta bila mini dokumentarca o poljski in sovjetski sceni odlična. ▼

SAMURAJI

Tudi boljši poznavalci in bralci del **Yukia Mishime** napačno mislijo, da je bilo njegovo arhaično vztrajanje na samurajski viteški etiki samo obramba pred lastno homoseksualnostjo. Povsem nemogoče, saj nikakor ne gre, niti ne more iti za nasprotujoče stvari - to je v svoji obsežni študiji *Ljubezen Samurajev: tisoč let japonske homoseksualnosti* dokazal **Tsuneo Watanabe**. Zahodnjakom upravičeno očita nepoznavanje dejstva, da je na Japonskem nekoč obstajala kulturna tradicija homoseksualnosti, ki je čisto primerljiva z antično. Pederastija v svojem originalnem pomenu, ljubezni odraslega moža do odraščajočega dečka, ni bila v japonski zgodovini nikdar zatirana. Nasprotno, šteli so jo za plemenitejšo strast kot ljubezen do žensk, ki je s sabo nosila za samuraje nezaželen učinek poženščenja. Zlata obdobja ljubezni med učiteljem, *shudom* in dečkom, *wakashujem*, so bila 16., 17. in 18. stoletje. Potem pa so prišli Evropejci. ▼

PONOVNO HARVEY MILK

Harvey Milk je človek, odgovoren za to, da se San Francisco, ulica Castro in še kaj podobnih besed izgovarja s spoštovanjem. Kot gay aktivist v sedemdesetih letih je prispel do položaja okrožnega župana, saj je v San Franciscu postal eden sedmih članov mestnega sveta. Morda bi prispel še dlje, ko ga ne bi ustrelil **Dan White**, prav tako eden izmed članov mestnega sveta, ki je sicer po odsluženi nesramno nizki zaporni kazni naredil samomor. **Robert Epstein** je o teh časih in ljudeh posnel dokumentarec *The Times of Harvey Milk* in zanj dobil prvega oskarja, za najboljši dokumentarec leta 1984.

Letos je v isti kategoriji prejel drugega, za leto 1989, in sicer za film *Common Threads - Stories from the Quilt* (Skupna grožnja: Zgodbe s prešite odeje), učinkovito pretresljiv film o spominski prešiti odeji, sešiti iz tisočev kosev blaga z imeni žrtev aidsa, naredili pa so jo tisti, ki so za njimi ostali. Morda isto priznanje ponovno čaka tudi **Oliverja Stonea**, ki bo o županu Milku zdaj posnel igrani film. ▼

BEG

Bijeg (Beg, RTV Zagreb 1989) je tv drama, ki jo je po scenariju beograjskega pisca **Novice Savića** režiral **Dražen Piškorić**. Izjemno turobna zadeva o travmah, primerno predvajana v turobnem jesenskem večeru (ko morebitne gledalčeve depresije prav nobena stvar ne more več dodatno poglobiti), je drama o starejšem moškem Lovru, ki se ravno tiste dni upokoji, njegovi ženi, njegovi muhasti hčeri in njegovem sinu Draganu, ki se je po sedmih letih vrnil iz zapor. S svojim ljubimcem. S tem smo v drami domače proizvodnje prvič naleteli na moško homoseksualnost. Režiser zato ni imel majhnih problemov z zasedbo vlog homoseksualnega para, in zdi se, kot da bi šlo zares za dve najkontroverznejši vlogi na malih ekranih. **Vicko Ruić** (kot šef *Udbe* je nastopil v naši »najlepši« melodrami *Oficir s ružom*), ki je nazadnje sprejel vlogo Dragana, pripoveduje: »Moram priznati, da nisem bil posebno navdušen, ko sem prebral scenarij. Vendar sem po razgovoru z režiserjem ugotovil, da k temu pristopa resno in da bo najino sodelovanje scenarij lahko še nadgradilo. Homoseksualnost na naši televiziji do sedaj ni bila prikazovana in prav zato je bilo intrigantno igrati človeka, ki jo odkrito prizna. Pred nekaj leti sem že igral v predstavi, ki je prav tako govorila o homoseksualnosti, *Bent* (*Rožnati trikotnik*, op. ur.), in to je ena mojih najljubših predstav.« Z zasedbo vloge njegovega prijatelja Laneta je bilo še nekaj več težav, dokler ni prišel v kombinacijo Boris Bakal (igral tudi v *Hudodelcih*), ki jo je z veseljem sprejel: »Mogoče je prav sama tema bila glavni razlog, da sem vlogo sprejel. Ljudje me sprašujejo zakaj. To je prav smešno, a po drugi strani mogoče tudi dobrodošlo za celotni projekt, kot neke vrste

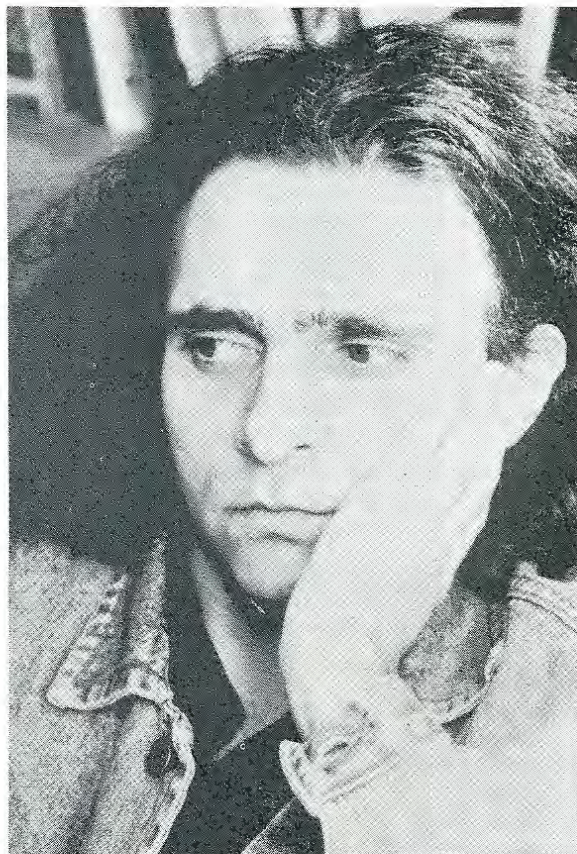

reklama. mislim.« V *Bijegu* ni homoseksualnih scen, saj gre v glavnem za predstavitev superiorne in njej podložne osebe. Pri Lanetu, ki je superioren, Dragan očitno išče zamenjavo za očeta. Dragan je, negotov v sebe, podrejen njegovemu vplivu, pri njem išče zaščito in to je tudi bit njunega odnosa. Zaradi poseganja na »spolzka« tla pa so ustvarjalci drame (kot sebi v opravičilo, in zato si zaslužijo najčrnejšo piko), gledalcem dali vedeti, da Dragan (mogoče?!) sploh ne bi postal homoseksualec, če ga v to ne bi prisilile razmere; v zaporu pač ni bilo druge alternative. Niso pa povedali, zakaj je po odpustu nadaljeval s »staro prakso«. ▼

TURIZEM

Če potujete sami, ste bodisi oboroženi s popotnimi informacijami bodisi prepuščeni naključjem. Obojega pa ste lahko deležni v Londonu, če ob sedmih zvečer izstopite na metrojski postaji Embankment. Vsak ponedeljek in sredo vas tam za poltretji funt čaka **Alec Bell**, ki je avtor gay ture po Sohu in Covent Gardenu, imenovane *London In The Pink*. Če je Bell dobre volje, se lahko sprehod po mestu spremeni v etnološko gay delavnico. Poudarek pa je, v skladu s povpraševanjem, na Oscarju Wildeu. ▼

HANIF KUREISHI

Mož s čudnim imenom ima do njega vso pravico, saj je Anglež *pakistanskega* porekla. Važnejše pa je, da je **Hanif Kureishi** scenarist dveh izstopajočih filmov v britanski produkciji osemdesetih let, *Moje čudovite pralnice* (*My Beautiful Laundrette*) iz 1986 ter *Sammy in Rosie kavsa* (*Sammie And Rosie Get Laid*) iz 1988. Letos je izdal svoj prvi roman, kar si je kot nalogo zadal še pred scenaristiko. Roman z naslovom

Buda iz predmestja (*The Buddha Of Suburbia*, Faber & Faber, London 1990. £ 12.99) je tako kot vse, kar je Kureishi dosedaj napisal, postavljeno vsaj delno avtobiografsko. Govori o odrasčanju pol Angleža pol Pakistanca Karima v predmestnih šestdesetih letih in se konča (tako kot se je mnogo stvari), z nastopom Margaret Thatcher. Karimov lik je nenaklonjen pretiranim rasnim in vsem drugim identifikacijam, prav tako kot Kureishi sam: »Odraščal sem v času, ko spolna identiteta ni bila kar tako enostavno določena. Nismo se označevali kot straight ali gay, vse je bilo v redu. Zdaj, po nastopu aida, je to videti kot rajska doba možnosti, ki samo čakajo, da jih izkoristiš. O tem govori moja knjiga.« ▼

dom in svet

KOLEGI NA ISLANDIJI

Na Severu si vprašanj o ekonomičnosti izhajanja homoseksualnega tiska v majhnih okoljih ne postavljajo... Ali pa glede tega vsaj niso bili tako zaskrbljeni kot mi, ko je štartala nova revija *Bleikt & Blatt*, Roza in modro. Urednica Jona Ingiborg Jondsdottir je edini univerzitetno izobražen seksolog na otoku z vsega 250.000 prebivalci! ▼

OTROCI IN MLADINA

Niti ostro liberalni orientaciji se ne posreči vselej izkazati tolerance, ki je potrebna vselej, ko je govor o homoseksualcih in vzgoji. Na to opominja nedavni irski zgled: tamkajšnji *Odbor za cenzuro tiska* je iz razlogov nedostojnosti, obscenosti in podobnega prepovedal uvoz in prodajo danske otroške slikanice *Jenny Lives With Eric And Martin* (Jenny živi z Ericom in Martinom), ki jo je hiša *Gay Men's Press* v Veliki Britaniji pričela prodajati že l.1983 - in se jo je torej brez težav dobilo tudi na Severnem Irskem. Predstavniki založbe *Neil Quinton* je sporočil, da se založba ne bo izrazito angažirala s pritožbami, ker pripravlja nov podoben projekt: prevzema namreč distribucijo slikanice *Heather Has Two Mummies* (Heather ima dve mami), ki jo izdaja ameriška založniška hiša *Alyson*. V pripravi je že cela serija slikanic podobne vsebine, ki se bo imenovala *Alyson Wonderland* (Čudežna dežela založbe *Alyson*), in bo menda bolj zastavljena kot nesrečno prepovedana danska knjižica. Prepoved nedvomno predstavlja napad na temeljne socialne pravice homoseksualnih skupnosti do obstoja. Nismo pri starem sporu »erotika : pornografija«, pač pa je sporna ideja homoseksualnega starševstva. Dejanje cenzure zato ne predstavlja estetskega posega, temveč vdor neposrednega političnega nasilja. ▼

ŠKOTSKI MAYFEST FESTIVAL

Kulturnih prestolnic Evrope ne izbirajo kar tako po naključju, za kandidaturu je treba tudi kaj pokazati. Letošnja, **Glasgow**, ima kaj pokazati - samo tromesečni katalog mestnega kulturnega dogajanja je tako debel kot naš časopis. Vanj sodi tudi **Mayfest**, razmeroma nov, a hitro razvijajoč se festivalček. Letos je bilo v njegovem programskem delu z naslovom *Outward Gaze* (Pogled navzven) prvič prostora tudi za regionalno lezbično in gay literaturo, njeno zgodovino in razvoj. Zakaj je to sploh zanimivo: zato ker festival, ki priznava tudi gay avtorje, z denarjem zalaga *Strachlyde Regional Council*, eden glavnih financirjev škotske kulturne scene. **Državni** finan-

RALF KÖNIG, ZMAGOVALEC STRIPOVSKEGA FESTIVALA V GRENOBLU

- **Ralf, po zaslugi tvojih stripov, kjer ne manjka seksa, si postal najbolj znan homoseksualec v Nemčiji. Kako so na to reagirali tvoji starši?**

No, če sem danes peder, je za to kriv moj oče. Če ne bi bil tako lep, s svojimi blede modrimi očmi in lepo poraščenimi prsmi. Imam - kako se že temu reče, aja - negativen Ojdipov kompleks. Kot otrok sem se hotel poročiti s svojim očetom.

- **Kako pa je bilo s tvojim prvim tipom?**

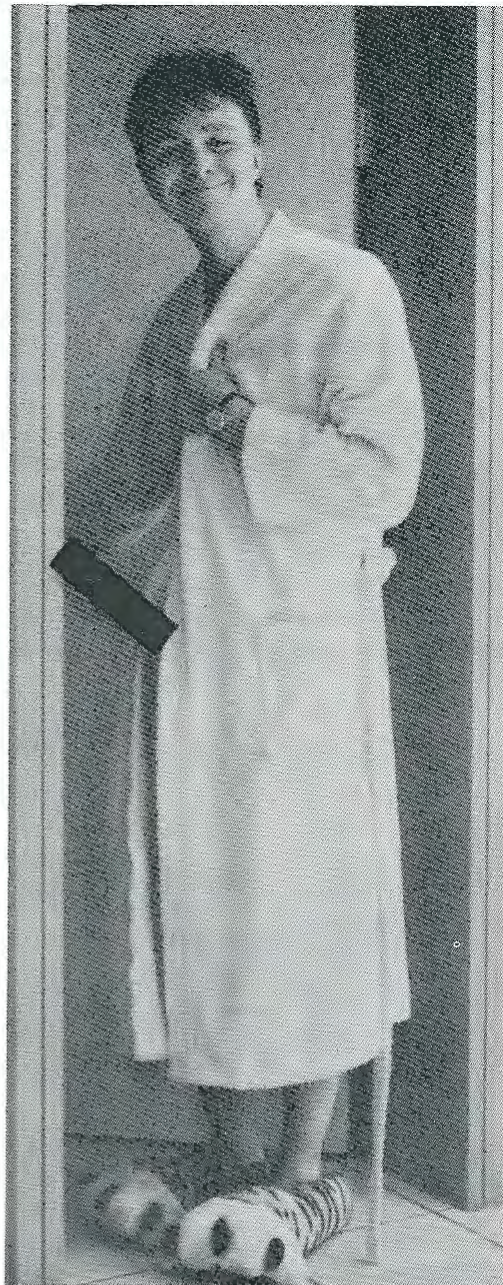
Bil je moj sosed, dolg in suh, z dolgim in suhim nosom in dolgim in suhim kurcem. Pravzaprav se mi ni zdel nič posebnega, toda bil je edini, ki je prišel v poštev za fuk. Poraba margarine se je v tem času v naši hiši močno povečala...

- **Grozno! Kako naj zdaj preideva na tvoj coming-out?**

Preprosto, zgodilo se je na gay festivalu *Homolulu* v Frankfurtu. Tja sem šel potem, ko sem eno leto zastoj letal za svojim princem, ki je bil seveda hetero. Povrh tega pa še komunist, skupaj sva razdeljevala rdeče pamflete. Narisal sem super smešne karikature županje *Soesta*, ki je bila iz Krščansko demokratske stranke. To je bil začetek risanja stripov.

- **Počakaj malo, govorila sva o Homoluluju.**

Prav imaš. Torej, letal sem za tem tipom, z jezikom do tal. Zaradi njega sem se celo včlanil v Zvezo socialistične delavske mladine Nemčije. Imel sem manjvrednostni kompleks in podobne zadeve. Potem pa sem šel na gay festival v Frankfurt. Prvič v živl-

jenju sem videl gaye, preživel sem tri nepozabne dni, ki so me popolnoma spremenili.

- **In velika ljubezen?**

Dosti sem ga imel. V Frankfurtu sem seksal z mnogo lepšimi in bolj simpatičnimi fanti. Od takrat naprej sem gay.

ELKE

• **Na festivalu Homolulu si se torej vključil v gay gibanje?**

Mojo provincialno dušo so še najbolj šokirali transvestiti s svojimi kozmetičnimi torbicami in kolekcijami ženskih oblek. To se mi je zdelo neokusno. Čez eno leto pa sem tudi sam postal transvestit. Bil sem član skupine *Emscher Sisters* iz Dortmunda. Igral sem poštno uradnico.

• **V tem času si se začel ukvarjati z gay stripom?**

Da, počasi sem začel risati. To je bil zame način usmerjanja mojih gay izkušenj. Jemal sem jih predvsem s smešne plati. Bilo je polno komičnih situacij. Spominjam se, da sem se spotaknil ob čevlji neke prijateljice ravno pred prihodom na oder. Zlomil sem si palec na nogi in okoli prsta sem moral nositi obvezo, ki sem jo moral spraviti v salonar.

• **Toda prava transvestitska zvezda nisi postal.**

Ne, *Emscher Sisters* so čez dve leti razpadle. Nadaljevali smo pod imenom *Endlosschwulle Fornopilma*. Še vedno se dobro spominjam našega prvega nastopa pred hetero alternativci na nekem gledališkem festivalu. Povabili so nas v pričakovanju komičnega transvestitskega showa, dobili pa so avantgardno gledališče.

• **Kakšen je bil odziv na vašo igro?**

Glasno ploskanje.

• **No, tudi danes ti ploskanja ne manjka. Uspeh so ti prinesli predvsem stripi v reviji *Rosa Fieder*. Ali se imaš za risarja stripov?**

Da, to je moj poklic. Zelo mi ustreza, o tem sem sanjal še kot otrok. Odkar izdajam pri založbi *Rowohlt*, lahko živim od svojih nosatežev.

• **Preživiš ali udobno živiš?**

m stanovanju, z opremljeno kuhinjo in mikrovalovno pečico. Imam tipa, ki mi ustreza. Hodim na plesne vaje za gaye, kjer plešem z lepo raščenimi mladci. Rad poležavam v

banji in poslušam Barbaro Streisand. Že zdaj delam načrte za proslavitev svoje tridesetletnice. To priložnost bom izkoristil za vrnitev na oder. Nosil bom krasne nove obleke! Trenutno se ukvarjam s petimi knjigami stripov in ne morem se odločiti, katero naj končam najprej. Kmalu bom šel na počitnice v Italijo, imam pomivalni stroj *Lady plus...*

• **Ralf, najlepša hvala...**

Poleg tega prihaja k meni nek mladenič, ki ima poraščena prsa kot moj oče in lahko ga božam...

• **Ralf!**

Moj kurac ni premajhen in ko pomivam kuhinjo, najraje poslušam Callasovo...

• **Ralf, najlepša hvala za ta pogovor.**

In ob sredah nikoli ne zamudim *Dinastije*. V časopisih sem bral, da bodo še enkrat predvajali celotno serijo. Ali ni to čudovito! Jaz sem zamudil začetek. Gledati sem začel šele takrat, ko je Alexis našla Dexterja v postelji z lastno hčerko Amando. Na žalost...

• **Ralf, res moram iti...**

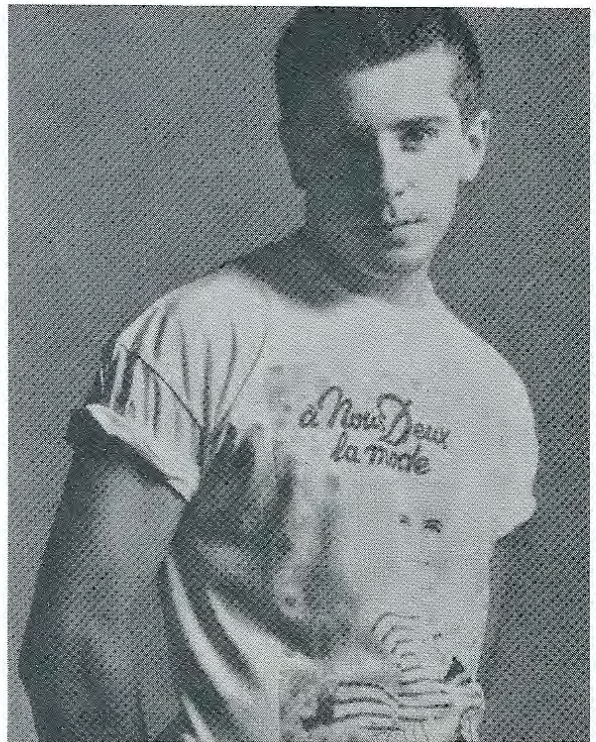
Zamudil sem najlepše prizore. Kot na primer tistega, ko Steven postane hetero, potem ko je preživel nesrečo na vrtnem stolpu. Ali pa tisto, ko Alexis zapre vse svoje otroke...

• **(Zapuščam stanovanje, magnetofon ostane vključen).**

Posnel bom celo *Dinastijo*. Ena kasete za štiri epizode. Skupaj jih je čez tristo, to se pravi... Groza! Rabil bom novo omaro Ikea. Christoph, ali bi še malo čaja? Christoph? ▼

Christoph Machert

© Gai Pied Hebdo 1990

OD STILA GAULTIER DO STILA NOUX DEUX

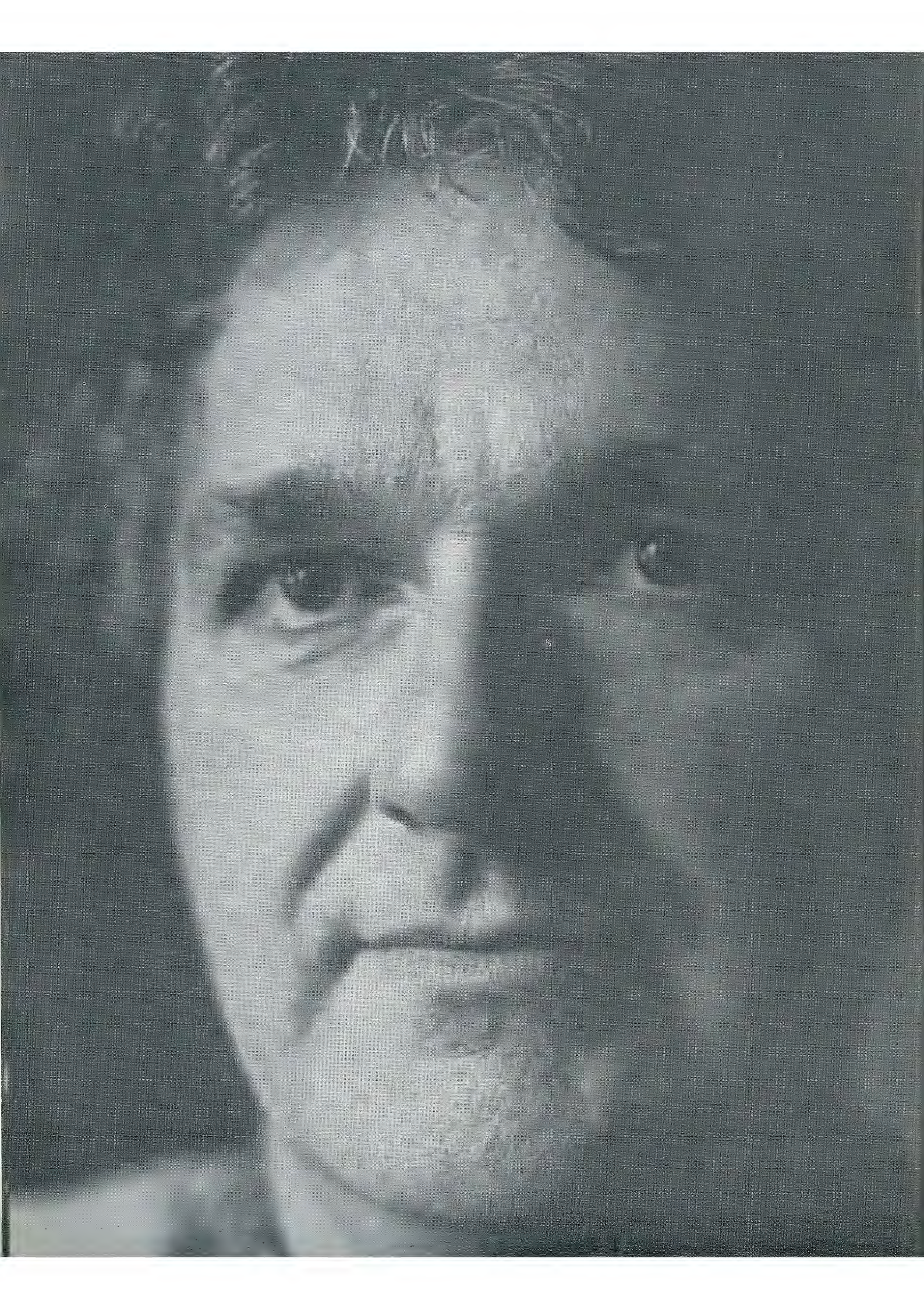
Pri založbi *Flammarion* je izšel foto-roman, zgodba o življenju slavnega modnega oblikovalca **Jean-Paula Gaultiera**, ki se je odločil, da bo pred javnostjo razgrnil svoje privatno življenje. Gre za foto roman, ki ga je oblikovala **Monique Pivot**, strokovnjakinja s tega področja ter urednica revije *Noux Deux*. Knjiga ima namen predstaviti Gaultierovo delo in življenje na čimbolj sentimentalni način. Že takoj na začetku izvemo, da je bil že malemu Jean-Paulu všeč kabaret *Folies Bergères*. V rubriki *Nesrečno življenje mlade šivilje* ga vidimo, kako oblači svojo mamo, kako se pri **Pierru Cardinu** skriva pod mizo in izvemo, da je za svojo prvo modno revijo (na kateri je bilo šestnajst gledalcev) denar ukradel očetu. Kar je vsekakor zelo spodbudno za mlade modne nadebudneže, ki špricajo šolo in na skrivaj kreirajo svoje "mojstrovine", saj na koncu vidimo, kako ga slavi ves Pariz.

Poleg nekaj usodnih izjav urednic modnih revij, spoznamo tudi člane njegove družine (v stilu - oče Gaultier: *Postal boš učitelj španščine in pika. Še hvaležen mi boš!*). Že samo zaradi tega je knjiga vredna nakupa.

Gaultierov portret na naslovnice je delo znanega francoskega tandema **Pierre et Gilles** (prvi je fotograf, drugi slikar), dobite pa ga lahko tudi na majici in to za vsega 165 frankov, vendar je število omejeno (300!). Zato pohitite. Imajo jo le v pariški veleblagovnici *Galeries Lafayette*, na oddelku, ne boste verjeli, **Gaultier**. ▼

Vesna Borič, Andrej Zupanc, Mitja Kranjc in Marko Jarh

VITAN MAL!

Sovražim licemerje.

**Matjaž Bergant
Brane Mozetič**

- **REVOLVER:** Po eni strani vas poznamo po otroški, mladinski literaturi, na drugi strani pa ste avtor drobne knjižice *Za metuljem še Rok*, ki je očitno napisana za odrasle. Kako je pravzaprav prišlo do nje?

MAL: To knjigo sem začel pisati v času, ko sem služil vojaščino pri Beogradu. Problem, katerega sem želel obdelati, sem že dlje časa nosil v sebi. Tu sem imel več kot dovolj časa za razmišljanje pa tudi za pisanje. Nastala je razmeroma hitro. Govorim o prvi noveli, po kateri ima knjižica naslov. Drugo novelo sem napisal leto ali dve pozneje. Besedilo sem dolgo časa pilil, ga večkrat predelal, prave težave pa so se začele, ko sem knjižico hotel objaviti.

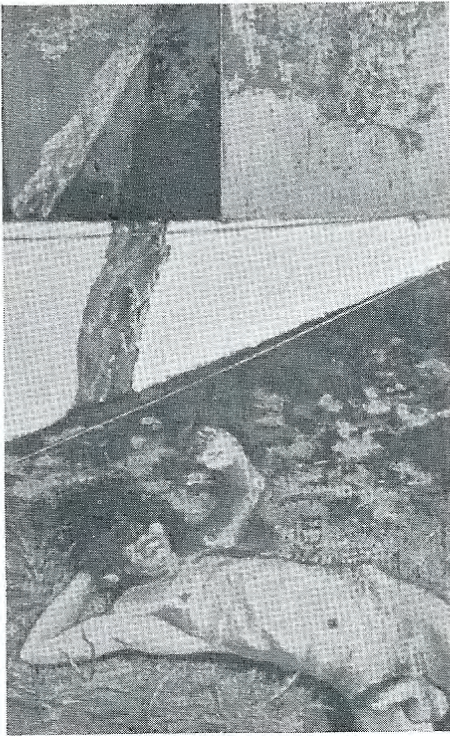
- **REVOLVER:** Ali je bilo vse to pred vašo prvo knjigo?

MAL: Ne, moja prva knjiga *Ime mi je Tomaž* je izšla v ugledni zbirki Sinjega galeba pri *Mladinski knjigi*. Potem je začela nastajati *Teci, teci, kuža moj* in istočasno z njo zasnove *Metulja*. V obeh otroških besedilih sem se spominjal svoje mladosti; te sem se lotil tudi v *Metulju*, le da sem v slednjo vpletel razburljivejše dogodke (spomine), ki niso našli prostora v prvih dveh knjigah, namenjenih mlajšim bralcem. Tako sem vključil v nekoliko prikriti obliki Tivoli, kamor sem vodil na sprehod psička (junaka *Teci, teci, kuža moj*) in srečal možakarja, ki se je hotel malce poigrati z menoj v stilu »pojdiva za grmovje, pa ti bom pokazal igrico, kakršne gotovo ne poznaš.« Doživljaj je sprožil v meni vprašanje, kaj je hotel striček od mene, ko pa sem bil vendar mulček in ne punčka, on pa star

dedec. In kot star dedec je bil včasih tudi on mulc in je moral vedeti, kaj imamo v hlačah... No, in takšno vprašanje sem si postavljaj od dvanajstega, trinajstega leta naprej – to pa so bila leta, ko sem bil noro zaljubljen v deklice. Koprnel sem tudi po telesni ljubezni z njimi, nisem pa se spuščal v avanture in se je vse odvijalo na področju domišljije. Pri osemnajstih letih sem imel priložnost izgubiti nedolžnost z gospodinjsko pomočnico, a sem igrico pravočasno prekinil, v strahu, da ne bi prežgodaj postal oče. V tistem času, ali pa še malo prej, me je prevzela knjiga Maksima Gorkega *Mati*. Še zdaj imam pred očmi babuško, ki je z dlanjo oklepala fantička. Deček na fotografiji me je tako prevzel, da sem se z njim enačil. Začutil sem, da so tudi dečki lahko lepi, prikupni, da se lahko vživljam vanje, in ker sem bil v takšnih uporniških letih, me je stvar zagrabila tudi zato, ker je bil takrat greh pomisliti na kaj takega. Poudarjam pa, da uporništvu samo gotovo ni bilo vzrok, da sem se lotil *Metulja*.

- **REVOLVER:** Kje ste jemali pogum za tako pisanje? Mogoče iz vzorov?

MAL: Vzorov nisem imel. Prezaposlen s pisanjem sem že takrat premalo bral. Nismo imeli knjig na način *Dotika*. To bi moral brati v francoščini, katere pa žal ne obvladam. Kot pisatelj otroških besedil, sem imel pri prvi knjigi vzornika v Williamu Goldingu, pri *Metulju* pa nikogar. Niti spodbude, pisal sem iz čiste potrebe, da povem še o tistem, kar sem zamolčal v otroških knjigah. Res, da v *Metulju* ni nič takšnega, s čimer bi na mlajše bralce slabo vplival, le razumeli ne bi, ali pa bi razmišljali v napačno smer in delali zgrešene zaključke.

- **REVOLVER:** Torej gre pri Metulju za avtobiografsko zgodbo, tudi v tem, ker v njej nastopa umetnik.

MAL: Ja, v bistvu sem dajal notri sebe, v otroštvu in v zreli dobi. So pa podane tudi želje, ki se mi niso nikoli uresničile. Potepuštvu je bilo nekaj, kar sem v otroštvu pogrešal, ko pa sem odrasel, mi je zmanjkalo zanj poguma, oziroma sem se predal varnemu in udobnemu življenju. Skušal sem opisati upor jeznega mladeniča proti malomeščanstvu, hkrati pa prikazati, kako je prav ta upornik v svojem bistvu velik malomeščan. Moj junak ni upornik v klasičnem smislu besede in tako je prišlo do nesporazuma med študenti, ki mi knjige niso vzeli v prodajo, češ da prikazujem malomeščana. Torej so razumeli moje pisanje in ga odklanjali, misleč, da sem udaril mimo. Če gledam nazaj, se mi zdi to silno zanimiv nesporazum.

- **REVOLVER:** Kako je prišlo do objave?

MAL: Knjigo sem ponujal več založbam. Na svojih mizab so jo imeli tako Vogel, kakor Pavček, vendar so mi rokopis po daljšem razmišljanju vrnili; ne zato, ker bi bilo besedilo slabo napisano, ampak zato, ker je bila to v bistvu še tabu tema. Morda so se tudi bali, da ne bi imel bralcev, čeprav dvomim v to. Končno sem se odločil in knjižico sam financiral. Natisnili so jo v tiskarni RTV, opremil sem jo s Schmidtovo pomočjo, fotografirajo za naslovnico pa sem posnel sam in to v Komiži na Visu.

- **REVOLVER:** Kakšen je bil odmev?

MAL: Zanimiv! Samo Andrej Inkret je zapisal v tem smislu, kako sem skregan z jezikom. Popolnoma odklonilna kritika, ki pa me ni prizadela, saj se mi še danes zdi, da ni bila napisana pošteno. Zato pa je bila reakcija naključnih bralcev izredno spodbudna. Tisti, ki sem jih

poznal navidezno ali iz službe, so mi na sredi ceste stiskali roko in mi čestitali. Nekaj jih je tudi poudarjalo, da je sramota, ker sem se moral poslužiti samozaložbe. V sedemdesetih letih je veljalo mnenje, da izhajajo, razen posameznih izjem, v samozaložbi samo neuspešna besedila. Tako so se obnašale tudi knjigarne, ki so bile redko pripravljene vzeti knjige v prodajo; za vsak prodani izvod sem moral tekati na davčno upravo, čeprav je bila cena knjige za malenkost višja od cene vozovnice mestnega prometa. Za nekaj let pa so potem sploh prepovedali prodajanje knjig, izdanih v samozaložbah...

- **REVOLVER:** Komu je namenjena?

MAL: Otrokom gotovo ne. Morda ljudem, ki iščejo lepoto v dečkih. Gre za lepoto v veliko širšem pomenu, kot ga združujemo pod tem samostalnikom.

- **REVOLVER:** Ali so bile vse težave s prodajo in slab odziv kritikov razlog, da potem dolgo časa niste napisali nobenega podobnega besedila s podobno tematiko?

MAL: Ne vem, enostavno nisem imel potrebe, da bi o teh rečeh še pisal, čeprav so nekateri trdili, da je Metulj moje najboljše delo. Na tihem pa sem načrtoval, da bi noveli še kdaj razširil, kar sem tudi storil pred nekaj leti. Novi rokopis je zelo obsežen, v njem je več naturalizma, stvari niso več prikrite, pač pa trde.

- **REVOLVER:** Ampak kasneje se v vaših delih kar naenkrat pojavi nekakšna homofobija, recimo do pomočnika trenerja v *Baronovem mlajšem bratu*.

MAL: V vsakem mojem besedilu je najti nekaj spolnosti. V obliki, ki je dostopna in sprejemljiva za otroke. To počnem iz lastne nagajivosti. Kolikor mi je znano, ni noben slovenski mladinski pisatelj pred menoj pisal o navidezno banalnih stvareh, kot so opravljanje male potrebe, bruhanje, samozadovoljevanje. Marsikdo bi lahko rekel, da o tem tudi ni treba pisati, vendar se s tem nikakor ne strinjam. Literarni junaki postanejo junaki iz mesa in krvi šele, ko jih prikažemo z vseh strani njihovega bivanja. Morda mi zaradi teh mojih gledanj mnogi učitelji pa tudi poklicni psihologi priznavajo izredno poznavanje otroške psihe in otrok nasploh, mladi bralci pa so me v zadnjem desetletju uvrstili ob bok Kästnerju, Lindgrenovi in Vernu, čeprav je njihova literatura drugačna od moje in spadajo v klasiko. Zdaj so se takšnega načina odpiranja do nekdanj zamolčanih stvari lotili tudi drugi naši pisatelji, vprašanje pa je, če so se tega lotili s pravo mero. V šolskih glasilih in v razgovorih z otroci po šolah sem naletel na kritike Dolenčevega *Golega morja*, pa filma *Ko zorijo jagode* in še nekaterih drugih, češ, da je v teh delih prisotna spolnost zgolj zaradi spolnosti same, oziroma, da imajo

avtorji svoje junake za preveč otročje, s tem pa podcenjujejo tudi njih – bralce. Zato sam vedno premislim, koliko smem popoprti rokopis, da bom vzbudil zanimanje, vzburkal domišljijo in čisto nič več. Navadno se sam vprašam, kaj in kako sem te reči doživljal, ko sem bil v junakovih letih. Dokler se namreč spominjam svojega otroštva do te mere, lahko še pišem za otroke. Tragedijo mladinskih pisateljev vidim v pozabljanju lastnega otroštva, s tem pa se oddaljujejo tudi od otrok – bralcev. Glede homofobije v Baronu pa samo tole: deček se je ustrašil možakarjevega otipavanja na podlagi nerazčiščenih govoric o početju homoseksualcev. Videl je strahove tam, kjer jih ni. Na podlagi negativnega odnosa družbe do teh »deviacij« je ukrepal tako kot pač je. Šlo je za opis dogodka brez dodatnega moraliziranja ali poučevanja. Pri novem besedilu sem problem pedofilije obdelal na popolnoma drugačen način, ki ne pride v poštev za otroško oziroma mladinsko literaturo.

- **REVOLVER:** Kaj je v tem rokopisu?

MAL: Spolnost ima svojo veliko vlogo pri človeku, od rojstva do smrti. Nekateri to odkrito priznajo, drugi si zatiskajo oči. Jaz spadam k prvim. Nekateri to izkazujejo po burnih doživetjih, jaz pa z burnim razmišljanjem, če odštejem tiste nedolžne igrice, ki jih da bolj ali manj intenzivno skozi skoraj vsak otrok, npr. moja »poroka« pri desetih letih s šest letno punčko, pa sanjarjenja pred in med puberteto. V spolnosti me ni nihče podučeval. V šoli se o tem skoraj ni govorilo, doma tudi ne. Prijatelji so me kvečjemu zavajali. Pretiravali so glede dolžine uda, o škodljivosti pretiranega samozadovoljevanja, pojem bele vode me je preganjal do štirinajstega leta... Veliko stvari v življenju me je begalo predno sem si postavil sodbe, kaj me zanima in kaj odbija. Nejasen pa mi je ostal odnos možkega do dečka. To vprašanje si zastavljam še danes. Po statističnih podatkih odnos možki:deček ne vpliva na otroka tako močno kot možki:deklica, seveda v kolikor ne gre za grobo posilstvo oziroma pretirane zahteve odraslega. Pogovarjal sem se z ljudmi, ki so imeli v teh rečeh že izkušnje, prebiral sem zapise, hodil z odprtimi očmi po svetu in predvidel sem celo, kakšno bi bilo srečanje s kupljivim dečkom v pusti hotelski sobi. Med številnimi možnostmi razpleta sem vzel skrajni varianti. Po prvi bi skupaj sedela za mizo, pila cockto in se pogovarjala. Po drugi pa bi se vroče ljubila. Glede na to, da je telesna ljubezen z dečkom po mojem predvidevanju razmeroma dolgočasna stvar, bi moral poiskati odgovor v nresničitvi samega akta. Ker hočem ostati v okolici kjer živim nedotaknjen pred namigovanji, ugibanji in klevetami, bi za dva tisoč mark odpotoval v določeno azijsko državo in šel v hotel, kjer si pohotni Evropejci tešijo svojo seksualno

intervju, mal

potrebo nad deklicami in dečki. Tako bi se rešil zadnjih 10 % neznanja o sebi in lahko bi blaženo vzdiknil: »Zdaj se poznam v celoti! S staranjem (odraščanjem) bom mogoče res še menjal pogled na določene stvari, vendar sem pri brskanju po sebi prodril mnogo globlje od marsikoga drugega!« To bi bilo prelepo, če bi bilo res. Dejstvo pa je, da bi s takšno izkušnjo ogoljufal samega sebe, na podlagi splošno znane resnice, kako mora imeti človek v življenju nekaj nerazčiščenega, da potem lahko brska po tistem, grebe in ustvarja. Ko ti je vse jasno, začneš negovati vrtnice, zbirati znamke, počasi se lahko odpraviš na oni svet. Vendar pa je tudi umreti bolj zanimivo (tragično), če si na smrtni postelji, rečeš »o, hudiča, tega pa le nisem nikoli izvedel o sebi!« Ker sem tudi umiral že, vem kako je s to rečjo. Zame je pomenilo eno od najpomembnejših življenjskih izkušenj, vendar o tem nisem pisal. In ker si puščam odprto vsaj eno stvar, si lahko zastavim vprašanje, koliko je v mojem junaku (rokopisnem) platonske ljubezni do dečkov ali pa bi si želel kaj več, pa nima dovolj korajže, da bi to izpeljal? Junak je zagledan tudi v svojega učenca, opazuje ga, se v mislih ljubi z njim, potem pa se pojavi njegov prijatelj, s pomenljivim imenom Mortimer, ki mu občudovanega dečka pripelje domov. Zdaj fantiček ni več učenec, pač pa deček »na klic«. Na začetku njunega druženja vidi junak v njem svojo muzo. Je presrečen, ker mu s svojo telesno prisotnostjo pomaga pri ustvarjanju silno pohujšljive povesti, počasi pa »muza« in Mortimer zapeljeta junaka, da pride do telesnega zблиžanja z dečkom. To se sprevrže v prave orgije, v katerih pa si glavna protagonist še naprej ostajata tujca. Telesno zблиžanje ni vse. Res, da je v junaka vstopil skozi anus, a je to premalo. Z dečkom bi se zliil v eno samo bitje s pomočjo kanibalizma. Z nožem uniči lepoto, s tem pa zgreši svoj namen.

• **REVOLVER: Ima roman veliko pornografskih odlomkov?**

MAL: Zgodba je zelo groba. Tisti, ki jo bo bral, bo v meni videl sovražnika dečkov, čeprav to nisem. Uporabljam opolzke besede, vendar njihovo doziranje zavisi od dogajanja...

• **REVOLVER: Stil je naturalističen?**

MAL: Dogajanje je opisano kot nek izbruh. Erupcija. Razmeroma dolg uvod predstavlja masturbacijo, na koncu je veličasten orgazem. Tak s pokanjem raket in bengaličnim ognjem. Najdelikatnejši del – več kot sto strani, sem napisal v štirih dneh in štirih nočeh. Prav zbolel sem od tega. Toliko energije nisem vložil še v nobeno svoje pisanje. Uničil sem pisalni stroj. Ponoči so bile misli hitrejšje od preskakovanja mehaničnih črk, diktafona ne uporabljam. Zatikale so se in krivile, pa sem ga treščil po tleh. Bil sem v pravem afektu. Teh strani nisem dosti spreminjal niti pri nadaljnjih predelavah.

V sami zagnanosti sem menjaval vrstni red besed, glagoli so mi uhajali na konec stavkov. Zdelo se mi je, da je tako prav in tega mnenja zaenkrat še nisem spremenil. Ko seks udari junaku v glavo, spremeni tudi izražanje. Pa ne samo seks, tudi zmedenost...

• **REVOLVER: V takem primeru, če ostaneva pri kliničnih definicijah, se je to razmerje do dečkov pri junaku sprevrglo v patologijo. Ali vi pristajate na logiko, da to tudi obstaja? Da odnos do dečkov ni sam po sebi čist, nedolžen?**

MAL: Na to bom odgovoril, če bom kdaj vseeno poletel tja daleč... Vendar pa

ima vsako zanimanje za določeno stvar, zlasti če tako zelo vpliva na naše razmišljanje, ustvarjanje, neke globlje korenine. S tem se je treba sprijazniti, ne pa bežati, kot je skušal na začetku moj junak. Med vrsticami pa sem želel povedati še nekaj drugega: kako malo je včasih treba, da se navidezno urejen moški spremeni v morilca.

• **REVOLVER: Zato v vsakdanjem življenju ne greste do konca?**

MAL: Svoje so naredile zavore kot so vzgoja, družbene norme. Pa tudi moji pogledi na vse skupaj; zdi se mi, da človek ne more kar tako izgubiti glave, razen če gre za bolnika. Kadar je potreba po prepovedani stvari prehuda in dieta prestroga, pride do raznih nevroz. Če želi človek ustvarjati v polnem zamahu, se mora na drugih področjih postiti. To sem odkril sam, čeprav ne prvi.

• **REVOLVER: Kaj pa želja do fantov nad 14 let?**

MAL: Na plaži ne pogledam proč. Rad imam vse, kar je lepo. Na njihovo spolno privlačnost prisegajo vsi tisti, ki v porajajočem se mišičevju, globljem glasu in začetkih poraščanja vidijo znamenja bližajoče se odraslosti. Če poudarim, da

sam nikoli nisem želel odrasti, mislim, da sem odgovoril na vprašanje. Pri izbiri istospolnega partnerja bi izbral veliko starejšo osebo od sebe, da bi se v primerjavi z njim spet počutil kot otrok. To bi bilo psihološko utemeljeno početje, gre pa za stvar okusa in nočem, da bi kdorkoli prišel do sklepa, kako razvratno življenje živim.

• **REVOLVER: Kako se pokriva to pisanje pornografskega romana s pisanjem dokaj nedolžnih pragmatičnih del?**

MAL: Predvsem sem mladinski pisatelj. Pri pisanju erotične literature uporabljam psevdonim. Včasih tisti s psevdo-

nimom malo ponagaja Malu, mu vštuli kaj svojega, da Mal stvar hitro prilagodi... Pri *Školjki svetega Sebastijana*, knjigo sem napisal za mlade bralce, sem opazil, da bi jo lahko namenil tudi odraslim. Namesto da bi stavec zbiral školjke, bi si raje urejal »kolekcijo« dečkov iz liše, v kateri stanuje. Nekateri posamezniki jejo in dihajo samo za zbiranja »ekspoznata« in seštevanje orgazmov. Jaz osebno to odklanjam, saj mi veliko več pomeni prijateljstvo, zaupanje, ljubezen. Za otroka skrbiš vsa leta njegovega odraščanja, vzgajaš ga, gre skratka bolj za mentorski odnos, ne pa za potešitev trenutne spolne potrebe.

• **REVOLVER: Ste proti nasilju, terorju do otrok?**

MAL: Poznana mi je otroška porno literatura. V mislih imam novele, stripe, fotomagazine, videokasete. Vendar ločim seme od plev. Medtem ko sem pozdravil prepoved revije *Piccolo*, v kateri so prikazovali spolne akte med odraslimi in dečki, pa je na primer edicija *Boy* primerna za vse ljubitelje amaterske in umetniške fotografije. Vanj so pošiljali fotografije tako profesionalci kakor tudi amaterji in bi jo lahko še danes prodajali

po trafikah, a je žal ugasnila. Je pač premalo ljudi, ki bi doživljali deškost nekoliko drugače od večine. Jaz osebno vidim v dečkih svoje izredno srečno in lepo otroštvo. Ob njih se spočijem, njihova prisotnost mi vliva novih moči za življenje in delo, njihov glas, vonj, pojav, energijo vpijam vase in dejansko polnim akumulatorje... Mogoče malce nenavadne besede, a tako pač te svoje dečke občutim.

• **REVOLVER: Ali je kaj pregrešnih želja?**

MAL: Na vsak način bi mi radi položili na jezik besede, kako komaj čakam, da bi kakšnega fletkanega mulčka vzel v posteljo. Toda ali ni Freud zapisal, da ni nič nenavadnega, če oče želi s hčerko v posteljo ali mati s sinom, možne pa so tudi druge kombinacije? Pregrešne želje obstajajo pri vsakem. Kdor tega ne prizna, uporabljam zanj najmilejšo oznako: licemerec. Poleg tega pa je med želeti in dejansko storiti velika razlika, čeprav »želeto« spreminjam v »storiti«, ko pišem. To pa je privilegij vseh pisateljev in ustvarjalcev nasploh.

• **REVOLVER: Kdaj po vaše pride do zlorabe otroka? Kdaj je deček sploh zrel za spolni odnos?**

MAL: Ob semenskem izlivu lahko postane oče, vendar pa mora uređiti še »gornje nadstropje«, da je sposoben ljubezni in družinskega življenja. Pri odnosu deček-moški pa gre tja proti 14. letu bolj za potešitev radovednosti pri otroku, oziroma za način pridobivanja zasluzka. V večjih evropskih mestih (Italija, Nemčija in dr.) ni nič nenavadnega, če zavije šolarček po pouku z moškim in pristane na določen odnos ter za to dobi plačilo. Tudi v Ljubljani je nekaj takšnih punktov; mulčkov, ki se gredo s stričkom igrati za sladoleđ ali tortico pravzaprav ne manjka nikjer. Bolj kot »igrice« je za otroka škodljivo spoznanje, na kakšen način z malo truda pride do denarja. Mor-da je to začetek stranpoti, ki s spolnostjo nimajo več povezave. Da pa bi deček stopil na pot homoseksualca zaradi prej opisanih doživetij, je bolj malo verjetno. Večja možnost je, če srečajo »strička« pri svojih 16. ali 17. letih. So pa seveda povsod izjeme.

• **REVOLVER: Raziskave so pokazale, kako majhen vpliv ima pornografija na obnašanje ljudi, na različne spolne prakse. Le malo ljudi jemlje pornografijo za nekakšno učno sredstvo.**

MAL: Bolj kot za učno sredstvo pride v poštev kot spodbujevalnik. Človeka zgreje v smeri, v katero se že tako nagiba. Za učno pomagalo mogoče sodi pri mlajših, manj izkušenih. Ti radi posnemajo kar vidijo. V glavnem pa je domišljija tista, ki mora pomagati, kadar je orodje muhasto.

• **REVOLVER: Ko govorimo o erotiki, kakšni se vam zdijo Novšakovi Dečki?**

MAL: Bral sem jih že pred davnimi, davnimi leti. Takrat so mi ugajali, več pa ne bi vedel povedati.

• **REVOLVER: Med Novšakovimi Dečki in vašim Metuljem se v slovenski literaturi ni pojavilo dosti podobnega?**

MAL: Novšaka sem občudoval kot pisatelja, ki se je lotil tabu teme. Dečki, ljubezen med njimi ali do njih, je bila tudi kasneje še kdaj prikazana kot sestavni del zgodbe, ki je govorila predvsem o odraslih in so bili otroci le statisti. Jaz pa sem jih po Novšaku spet skušal postaviti v prvi plan. Naslonil sem se na grške pisce, še bolj pa na svoja opazovanja, in bil sem zelo vesel, ko sem dobil potrditev v svojem gledanju na estetsko lepoto telesa v sami medicini. Ta opisuje desetletnike kot najbolj skladno razvita bitja; razmerja se pri nadaljnjem odrasčanju porušijo, pridejo pa do besede druge vrline, s po-

znost tam, kjer je ni, zagledani v lastni prav obsojajo vse drugačno misleče, najglasnejši pa so navadno tisti, ki sicer niso v vsakdanjem življenju sposobni izgovoriti niti enega stavka, v katerem ne bi kar naprej cikali in namigovali. Dokler ljudje niso sposobni ali pripravljeni dojeti različnosti posameznika v vsej njegovi resnični dimenziji, je škoda kakršnegakoli truda. S tem svojega pisanja ne precenjujem. Večkrat se vprašam, čemu sploh pišem... Če bo rokopis kdaj izšel in bom z njim sprožil polemiko, bom zadovoljil tudi svoje samospraševanje.

• **REVOLVER: In zakaj psevdonim?**

MAL: Ne zato, da bi se skrival za njim. Upam se podpisati pod vse, kar napišem. Ker pa vem, da marsikatera mamica ali otrok sam vprašuje v knjigarni po mojih knjigah, moram ločiti pisatelja Mala od onega drugega, ki piše za odrasle. Pa tudi po šolah ne mislim govoriti o njej, čeprav mlade begajo tudi vprašanja s področja spolnosti. Nek sedmošolec mi je odkrito povedal, kako so se v njegovem razredu

močjo katerih dečki še nekaj časa ostanejo na prestolu sladoknscev, če lahko uporabim ta izraz.

• **REVOLVER: Kako ločite erotiko od pornografije?**

MAL: Erotika je nekaj višjega. Njen namen ni le vzburljanje bralca, vendar pa si takšnih vprašanj sam ne zastavljam. Ko pišem, mi teče samo od sebe.

• **REVOLVER: Otroška literatura nastaja bolj načrtno?**

MAL: Pri obeh gre za določen načrt, le pisavi sta različni.

• **REVOLVER: Kako pa je s sprejemanjem okolice?**

MAL: Glavni problemi se kažejo v tem, da večina ljudi zaradi pomanjkanja časa, prirojene naglice ali zlobe prebere vse na pol in so tako tudi njihovi zaključki polovični, to pa pomeni – napadni. Poleg tega mnogi vidijo perver-

fantje zaljubili v sošolca, ker je imel lepe dolge lase in nežen obraz. Iz tega med seboj niso delali cirkusa, pač pa mi je sogovornik zastavil vprašanje: Zakaj mu je deklica z lepimi lasmi lahko všeč in zakaj mora pred odraslimi zamolčati vsa čustva do dečka, čeprav ima tudi deček lase lepe in obraz nežen? Sam sem pred leti skušal odgovoriti na mnoga razvojna vprašanja pri fantih – spodbudo sem dobil z Ingoličevu *Gimnazijko*. Tako kot je on ustregel dekletom, sem skušal jaz pobom. Pa so na založbi močno zapletli, kako bi morali pred izidom svoje povedati še zdravniki, sociologi, psihologi itd., da sem črtal vsa sporna mesta in izšel je Baronov mlajši brat, tak kot je. Opremil sem ga z lastnimi risbami, saj rad rišem, slikam, fotografiram, skratka v vsakem mojem udejstvovanju je prisotna moja naklonjenost do dečkov, do otroštva nasploh. ▼

Afera Doucé

Izginotje in smrt homoseksualnega duhovnika **Joseph Doucéja** je v Franciji prerasla v pravo politično afero, ki sega vse do vrhov vlade.

Joseph Doucé je izginil 19. julija, ko sta ga odpeljala dva policista, in bil pogrešan vse do konca oktobra, ko je prišla v javnost novica, da so našli njegovo truplo v gozdu Rambouillet blizu Pariza. Bilo je močno razpadlo in pogrizeno od živali, tako da je bilo popolnoma nerazpoznavno.

Joseph Doucé je bil francoski javnosti znan predvsem kot ustanovitelj in voditelj sporne organizacije *Le centre du Christ libérateur* (Center Kristusa odrešenika), katere osnovna dejavnost je pomoč in svetovanje pripadnikom marginalnih skupin, kot so transseksualci, travestiti, sadomazohisti, biseksualci in pedofili. Vse te skupine so nekakšni marginalci med marginalci, zato je bila tudi večina gay organizacij do delovanja Joseph Doucéja in njegovega Centra precej nezaupljiva in celo sovražna.

Zaradi vsega tega je dobila njegova skrivnostna smrt (jasno je le to, da gre za umor) širše politične razsežnosti. Med možnimi krivci se največkrat omenja *Obveščevalna služba* (Renseignements Généraux), vendar sodni proces v zvezi z umorom še ni dal nikakršnih rezultatov. Gre predvsem za sum, da sta Notranje ministrstvo in Obveščevalna služba vpletena v nezakonite preiskave o privatnem (beri spolnem) življenju posameznikov, predvsem ljudi na visokih položajih. Pri tem naj bi se posluževali nezakonitih metod, kot so zastraševanje, prisluškovanje telefonskim pogovorom, nezakonite preiskave stanovanj...

Vse skupaj je zapletla še izjava policijskega inšpektorja **Jean-Marc Dufourga**, ki trdi, da je od nadrejenih dobil ukaz, naj najame mladega homoseksual-

ca, ki naj bi svoje usluge ponujal dvema znanima osebam iz javnega življenja (Philipu Guilhaumu, generalnemu direktorju televizijskega programa Antenne 2 in Pierru Arpaillangu, bivšemu pravosodnemu ministru), z namenom, da bi jih kompromitirali v javnosti.

Pierre Joxe, notranji minister, je v odgovor na ta namigovanja zatrdil, da "policija ni delovala v nasprotju z zakonom in da je vedno spoštovala nedotakljivost privatnega življenja posameznika". Pri tem pa ni zanikal možnosti, da so posamezniki zlorabili pooblastila in delovali v nasprotju z zakonom. Takšno izmikanje je v javnosti sprožilo zahtevo po posebni preiskavi o delovanju policije in Obveščevalne službe, opozicija pa je zahtevala ustanovitev posebne komisije, ki naj bi uadzorovala delo Obveščevalne službe.

Medtem pa je Josephov prijatelj Guy Bondar ustanovil Komite za resnico o izginotju duhovnika Doucéja (Comité pour la vérité sur la disparition du pasteur Doucé), ki si prizadeva pospešiti sodno preiskavo. Sredi novembra so izdali knjižico z naslovom *Škandal nekega izginotja - delo in življenje Josepha Doucéja*, ki ima namen predstaviti delovanje duhovnika Doucéja in narediti konec vsem namigovanjem in sumničenjem na njegov račun. Komite je pripravil tudi več protestnih shodov ter peticijo, ki jo je podpisalo že 1.500 posameznikov.

Ob vseh nejasnostih in ugibanjih je jasno le to, da je bil Joseph Doucé edinstvena osebnost in da je s svojim delom pomagal mnogim, ki so ostali na robu družbe. Poleg tega, da je vodil omenjeno organizacijo, je ustanovil tudi tri manjše založbe, knjigarno in bil zelo aktiven v boju proti aidsu. ▼

Mitja Kranjc

Splošni pregled zgodovine gay in lezbičnega tiska

Zgodovino gay in lezbičnega tiska delimo na štiri poglavitna obdobja:

- **prvo** se nanaša predvsem na aktivnost v Severni Evropi, s središčem v Nemčiji, kjer se je v obdobju med leti 1896 in 1933 pojavil prvi val gay in lezbičnega gibanja, ki je pogojeval rojstvo tovrstnega tiska;

- sledi **obdobje skrivanja** v letih 1933-1967, čemur je sprva botroval razmah nacizma in druga svetovna vojna, pozneje pa intenzivno družbeno in zakonsko zatiranje v petdesetih in šestdesetih letih. Publikacije iz tega obdobja so redke, nedolžne in previdne. Nemčija ni več vodilna sila na tem področju, pač pa pobudo prevzamejo Nizozemska, Danska, Francija in Velika Britanija. Zаметki gay in lezbičnega gibanja se pojavijo tudi v ZDA in to kljub McCarthyjevemu lovu na čarovnice, komuniste in homoseksualce;

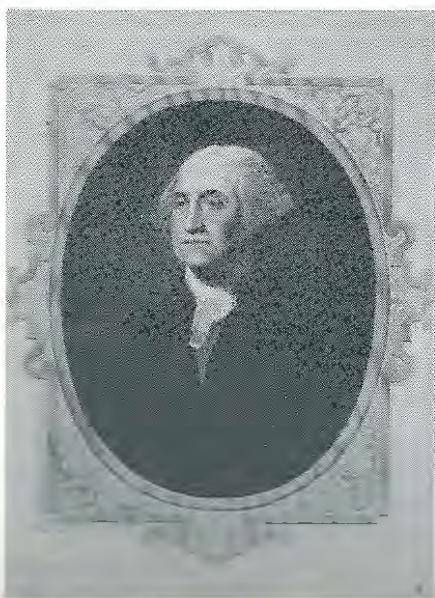
- **obdobje po Stonewallu** v letih 1968-1979 je obdobje pravcate eksplozije. Gibanje za pravice homoseksualcev stopi iz anonimnosti, gay in lezbični tisk se bliskovito razširita po vsej Zahodni Evropi, Avstraliji, Kanadi, ZDA pa tudi po Latinski Ameriki ter Južni Evropi. Priča smo obdobju radikalnih političnih magazinov, raznih informativnih in zabavnih publikacij;

- **četrto obdobje** zajema osemdeseta leta, za katera so značilni profesionalni časopisi, številne manjše periodične publikacije in konec političnih časopisov, tako značilnih za sedemdeseta leta. Več je informacij, več zabave, več erotike, kulture... in pa AIDS, ki predstavlja največjo grožnjo in izziv gay skupnosti osemdesetih, polni strani gay tiska. Še nekaj je zelo pomembno za to obdobje - gay tisk se pojavi v Vzhodni Evropi, če sem štejemo tudi Jugoslavijo, in konec osemdesetih prodre vse do Sovjetske zveze.

Zgodovina gay in lezbičnega tiska se pričinja v Nemčiji v obdobju pred prvo svetovno vojno. Prodajalec knjig in pisatelj **Adolf Brand** je leta 1896 osnoval časopis *Der Eigene*, ki se osredotoča na odnos med moškimi v klasični kulturi.

Pomembnejši za osvobajanje homoseksualcev pa je bil židovski zdravnik **Magnus Hirschfeld**, ki je ustanovil *Humanitarni znanstveni odbor* (WhK) in objavil več knjig ter teoretičnih člankov v različnih publikacijah. Vendar pa pri svojem prizadevanju ni zmeraj naletel na odobravanje. Homoseksualnost je skušal prenesti iz kriminalne v medicinsko sfero in jo kot tako predstaviti javnosti. Brand, ki je bolj užival v skrivnostnosti, je v odgovor na Hirschfeldovo delo posvetil celo številko svojega časopisa *Der Eigen*-Nadaljevanje na strani 14

Je bil George Washington gay?

Profesor univerze Massachusetts **Charley Shively** v članku bostonskega lista *Gay Community* odločno zatrjuje, da je bil **George Washington** homoseksualec. Prvi predsednik Združenih držav boja svojega nagnjenja ni kaj pretirano skrival, posebej ne do maršala Lafayettea, ki je Washingtona na bojišču v Yorktownu leta 1781 menda strastno poljubljal, kasneje pa zaslovel kot osvajalec Bastilje.

Shively dodaja, da je bil prav take baže tudi **Alexander Hamilton**, zakladnik v Washingtonovi vladi. Ugotovitev, da si je George želel postati kralj in ne predsednik Združenih držav ter da tega ni storil samo zato, ker ni imel potomcev, pa se zdi vseeno malo prenapeta. ▼

Nadaljevanje s strani 13

gene. Naslov številke *Die Tante* (Teta) je bil satira na Hirschfelda.

Prvi svetovni vojni sledijo bučna dvajseta leta. V tem obdobju depresije in družbenih pretresov je nastopila prava eksplozija gay in lezbičnega periodičnega tiska - samo v Nemčiji je izhajalo trideset časopisov. V Berlinu so tiskali celo dnevni časopis. Najbolj priljubljeni so bili *Die Insel*, namenjen gayem, ter *Garçonne* in *Die Freundin* za lezbijke.

Na Nizozemskem je leta 1911 pravnik **Schorer** ustanovil nizozemsko različico Hirschfeldovega Humanitarnega znanstvenega odbora ter objavil letna poročila, ki predstavljajo prve lezbične in gay periodične publikacije. Leta 1940 so bile objavljene prve tri številke *Levensrecht*, ki je danes najstarejša gay in lezbična periodična publikacija na svetu. Danes se imenuje *SEK*.

V Franciji je leta 1909 izšel gay časopis *Akadémos*, v letih 1924-1925 pa *Inversionst/Amitié*.

Za večje sprejemanje homoseksualnosti v družbi so se v Veliki Britaniji borili predvsem seksologi in umetniki.

Razen dveh izvodov gay časopisa *Friendship and Freedom* iz leta 1924 in devetih izvodov lezbičnega časopisa *Vice Versa*, ki so izšli v letih 1947-1948, niso znane druge ameriške periodične publikacije iz prve polovice tega stoletja.

Hitlerjev prevzem oblasti in pohod nacizma je pomenil konec javnega gay in lezbičnega življenja. Gay in lezbični tisk je umrl, tako kot na tisoče homoseksualcev, ki so, zaznamovani z rožnatimi (gayi) in črnimi (lezbijke) trikotniki, skušali preživeti grozote Dachaua, Sachsenhausena in drugih zloglasnih taborniških smrti.

V Hitlerjevem obdobju je redno izhajal samo en švicarski časopis. Lezbijka **A. Vock**, ki je uporabljala psevdonim **Mamma**, je leta 1932 pričela izdajati lezbični in gay časopis *Freundschafts-Banner*, ki je izhajal dvakrat mesečno. Pozneje se ji je pridružil še igralec **Karl Meier** in skupaj sta ustvarila enega najbolj znanih gay časopisov v zgodovini. V letih 1943-1967 se je časopis preimenoval v *Der Kreis*. Izhajal je enkrat mesečno v nemščini, francoščini in kasneje tudi v angleščini. Zabeležil je zgodovino gay in lezbične kulture.

Konec druge svetovne vojne še ne pomeni konca diskriminacije gayev in lezbijk. Življenje homoseksualcev je bilo v obdobju obnove Nemčije v znamenju skrivanja. Tisoči homoseksualcev so bili v petdesetih in šestdesetih letih preganjani in skorajda popolnoma izločeni iz družbenega življenja.

Vendar so se v zakotju nočnih barov rodile nove pobude drugega vala gay in lezbičnega gibanja. V tem obdobju intenzivnega zatiranja so ponatisnili nekaj predvojnih časopisov (*Die Insel*...)

Nadaljevanje na strani 15

Na lepi rožnati Donavi...

Na mednarodni konferenci ILGA v Stockholmu so izvolili novega generalnega sekretarja. To je **John Clark**, sedemintridesetletni Američan iz Chicaga, ki že 17 let živi na Dunaju. Imel bo težko nalogo, ko bo moral nadomestiti priljubljenega Jean-Clauda Letista. Od njenega nastanka leta 1978 ni šlo ILGA še nikoli tako dobro: na stotine gay in lezbičnih organizacij po celem svetu predstavlja učinkovito mrežo, ki ščiti pravice homoseksualcev. Naslednja konferenca bo leta 1992 v Parizu.

• Zakaj ste sprejeli položaj generalnega sekretarja ILGA?

Zato, ker so me mnogi prosili, naj to storim. Že od leta 1981 aktivno sodelujem pri ILGA, popolnoma sem se posvetil mednarodnemu lezbičnemu in gay gibanju. To ni lahka naloga, čez dan postaneš javna osebnost: tiskovne konference na Dunaju, intervjuji z mednarodnim tiskom. Toda ti javni nastopi so zelo koristni za avstrijsko gay skupnost, ki je v obupnem položaju. Poleg tega je moja izvolitev povzročila veliko zanimanja za ILGA v ameriškem gay tisku, kar me še posebno veseli.

• Jean-Claude Letiste je veliko pomagal južno-ameriškimi lezbičnim in gay skupinam. Na katerih področjih nameravate delovati vi?

Jean-Claude Letiste je bil nekaj posebnega, edinstvena osebnost in niti slučajno ne mislim poskušati, da bi mu bil podoben. Kot generalni sekretar se nameravam posvetiti vsem področjem. Ker smo tukaj na Dunaju takorekoč na sredi Vzhodnega bloka, se bomo seveda posvetili tudi temu vprašanju.

• Kako bo ILGA pomagala gayem v Afriki, Aziji in arabskem svetu, kjer so še vedno nevidni deli družbe?

Naslednje leto bo konferenca prvič v Latinski Ameriki. Storili bomo vse, kar bo mogoče, da bi nas spoznali

tudi v tem delu sveta, da bi zatirani gayi in lezbijke videli, da niso sami in da je na svetu še okoli 400 milijonov podobnih ljudi.

• ILGA za svoje delovanje potrebuje denar. Ali imate težave pri zbiranju sredstev?

Dal Zbiranje denarja bo ena naših glavnih nalog v naslednjih letih. V Evropi so davki zelo visoki in ljudje niso preveč radodarni. Lažje je dobiti prispevke od vlad kot od posameznikov. Mislim, da bi morala biti gay skupnost bolj solidarna.

• Prevzemanje moči ameriških gay skupin zelo skrbi evropske aktiviste ILGA. Kaj o tem mislite vi?

Jaz se počutim kot kameleon, moje korenine so ameriške, toda sedaj sem Evropejec. Dolgo časa je ILGA poskušala pridobiti ameriško gay gibanje. Danes nas je strah "ameriškega imperializma". Naše načelo je, da sprejmemo vsakogar z dobrimi nameni, tako da bomo lahko delali skupaj.

• Za ILGA aids ni glavna preokupacija. Zakaj?

ILGA je boj proti aidsu prepustila strokovnjakom, pri tem pa jim seveda nudi vso pomoč.

• Na zadnji konferenci ste zavrnili načelo coming-out. Ali ni to v nasprotju z načelom o čim bolj vidnem in odprtem nastopanju v družbi?

Naš cilj je družba, kjer bodo ljudje svobodni. Če obstaja *coming-out*, to pomeni, da so se ljudje še vedno prisiljeni skrivati. Žalostno je, ko nekateri zahtevajo od drugih, naj se izpostavijo. Res pa je, da je *coming-out* zvezd, kot je na primer **Rock Hudson**, potreben za vzor in spodbudo mladim gayem.

• Ali je ILGA res potrebna? Kaj lahko na primer storite proti klavzuli 28 v Veliki Britaniji?

ILGA omogoča homoseksualcem s celega sveta, da se srečujejo in izmenjujejo informacije. Vedeti morate, da so vlade vedno bolj občutljive na zunanje pritiske. Ni jim vseeno, če tisoči zahtevajo spremembo njihove politike. Jasno je, da ILGA ne more ukiniti klavzule 28, ima pa sredstva za izvajanje pritiska na vlado.

• Kako si predstavljate prihodnost ILGA?

Rad bi videl, da postane še bolj "mednarodna", da se regionalizira, da bi dobili več denarja in predvsem, da postane bolj vidna in opazna v družbi. To je moja največja želja. ▼

Catherine Durand

© Gai Pied Hebdo 1990

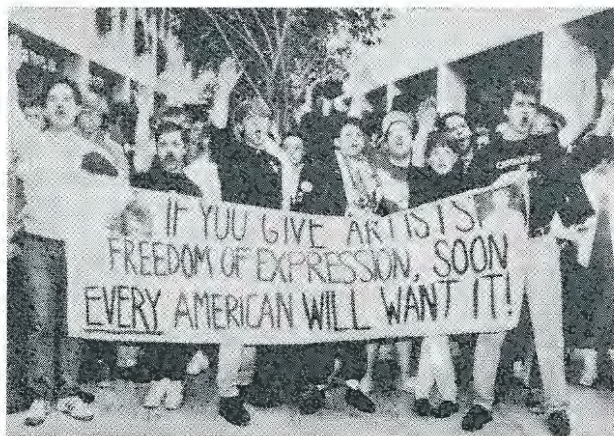
Umetnost, ki vzbuja ogorčenje

Fotografije ameriškega fotografa **Roberta Mapplethorpea** (razstavljal je tudi v ljubljanski Moderni galeriji) mnogim niso všeč, organizatorje razstave njegovih del pa so na sodnem procesu oprostili...

V Cincinnatiju, ameriška zvezna država Ohio, se s "takimi stvarmi" ne šalijo. Vsekakor ni naključje, da je ravno tukaj sedež *Nacionalnega združenja za boj proti pornografiji*. "To je bilo vedno mesto visokih moralnih vrednot," trdi njegov župan **Charles Luken**. Letos spomladi se je razvnela polemika okrog razstave slovitega ameriškega fotografa Roberta Mapplethorpea v *Centru za moderno umetnost*. Bilo je očitno, da vsi meščani ne pojmujejo umetnosti na enak način.

Javno tožilstvo grofije Hamilton je ocenilo, da je devet fotografij obscenih - dve predstavljata gole otroke, sedem pa homoseksualni akt - in da bi morale biti takoj odstranjene z razstave. **Dennis Barrie**, direktor Centra moderne umetnosti, je to zahtevo kljub napovedani tožbi za obscenost, jasno in odločno zavnil ter izjavil, da misli razstavo izpeljati do konca, pa naj stane kar hoče. Kljub protestom "poštenih državljanov", ki so hodili okrog muzeja z napisi "Bogu pornografija ni všeč, nam pa tudi ne", je razstava ostala odprta: trlo se je radovednežev, ogorčenih moralistov in pravih ljubiteljev umetnosti. Dvajset tisoč obiskovalcev v enem samem dnevu je pomenilo tudi rekord muzeja!

V anketi, ki jo je izvedel list Cincinnati Post, je 59 odstotkov vprašanih izjavilo, da bi morale devet spornih fotografij ostati na razstavi. Kot je bilo predvideno, je razstava ostala v Cincinnatiju odprta do 26. maja, potem pa je odpotovala v Boston.

Robert Mapplethorpe, ki je lani umrl za aidsom, še vedno buri duhove v ameriški javnosti. Lani junija je galerija *Concoran* v Washingtonu, ki se delno financira iz *Nacionalnega sklada za umetnost*, morala odpovedati prav to razstavo. "Ameriški davkoplačevalci" so z ogorčenjem zavrnili, da bi financirali razvrtnost in nemoralnost. Da bi se izognili takšnim obtožbam, so se v *Centru moderne umetnosti*

že predčasno zavarovali. Prostovoljno so se odrekli prispevkov Mestnega sklada za umetnost, ki jim je lani namenil 300.000 dolarjev. Pogumno dejanje, ki pa je na žalost ostalo brez učinka. Dokazuje pa vsaj to, da za nekatere svoboda izražanja nima cene... Na cincinnatijskem okrožnem sodišču so oktobra letos razsodili, da Mapplethorpeove fotografije niso sporne in da ne žalijo tako imenovane javne morale. Rzsodba sodnika Jamesa Harrisona je naletela na zelo ugoden odmev v ameriških liberlanih krogih. Za druge kroge pa nam je, jasno, vseeno. ▼

Gregor Kralj

From Russia With Love

Gay Pravda, ki sta jo avgusta v 80.000 izvodih skupaj izdala francoska in nizozemska revija **Gai Pied** ter **De Gay Krant**, je bilo treba v Sovjetsko zvezo tihotapiti, saj še vedno velja rigorozna Stalinova zakonodaja, po kateri ste za homoseksualnost dobili od 3 do 8 let zavora... **Gay Pravda** je natisnjena na običajnem belem papirju, čeprav bi svetlo moder bolj ustrezal. Zakaj? V ruskem slangu se beseda gay prevede v *goluboi*, sinji. Doma v Rusiji ugibajo, da zato, ker je v filmu *Človek-amfibija* iz šestdesetih let igralec očitno-gay vloge nosil svetlomodro obleko... ▼

A. Z.

Nadaljevanje s strani 14

Nizozemski Levensrecht je bil ponatisnjen pod imenom *Vriendschap*. Previdna strategija nizozemskega homoseksualnega gibanja se je pokazala za uspešno. To gibanje je bilo v manjši meri podvrženo težavam kot gibanje v Franciji, Veliki Britaniji ali Nemčiji in se je praktično izognilo preganjanju. Vse do sedemdesetih let je imela organizacija COC iz Amsterdama monopol nad gay in lezbičnimi periodičnimi publikacijami.

V Franciji je vichyski režim med vojno v kazensko pravo uvedel pojem protinaravno, čemur je v petdesetih in šestdesetih letih sledilo preganjanje homoseksualcev. Gay časopisi iz tega obdobja - *Prétexte*, *Arcadie*, *Futur* - se niso mogli izogniti konfliktu z zakonom, čeprav so si zelo prizadevali, da bi ostali znotraj meja spodobnosti.

Tudi razmere v Veliki Britaniji niso bile nič boljše. Oscar Wilde je nekoč zapisal: Problem ni toliko v javnem mnenju kot v pomanjkljivi izobrazbi uradniških slojev.

Prvi gay časopisi poznih šestdesetih let - *Spartacus* in *Jeremy* - so bili, kot je leta 1977 zapisal *Weeks*, začetek prodiranja potrošniških vrednot širše družbe v homoseksualno subkulturo.

Arena Three in *Kenic* sta bila prva lezbična časopisa. Preganjanje, cenzura in represija so bili tako močni, da se je gay in lezbično gibanje komajda obdržalo.

V petdesetih letih je ameriški senator McCarthy poleg komunistov preganjal tudi lezbijke in gaye. To je obenem obdobje organiziranega upora homoseksualcev in začetek gay in lezbičnega tiska v ZDA. Nagel vzpon le-tega predstavlja jo publikacije *One Magazine* (1951), *Mattachine Review* (1955) za gaye in lezbični časopis *Ladder* (1956).

Druga polovica šestdesetih let predstavlja začetek novega obdobja v gay publicistiki. Pojavijo se *LCE News*, *Vector* in pozneje še *The Advocate* - prvi časopisi, ki gay in lezbične subkulture ne izločajo.

Eksplozivni konec šestdesetih let so zaznamovali študentski nemiri v Parizu, feministično gibanje v Amsterdamu, praška pomlad, von Praunheimov film *Ni perverzen homoseksualec...* v Berlinu, stonewallski upor v New Yorku... Lezbična in gay zavest se je ob tem izbruhu aktivnosti pričela nezadržno krepiti, gayi in lezbijke so stopili iz anonimnosti in se razkrili javnosti.

Premiera nemškega filma *Ni perverzen homoseksualec*, temveč družba, v kateri živi je imela v Berlinu podoben učinek kot stonewallski nemiri v New Yorku. Sledila je pravcata poplava gay in lezbičnih časopisov, vendar jih je preživela le peščica. Največje publikacije so bile *Homosexuelle Emanzipation*

Nadaljevanje na strani 16

Nadaljevanje s strani 15

(1975-1980) na nemškem jugu, lezbični časopis *Unsere Kleine Zeitung* v Berlinu, *Gay Journal* (1972) in mehka gay pornografija *Don* (1970).

Na Nizozemskem prične COC dialog z zunanjim svetom preko svojih publikacij *Dialoog* (1965-1967) in *SEQ*. Obenem organizacija COC izgublja monopol nad lezbičnim in gay tiskom. Najprej so se pojavili radikalni časopisi - študentski *Proefding*, časopis lezbičnih feministk *Paarse September* ter gay časopisa *Flikkerlicht* in *Mietje-Pietje*.

Študentski upori v Parizu gayem niso prinesli nikakršnega izboljšanja, celo nasprotno - homoseksualce je napadlo radikalno levo krilo. Najprej se je radikaliziralo lezbično gibanje. Gay in lezbična organizacija **Front Homosexuelle d'Action Revolutionnaire** (FHAR) se je krepila ob podpori lezbičnega gibanja. Prva radikalna gay in lezbična časopisa sta bila *Le Fleau Social* in *L'Antinorm*. Medtem se je gay subkultura bliskovito skomercializirala.

Najbolj popularen britanski gay in lezbični časopis iz tega obdobja je bil *Gay News*, prvi, ki je dosegel visoko naklado. Pojavili so se tudi drugi regionalni časopisi in prvi gay časopisi na kvalitetnem gladkem papirju. *Him* (1974) je bil pozneje vključen v *Gay Times*, ki je danes vodilni gay magazin.

Ameriško gay gibanje je stopilo iz izolacije, vendar je še zmeraj ostalo v getu. Najznačilnejša razlika med obdobjem pred in po Stonewallu je vidnost v družbi, ki se kaže v časopisih iz zgodnjih sedemdesetih let - izboljššan kalifornijski *Advocate*, bostonski *Gay Community News*, kanadski *Body Politic* in veliko drugih manjših periodičnih publikacij. V letih 1970-1976 je obstajalo skoraj sto publikacij, od tega približno polovica lezbičnih.

Evropski in ameriški homoseksualce je v osemdesetih letih izgubil zanimanje za osvobajanje in boj proti diskriminaciji. Hotel se je zabavati.

Po interesnih področjih lahko današnje gay in lezbične časopise razdelimo v več skupin:

- informativne;
- zabavne;
- literarne in umetnostne;
- politične;
- znanstvene in literarne: *Journal of Homosexuality* (ZDA), *Sodoma in Quairni di Critica Omosessuale* (Italija), *Gay Information* (Avstralija), *Masque* do leta 1987 (Francija), *Homologie* (Nizozemska)... teh časopisov ni veliko, so pa zelo vplivni;
- pornografski periodični tisk;
- periodični časopisi, ki se tiskajo z namenom propagiranja organizacij. ▼

Nataša S. Vegan

Bojkot koncerna Philip Morris

Koncern *Philip Morris* je drugi svetovni agroživilski kompleks. Poleg cigaret *Marlboro* proizvajajo še pivo *Millers*, so glavni delničarji družb *General Foods* in *Kraft* ter delničarji družbe *Jacobs Suchard* (katere najbolj znan proizvod je čokolada znamke *Milka*). Zdaj pa je skupina **ACT UP** v znak protesta proti finančni pomoči senatorju iz Severne Karoline **Jesseju Helmsu** (ki je najbolj homofoben in "visoko moraličen" od vseh ameriških kongresnikov) organizirala bojkot njihovih izdelkov. Helms namreč s svojim političnim delovanjem stalno posega v vsakdanje življenje gayev in lezbijk ter cele liberalne skupnosti v Združenih državah. Sistematično je blokiral vse subvencije za projekte, ki bi "promovirali homoseksualnost", zavzemal se je za diskriminacijsko politiko do seropozitivnih oseb, nasprotoval je vključitvi spolne vzgoje v šole in finančni pomoči projektom za boj proti aidsu.

V izjavi za tisk je predstavnik konglomerata Philip Morris povedal, da so se za podporo senatorju Jesseju Helmsu odločili izključno zaradi njegove uspešne obrambe ekonomskih interesov podjetja. Predstavnik za tisk je dodal, da je podjetje prispevalo 300.000 dolarjev za raziskave o aidsu in da so stalno podpirali delovanje skupin za pomoč obolelim za aidsom, kot je na primer Gay Men's Health Crisis.

Ko se je blokada iz ameriških velemest razširila še v Evropo (sprva v Veliko Britanijo), je senator Jesse Helms proti skupini ACT UP vložil tožbo zaradi kršitve volilnih zakonov. ACT UP je obtožena "delovanja, ki ima namen na ilegalen način spremeniti rezultate volitev". Za gay aktiviste je ta reakcija najboljši dokaz uspešnosti njihovega bojkota.

Ob tej akciji pa se vseeno postavlja vprašanje, ali je bojkot lahko uspešna metoda za doseg določenih ciljev. Posebej zaradi tega, ker je na vmesnih kongresnih volitvah letos oktobra Jesse Helms dobil še en mandat v senatu. Sicer zelo tesno je premagal demokratskega kandidata **Harveya Gantta**, vendar tudi v tem primeru ni šlo brez škandalov. Svojega tekmeca je naravnost obtožil, da gre pri njegovi kampanji za "zaroto tistih zločinskih homoseksualcev". Pri takšnih politikah nam res lahko pomaga samo še Bog. ▼

Matjaž Bergant

Gay igre v Vancouvru: igre telesa

Že dolgo pred Navratilovo, Louganisom, Parisom in Rollenbergom, je pot gay športnikom pokazal ameriški atlet **Tom Waddell**, dobitnik medalje na olimpijskih igrah v Mexico Cityju leta 1964, ki je svoj *coming out* izvedel konec sedemdesetih. Na dan je prišel z idejo, da bi gaye in lezbijke združil s pomočjo športa in začel pripravljati gay olimpijske igre. Ameriški olimpijski komite je naredil vse, da bi preprečil takšno »zlorabo olimpijske ideje.« Vendar pa je medtem po ZDA in Kanadi nastalo več gay športnih društev, to pa je bila za organizatorje nova spodbuda. Ker gay igre ne pripadajo enemu mestu ali eni državi, temveč vsej gay

skupnosti, so se odločili, da bodo Gay igre leta 1990 v kanadskem mestu Vancouver.

Sprememba kraja je pomenila mejnik v razvoju v mednarodno potrditev iger. Razširile so se govornice o 5000 udeležencih, ki pa so se izkazale za premalo optimistične. Prišlo je kar okoli 7500 športnikov in več tisoč spremljevalcev, prijateljev in ljubiteljev športa.

Otvoritev Iger na stadionu *Lions*, kjer se je zbralo čez 26.000 gledalcev s celega sveta, se je začela z nastopom štirih ameriških orkestrrov. Vrhunec je bil vsekakor prihod **Brenta Nicholsona Earla** z mavrično zastavo (kot simbolom gay gibanja), ki je s tem končal svoj maraton iz San Francisca do Vancouvra.

Nato so prišle na stadion nacionalne ekipe - Francija je poslala čez 100 udeležencev, Nemčija 160, Nizozemska 45, po 20 še Velika Britanija, Italija in Belgija. Najštevilčnejši so bili seveda predstavniki ZDA in Kanade.

Zvečer so športna tekmovanja zamenjale zabave po celem mestu. Po restavracijah in diskotekah se je trlo ljudi in v *Palači narodov* se je na zabavi vsak večer zbralo 3000 obiskovalcev. Poleg športnikov je v Vancouver prišlo tudi veliko umetnikov, pisateljev, glasbenikov in plesalcev. Prvič doslej je športna tekmovanja spremljal tudi kulturni festival.

Glavni organizator **Mark Mees**, je ob koncu vsestransko uspešnih iger objavil ime mesta gostitelja za leto 1994. To bo New York. Leta 1998 pa bodo Igre po vsej verjetnosti v Evropi, v Amsterdamu, ki ima odlično športno infrastrukturo, dobro organizirano gay skupnost in liberalno vlado. Toda pri organizaciji bodo morala sodelovati tudi druga evropska mesta. ▼

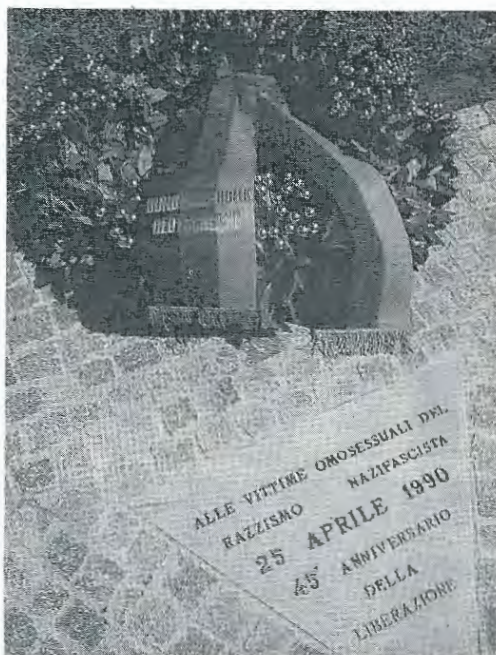
Tine Smerdu

Italija: V spomin homoseksualcem - žrtvam nacizma

Letos aprila so v Bologni odkrili spomenik v spomin homoseksualcem, ki so jih deportirali nacisti. Že tretji na svetu.

Arci gay, italijanska gay organizacija, se je več let zavzemala za postavitve rožnatega trikotnika v spomin homoseksualcem, ki so bili deportirani v koncentracijska taborišča. Njihova prizadevanja so končno dala rezultat. 25. aprila 1990, na dan osvoboditve Italije, so v Bologni slovesno odkrili spomenik v obliki trikotnika iz rožnatega marmorja, v prisotnosti mnogih pomembnih gostov (župan Bologne **Renzo Imbèrni**, **Meinfred Steinkühler**, nemški generalni konzul in predsedniki antifašističnih, židovskih in homoseksualnih združenj).

Nemški zgodovinar **Rüdiger Lautman** trdi, da je bilo med leti 1934 in 1945 interniranih med 15 in 30 tisoč ljudi izključno zaradi homoseksualne spolne usmerjenosti, po 175. členu nemškega kazenskega zakonika (ki v Nemčiji obstaja še danes!). Ta rožnati trikotnik, tretji doslej, eden je še na Nizozemskem in drugi v taborišču Mathausen v Avstriji, ima zato velik simboličen pomen. V času, ko skrajna desnica zopet dviga glavo, je dobro spomniti, da je nacistična ideologija temeljila na sovraštvu, rasizmu in iztrebljanju tako imenovanih "nižjih ras", med njimi tudi tisočev homoseksualcev, kar je dejstvo, ki bi ga mnogi radi prikrili. S tem tekstom obenem še enkrat opozarjamo na knjigo **Richarda Planta** *Rožnati trikotnik*, ki bo predvidoma januarja izšla pri založbi **KRT** v Ljubljani in ki velja za eno izmed najboljših del na temo politične represije proti homoseksualcem v času nacizma in fašizma. ▼

Izključitev

Homoseksualni mornariški kadet **Joe Steffan** je do 1. aprila 1987 predstavljal smetano gojencev elitne mornariške akademije v Marylandu. Obiskoval je zadnji semester in do diplome sta ga ločila le 2 meseca. Pri dvaindvajsetih bi dobil čin poveljnika bataljona - če mu življenja v manj kot tednu dni ne bi pokvarila *NIS*, *Mornariška obveščevalna služba*. Njenih 1200 članov med svoje dejavnosti šteje tudi vohlanje po spolnih orientacijah ameriških kadetov in mornarjev. Steffanovo usodo mora po zaslugi *NIS* letno deliti 700 mornarjev oziroma mornariških častnikov, saj je, kot je znano, homoseksualnost prepovedana v vseh rodovih ameriških oboroženih sil in avtomatično predstavlja razlog za izključitev. "Pravila službe" obrambnega ministrstva imajo homoseksualnost za »nekompatibilno« z vojaško službo. Joe bi smel biti odličen mornariški častnik ali pa homoseksualec. Da je bil oboje, mu vojska in akademija nista znali odpustiti. ▼

M. K.

Gay Moderaterna - konservativna gay organizacija Švedske

Je neodvisna gay organizacija, ki deluje tudi na mednarodnem področju v boju za pravice homoseksualcev, da bi postale enake pravicam heteroseksualcev.

Združeni so s Švedsko konservativno stranko, so člani **ILGA** in **NHC** (skandinavski homoseksualni svet).

Ustanovljena je bila leta 1981, finančno pa jih podpira stranka in švedski parlament, kar je sigurno velik dosežek odkritih homoseksualcev, ki so bili člani te stranke. Prepričani so, da je njihov uspeh predvsem rezultat dobrega in odkritega odnosa s člani parlamenta.

Pomembno jim je pokazati pozitivne primere oziroma strani homoseksualnosti in predstaviti svetu in njihovim prijateljem da je mogoče živeti dobro življenje v ljubezenski zvezi z istim spolom. Kakorkoli že, zakon te mora podpreti, tudi pot mora biti individualna odločitev v svobodnem življenju. Naslednja pomembna točka njihovega delovanja je sprejemanje človeške seksualnosti, najsibo to heteroseksualna ali homoseksualna. Izvajajo tudi razne akcije proti širjenju aidsa in navajajo ljudi na uporabo kondomov in drugih navad. Ena izmed najpomembnejših dejavnosti njihovega delovanja pa je delo v zvezi s homoseksualnimi zakoni. Niso zadovoljni z dosedanjim zakonom za ljudi, ki živijo skupaj. Hočejo doseči zakon, ki bi zaščitil homoseksualne pare z enako legalno zaščito in socialnimi uslugami ter pravicami, kot jih uživajo heteroseksualni pari.

Naslov:

Gay Conservatives
Saltmatargatan 18
S-11359 Stockholm
Sweden

JILGA-Japanese ILGA Support Group

Glavna naloga skupine, ki deluje v Tokiu, je dogovarjanje z Nejaponci, ki želijo iz ostalih azijskih držav zaradi homoseksualnosti emigrirati na Japonsko. Gre za pomoč pri pridobivanju vize, sklepanje mednarodnih zakonskih zvez med gayi in lezbijkami zaradi pridobitve delovne vize itd... Pomagajo pa tudi Japoncem, ki želijo zapustiti Japonsko. Mesečna članarina je petsto jenov. Skupina skrbi za varnost priseljencev ter jim omogoča stike z japonskimi gayi in lezbijkami, pomaga jim reševati stanovanjske probleme, skrbi za stike s tujino itd...

C/O JILGA

201 Hohyu Bldg, 2-II-9 Yotsuya,
Shinjuku-Ku Tokyo 160

RED HOT AND

BLUE

Za projekt, ki ga bomo predstavili, je potrebnih podatkov, imen in diskografije, res veliko. Za vsem tem stojijo skriti in pri vsem skupaj najpomembnejši nameni. Sporočilo je v svoji direktnosti povsem razgaljeno in s tem se je treba za spremembo strinjati, saj je *Red Hot And Blue* projekt, ki se je zgodil v za aids najprimernejšem času. Bolezen je doslej medije že utrudila, preveč ponavljajočega pesimizma pa znižuje naklade časopisov in gledanost televizije ter filmov.

Vendar so avtorji projekta *Red Hot And Blue* razmišljali drugače: aids je treba očistiti prizvokov senzacionalnosti, saj je vsaka senzacija minljiva roba... z boleznijo kot sestavnim in trajnim delom trenutnega okolja kjerkoli na planetu, pa žal ni tako. Da se bo aids senzacionalizma otresel, potrebuje marketing, pa naj to zveni še tako pošastno. Kot pravi londonska filmarka **Leigh Blake**: »Svetu za suho čvekanje o čemurkoli postane vseeno. Mularije ne zanima, kaj ima o aidsu povedati George Bush. Poslušali pa bodo, če jim bo o tem kaj povedala **Nenneh Cherry**.«

Zamisel za *Red Hot And Blue* se je lani rodila Blakeovi in njenemu prijatelju **Johnu Carlinu**. Carlin je kot newyorški umetnostni kritik in advokat v art-krogih, delav v družbi, ki je pravni zastopnik in varuh zapuščine **Colea Porterja**. Ta je sredi stoletja predstavljal bogat izvor 'duhovitih urbanih' pop komadov in ugotovila sta, da bodo ti komadi v predelavah predstavljali odlično osnovo projekta *inteligentne ljubezni. Torej ljubezni, zaradi katere ti potem ni treba umreti*.

Vse to je Leigh Blake razložila **Davidu Byrneu**, članu skupine **Talking Heads** in enemu izmed treh najbolj progresivnih ameriških glasbenikov, ki je bil takoj za. Obenem se je povezal tudi s Porterjevimi dediči. Po sedemnajstih mesecih priprav, je **15. (v Veliki Britaniji) oziroma 30. oktobra (v Združenih državah Amerike in v Jugoslaviji)** pri založbi *Chrysalis* (pri nas je Chrysalisov licenčni partner zagrebški Jugoton) izšel dvojni album z dvajsetimi verzijami Porterjevih klasik. Produciral ga je Steve

Lyllywhite in pri postavljanju dvajsetih med seboj zelo različnih pesmi, ni imel ravno lahkega dela. Album resnično ponuja ogromno različnosti: priredba *After You, Who?* v izvedbi **Jodie Watley** je še najbližje originalu. Izvajalci so se med Porterjevimi komadi odločali sami in Jodie si je svojega izbrala zaradi stare izvedbe Elle Fitzgerald: »Če ga je lahko pela Ella, bo stvar dovolj dobra tudi zame. Poleg tega sem se lahko poskusila v vokalnem jazzu, po katerem me še ne poznajo. Niti ne poznajo dovolj resnic o aidsu: Veliko mladine še vedno misli, da ta prizadane samo gaye, narkomane in pika!« Bolj energično sta v komadu *Well, Did You Evah!* sodelovala **Deborah Harry** in **Iggy Pop**. **The Jungle Brothers** so Porterja predelali v rap, tako kot **Nenneh Cherry** svojo že razvpito verzijo *I've Got You Under My Skin*. **Lisa Stansfield** in **Tom Waits** (v *It's Allright With Me*) pa sta še najbolj podobna samim sebi. Tako kot **U2** v *Night And Day* in **Fine Young Cannibals** v *Love For Sale*. Video spote so režirali **Alex Cox** za **Deborah Harry** in **Iggyja Popa**, **Jonathan Demme** za **Neville Brothers**, **Jim Jarmusch** za **Toma Waitsa** in **Jean Baptiste Mondino** za **Nenneh Cherry**. Tega smo tudi prvega videli, prej kot **Sinead O'Connor**, ki je v spotu *You Do Something To Me* režiserja **Johna Mayburyja** dobila nov image: iz londonsko ulično opremljene upornice z obrito glavo, je postala vamp filmska boginja iz štiridesetih let. Z razkošno platinasto lasuljo in po svojih najboljših močeh.

Red Hot And Blue pa ni samo kup glasbenih predelav, dvojni album s tem naslovom je le jedro projekta, ki obsega skoraj vse segmente popularne kulture. Za projekt sta ekskluzivne modele skreirala **Jean-Paul Gaultier** in **Rifat Ozbek**. Majice, ki so prišle na tržišče istočasno z drugimi dejavnostmi projekta, so dizajnirali **Sue Coe**, **Jenny Holzer** ter, neposredno pred smrtjo v začetku tega leta, tudi graffiti artist **Keith Harring**.

Poskrbljeno je tudi, da bodo sredstva razdeljena na prave naslove. V ta namen je ustanovljena družba *King Cole Inc.*, ki bo denar pošiljala ustanovam, kjer skrbi-

jo za bolnike z aidsom. Problemov z denarjem pa tu ni bilo konec. Leigh Blake trdi, da se v projekt ne bi spustila, če bi vedela, da bo pred uspešnim koncem toliko težav. »Mnoge med zvezdami se niso bile pripravljene odzvati naši akciji. Predsodkov je še veliko in svojega imena niso hotele povezovati z aidsom na noben način.« Kljub temu, da bi protagonisti popa danes zase težko našli boljšo promocijo od direktnega protinapada na ameriško konservativnost, kar *Red Hot And Blue* nedvomno predstavlja. Največ težav je bilo pravzaprav z dvema milijonom dolarjev stroškov za projekt, ki mu je še konec oktobra do te vsote manjkala četrtnina. »Skoraj vse znane firme so sodelovanje v projektu odklonile. Pravzaprav je njihova računica jasna, bojijo se za svoj ugled.« dodaja Leighova. Ostalo so zagotovile pravice za predvajanje pol-drugo uro dolgega programa na 1. decembru. V Združenih državah si jih je zagotovila mreža ABC, v Angliji Channel 4 in v Nemčiji ARD/ZDF. Od showa, ki so ga vodili **John Malkovich**, **Daniel Day Lewis** in **John Waters**, smo se morali pri nas zadovoljiti s skrajšanimi posnetki. Na drugem programu avstrijske televizije, kajpada. Vendar pa smo, hvala Bogu, lahko gledali poseben MTV program ob 1. decembru. Naš prijatelj **Steve Blame** ga je napovedal takole: »Na plošči *Red Hot And Blue* je več dohrih glasbenikov kot na povprečni lestvici Top 40.« Njegov asistent je bil **Jimmy Somerville**. Bilo je zelo impresivno in zelo poučno.

Razveseljivo je tudi, da *Red Hot And Blue* ni več edini medijski projekt boja proti aidsu: v te vrste dobrodelni koncert se je spremenila tudi petnajsta obletnica gramofonske družbe *Arista*. Za lanski junij načrtovan koncert z naslovom *Rock and a Hard Place*, katerega izkupiček bi šel za raziskave aidsa, je takrat precej neslavno propadel, saj so organizatorji nabrali le štiri imena. Potem je direktor **Ariste Clive Davis** vse skupaj odpovedal in ponovno oživil letos pod naslovom *That's What Friends Are For*. To je obenem naslov 5 let stare **Aristine** male plošče, ki je za medicinske raziskave aidsa prispevala milijon in pol!. Prireditev je vdrugo popolnoma uspela, najdaljše aplavze pa so v newyorškem *Radio City Music Hall* poželi **Whitney Houston**, **The Four Tops** in - po desetih letih prvič na odru - **Patti Smith**.

Če hočete neposredno darovati v sklad *King Cole Inc.* tudi sami (in za 12 funtov dobiti majico **Keitha Harringa** z motivom pop in rock ofenzive proti aidsu), potem je najbližji naslov naslednji: **Red Hot And Blue T-shirt Offer, Outer Limits Ltd., Alpine House, Honeypot lane, Kingsbury, London NW9 9RU, Great Britain** ▼

Tine Žnidaršič

DRAMA V INDIANI:

Umrl je Ryan White, eden izmed herojev v vojni proti aidsu.

Marko Jarh

Drobni osemnajstletnik iz zvezne države Indiana, v davnem letu 1984, ko je po usodni transfuziji prejel virus aidsa, ni vedel, da bo postal poleg **Rocka Hudsona** ena najslavnejših žrtev bolezni. Vendar povsem drugače - hollywoodska zvezda, ki po straniščinah neguje lastna nagnjenja, mora pač izzvati drugačen odziv kot s transfuzijo okužen otrok, ki ga v nesreči, na katero nikakor ni mogel vplivati, izolira celo poklicano pedagoško okolje! Oba bi seveda lahko ravnala drugače, toda ex-zvezdi Hudsonu je smrt lajšala teža nekdanje slave, Ryan pa je moral trpeti brez kakršnegakoli tolažilnega 'pogleda nazaj' - prav zato je zrelost, s kakršno se je uspel spopasti z reakcijami okolja, vredna posebnega občudovanja.

Ryan se ni nikdar predal, ne aidsu, ne obupu, niti histeričnim reakcijam okolice. Teh pa ni bilo malo, saj je Ryana lastna upornost večkrat spravila na prve strani revij - prvič takrat, ko je tožil svet šole v domačem mestu **Kokomo**, Indiana, ker mu je zaradi medicinske diagnoze *prepovedal* prisostvovati pouku! Sodišče je razsodilo Ryanu v prid in sodni primer je postal nacionalni pravni vzorec! Z materjo **Jeanny** se je zatem v želji po bolj običajnem otroštvu preselil v bližnji Cicero, prav tako v Indiani. Vendar pa Ryan ni bil običajen odraščajoči paglavец - z veliko mero osebnega ponosa je na primeru lastne bitke s smrtjo svet naučil, da se strahu ne sme predati. Ko je zgodaj spomladi umrl, je smel družino spremljati en sam novinar: **Bill Shaw** iz popularne revije *People*:

»Ryan ni maral, da bi ga slikali in o njem pisali,« se ga spominja, »...hotel je biti kot je le mogoče običajen. Zavedal pa se je, da pisanje o njegovem primeru ni navadno novinarsko služenje kruha. Njegov primer je novinarju ponudil več, s pisanjem je lahko razsvetlil kar največ ljudi.«

Ryan je z materjo Jeanne in 16-letno sestro **Andreo** v veliki *Univerzitetni zdravstveni center* v Indianapolisu priletel 29. marca letos, na četrtek. Le nekaj dni pred tem se je na zabavi ob podelitvi Oskarjev v Los Angelesu pritoževal nad razbolelim grlom in hotel videti svojega zdravnika, **dr. Martina Kleimana**. Do sobote se mu je zdravje dramatično slabšalo. V nedeljo zjutraj je dr. Kleiman Jeanne povedal, da so tokrat možnosti za preživetje majhne, največ kakšnih 10 od-

stotkov. »Toda gre za Ryana, Jeanne. Zato sploh omenjam tistih 10 odstotkov,« je prestrašeni materi povedal dr. Kleiman. Medtem je njen sin padel v nezavest. V sobi je bilo slišati le piskanje srčnega monitorja in tiho premikanje dveh sester z maskami na obrazih. Mati Jeanne si maske ni nadela. Ne takrat in ne nikoli prej. Stoje ob Ryanovi postelji se je 42-letna ločena tovarniška delavka iz Kokoma v skrbi naslonila na prijatelja, ki ji je stal ob strani tako v kratkih trenutkih izboljšanja, kot tudi zdaj, ko je bilo najhuje. Temu prijatelju je bilo ime **Elton John**.

Elton je bil že pred petimi leti med prvimi znanimi osebnostmi, ki so Whiteovim ob Ryanovi diagnozi ponudili podporo. V tistem času je aids pomenil nekaj novega in tujega. Ko sta zato nevednost in strah tistega obdobja prisilila starše Ryanovih sošolcev, da zanj zahtevajo prepoved obiskovanja pouka, je Elton John postal prijatelj, ki pokliče, piše ali se oglasi čisto vsak mesec. Tak je ostal vse do konca, tudi ob smrtni postelji. Župnik Whiteovih **Bud Provasco** trdi: »Pevca je za Jeanne in Ryana skrbel takrat, ko se zanju ni brigal nihče. Tako je tudi ostalo. Bog ljudi vselej pokliče z namenom. Ko je bila potrebna trdnost, je poklical Eltona. Nekdanja moč te družine pa leži v tej sobi. Ryana je Bog poklical,

da bi nas naučil razumevanja in sočustvovanja do bližnjega. Uspelo mu je spremeniti pogled, s kakršnim svet gleda na bolnike z aidsom.«

Elton je za Jeanne napisal že stotine sporočil s telefona, umival je kavne skodelice in odnašal ostanke sendvičev po njenih prebedenih nočeh ob Ryanovi postelji. Za druge neozdravljivo bolne otroke na Ryanovem oddelku je nakupil za 600 dolarjev otroških igrač. Gotovo ne z namenom, da s kako bizarnostjo zopet napolni socialno kroniko. *Tokrat gre pač za nekaj povsem drugega, drugačnega in predvsem - gre zares!* Ko je izvedel za poslabšanje, je cel dan letel iz Los Angelesa, se skozi zadnji vhod izmuznil novinarski množici ter pohitel k bolnemu fantu. Njegov obraz je en sam izraz obupa in sočustvovanja. »*Ryan, Elton je tu,*« je takrat šepetala Jeanne.

»*V lase smo mu vtrli malo želeja. Hotela sem ga čednega,*« se danes spominja Ryanova mati. Tudi Elton sprva od ginjenosti iz sebe ni spravil niti glasu, spominjal se je namreč koncerta v Detroitu lanskega avgusta, ko je Ryana poklical na oder, ga posadil zraven sebe in mu zapel eno svojih najmočnejših skladb *Candle in the Wind*.

*It seems to me you lived your life
Like a candle in the wind
Never knowing who to cling to
When the rain set in...*

Pesem je posvečena Marilyn Monroe, še enemu potniku na potovanju v temo...Končno je Elton zbral moči in se sklonil k drobni postavi, zgubljeni sredi postelje: »*Ryan, tudi Michael Jackson je poklical, da zve kako je s teboj. Ne moreš no zavriniti take superzvezde. Še jaz sem*

druga kategorija v primerjavi z njim. Veš, pozdravljajo te vsi iz Los Angelesa. Potrebujemo te in radi te imamo, Ryan. Tu smo. Zelo zelo te imamo radi.«

Zunaj pred vrati je čakal dr. Kleiman, pediater, specializiran za infekcijske bolezni. Pred petimi leti je Jeanne sporočil, da bo njen sin umrl v približno šestih mesecih. Takole je pojasnil trdovratnost fantove borbe s časom »*Tako dolgo zdrži, ker je Ryan White. Ima zelo močan značaj, kar tu igra veliko vlogo. Po naravi je optimist, ne pa strahopetec.*« Ko ga je to nedeljsko jutro sklenil pod močnimi narkotiki zdraviti na nekaj najbolj ogroženih točkah hkrati, je prišlo do hujših notranjih krvavitev in Ryan je zaradi močnih zdravil padel v koma. Začele so mu tudi odpovedovati ledvice.

Zunaj je čakal tudi Ryanov oče, od katerega se je Jeanne ločila že leta 1978 in je imel odtlej z družino bolj malo stikov. Z njim so bili tudi sestra Andrea, ki jo je bratova bolezen prizadela na čisto poseben način - odpovedati se je morala karieri vrhunske nacionalne tekmovalke v rolkanju, ter Ryanovi stari starši, ki so prihitali s Floride. »*Ryan je močan mladenič. Jeanne je tista, za katero me skrbi,*« se je hčerine izčrpanosti bala babica Gloria Hale. Pred bolniško sobo je čakala tudi **Dee Laux**, Ryanova soplesalka z lanskega maturantskega plesa...

Ko so pozno ponoči vsi odšli, je Jeanne na omarico ob sinovi postelji postavila majhno figurico angela varuha. Kupila jo je pred petimi leti, ko je Ryan zbolel. Stisnila mu je dlan in zašepetala: »*Rada te imam, sin. Misel nate bo pomagala vsakemu bolniku. A narobe je, da si moral biti ravno ti.*«

V pisarni Eltonove gramofonske družbe so noreli, ker ga ni bilo na promocijske nastope za najnovejši album *Sleeping with the Past*. S pevko **Bonnie Raitt** je v soboto za nekaj ur vseeno prišel na bližnji *Farm Aid* koncert. Pred 45-tisoč glavim občinstvom sta v popolni tišini zapela pesem *Candle in the Wind*, posvečeno Ryanu. Po zadnjih taktih je dvorana eksplodirala in ploskanju ni bilo konca celih deset minut. Že ob devetih se je Elton vrnil v bolnico, Ryanu pa se je stanje nezadržno slabšalo. Iz Atlantic Cityja je popoldne v Indiano k Ryanu poletel tudi **Michael Jackson**, toda bil je prepozen. **Ob zori je Ryan White umrl.** *Amazing Grace* sta mu na grobu zapela skupaj z Eltonom Johnom. ▼

AIDS IN ŽENSKÉ:

Ducat vrtnic in virus.

Ali je Donni Summer tista nesrečna izjava o aidsu kot božji kazni za homoseksualce tudi v resnici ušla, pravzaprav še danes ni jasno. Niti prav posebej pomembno - če je disko diva včasih svoje ocvirke resnično sejala naokoli, pa ji danes gotovo niso mogli uiti podatki, ki streznijo še tako segregativno glavo: aids je univerzalen fenomen, pripadnost najrazličnejšim »nišam« ne odpravlja tveganja. Danes približno 20 odstotkov vseh bolnikov za to 'božjo kaznijo' Donne Summer predstavljajo ženske. Pomemben prosvetljalni korak zato predstavlja letošnji mednarodni aids dan, ki je bil 1. decembra in imel operativni podnaslov **Ženske in aids**. V ZDA jih je s to diagnozo čez 14.000: Gledano v celoti so najbolj prizadete črnce in ženske latinskoameriškega porekla, saj nanje odpade kar 70 odstotkov vseh bolnic. Na vsako belko med petnajstim in štiriinštiridesetim letom, ki umre za aidsom, umre deset črnk iste starostne skupine. Še več - aids je glavni vzrok smrti med mladimi črnkami na področju New Yorka in New Jersey! Seveda ni povsod tako: zvezne države Montana, Oklahoma, Idaho, Nevada, Vermont in obe Dakoti, so prve smrtno primere aidsa med ženskim prebivalstvom prijavile šele leta 1987. Vendar bi bil optimizem na podlagi tega podatka hudo lahkomišelnost. **Zelo malo je tistih žensk, ki si pred virusom lahko privoščijo domnevo o lastni varnosti!**

ALISON GERTZ

Statistika kaže, da se ne bi smelo zgoditi. Pa se vseeno je! Alison Gertz, 24-letna Newyorčanka iz enega najprestižnejših delov v mestu, Upper East Sidea, je zbolela za aidsom. Ne sodi v nobeno izmed rizičnih skupin, nikoli ni prešla transfuzije, niti poskušala z vbrizgavanjem mamil. Preživel pa je noč z 'napačnim človekom'. Zgodilo se je davnega poletja leta 1982, ko se je še v New Yorku o aidsu komaj kaj slišalo. Sproščeno šestnajstletnico je zamikal natakar iz nasploh zloglasnega diska Studio 54. »Zdel se mi je najlepši človek, kar sem jih kdaj videla. Njegov najboljši prijatelj je bil gay, a ko sem ga vprašala, če je gay tudi on, je zanikal. Šele kasneje sem spoznala, da bi mi njegovi izpuščaji po celem telesu, ki jih je dobil konec pomladi, ven-

darle morali kaj resnega povedati...« Na povabilo v prazno družinsko stanovanje na Park Avenue, je prispel s šampanjcem, ducatom rdečih vrtnic...in virusom! Od skupnih znancev je izvedela, da je umrl pred dvema letoma.

Približno takrat je morala Ali zaradi stalne diareje in rahlo zvišane temperature v bolnico. Aids so takrat poznali že vsi. Ker pa Ali ni bila v nobeni izmed rizičnih skupin, ga zdravniki niso upoštevali med možnimi vzroki njenih težav: »Na začetku so sumili, da imam Hodgkinovo bolezen in bila sem čisto zgrožena ob misli, da mi bodo izpadli vsi lasje...«, pravi Ali danes. Po dveh tednih bolečih preiskav in pljučnici, je resnica prišla na dan. »Najprej sem pomislila, da je smrt že tu. Ko sem se pomirila, mi je prišlo na misel, da ne bom nikoli več spolno aktivna, da se ne bom nikoli poročila, da ne bom nikoli mati. S fantom sva še dvakrat poskusila spati skupaj, uporabila sva dva kondoma naenkrat. Ni šlo, bilo je polomija. Zaboga, takrat mi je bilo dvaindvajset.«

Ko je zvedela za infekcijo, je Ali obvestila svoje prejšnje prijatelje, a vsi so se na testih izkazali za HIV negativne. Po napornih šestih tednih bolnišnice, tednih privajanja na novo življenje, je Ali spremenila svoj odnos do bolezn: »Začela sem spoznavati tiste, ki so z njo živeli prek osem let. Biti depresiven je navadna potrata energije. Svojo preostalo moč sem se odločila preusmeriti v kaj pozitivnega!« O njenem primeru je WHO, svetovna zdravstvena organizacija posnela film, sama pa je ustanovila **fondacijo Love Heals**, Ljubezen zdravi, ki usmerja sredstva v manjše direktne oblike pomoči obolelim za aidsom. Ko je, Ali je edinka, svoje življenje sklenila razkriti javnosti, so jo starši popolnoma podprli. Če zbere dovolj moči, z ogromnim odzivom predava po srednjih in visokih šolah.

JENNIFER CUPP

Ko je 28-letna tajnica iz Tampe po sedmih letih neuspešnih poskusov ugotovila, da je noseča, ji vsekakor ni manjkalo razlogov za veselje. Toda lanskega oktobra ji je prijatelj po priznanju heteroseksualne promiskuitete in po seriji 'prehladov' priznal tudi, da je okužen z aidsom. Samo nekaj dni kasneje je Jennifer ugo-

tovila, da je okužena tudi sama. »Bila sem pred nemogočo odločitvijo. Vedela sem, da ne bi bilo pošteno roditi otroka z aidsom. Bila sem že na dveh klinikah, specializiranih za opravljanje splava...a nisem mogla splaviti. Čutila sem, kako se Glenda v meni premika, kako se ji kolca, kako ji bije srce. Nisem mogla...«

Glenda se je rodila 28. marca letos, HIV-pozitivna. Jennifer se je pred meseci s fantom razšla in razen sestrine moralne podpore nima nikogar - preostala družina zanjo še slišati noče! Tudi plače ni več pri hiši, saj je morala zaradi izčrpanosti pustiti službo. Namesto nekdanjih 1.000 dolarjev na mesec, mora živeti z mesečno doklado 167 dolarjev! »Zanašam se na Boga«, pravi Jennifer.

MISSY LECLAIRE

Po poroki leta 1985 je pričakovala dolg in srečen zakon, a mož Jim je v njenih rokah umrl pičli dve leti zatem. Bolezen ga je napadla že v prvih mesecih po poroki. Jim je tri leta pred tem, še preden ga je Missy utegnila spoznati, doživel hudo prometno nesrečo...in izgubil toliko krvi, da je bila potrebna transfuzija. Izkušnja množevega konca je oblikovala tudi stališče do lastne smrti: »Umreti se ne bojim - toda trpeti ne bi želela«, pravi Missy, nekdanja računovodkinja. Sedaj živi od podpore, predvsem pa od pomoči cele družine. Tu je še morda najbolj tipična usoda današnjega profila bolnice, življenje ...

... ANN NELSON.

Temnopolta 37-letna Ann je lani prišla v Rehabilitacijski center za narkomane v Bronxu in do danes se je mamil že skoraj povsem odvadila. Vendar je to kaj borna tolažba po novici, ki jo je izvedela ob prihodu, po potrebnih testih. Pred desetimi leti je od žalosti in ljubosumja zaradi močeve nezvestobe zapadla v odvisnost od kokaina. Potem je presedlala na heroin in nazadnje na crack, ki je kriv za virus. »Izgubila sem hišo, morali smo od hotela do hotela. Otroke sem sredi noči za sabo vlekla po najbolj čudnih ulicah, ampak z drogami nisem mogla prekiniti. Ko si je sin zaželel novih superg sem mu jih kupila...in jih takoj naslednji dan prodala za crack! Sin je o tem povedal učitelju, ta pa je vse skupaj prijavil. Tisti dan sem na otroke čakala zaman, niso prišli iz šole. Samo otroci so me še ustavljali pred usodno dozo, takrat pa jih ni bilo...« Danes so preskrbljeni pri sorodnikih, Ann pa živi v Centru. Ni se družila z neznanci in poznala je svoje partnerje. Njo je okužila ulica, vse igle, ki jih je uporabljala in delila s svojimi znanci in prijatelji. ▼

Vesna Borič

portfolio 1

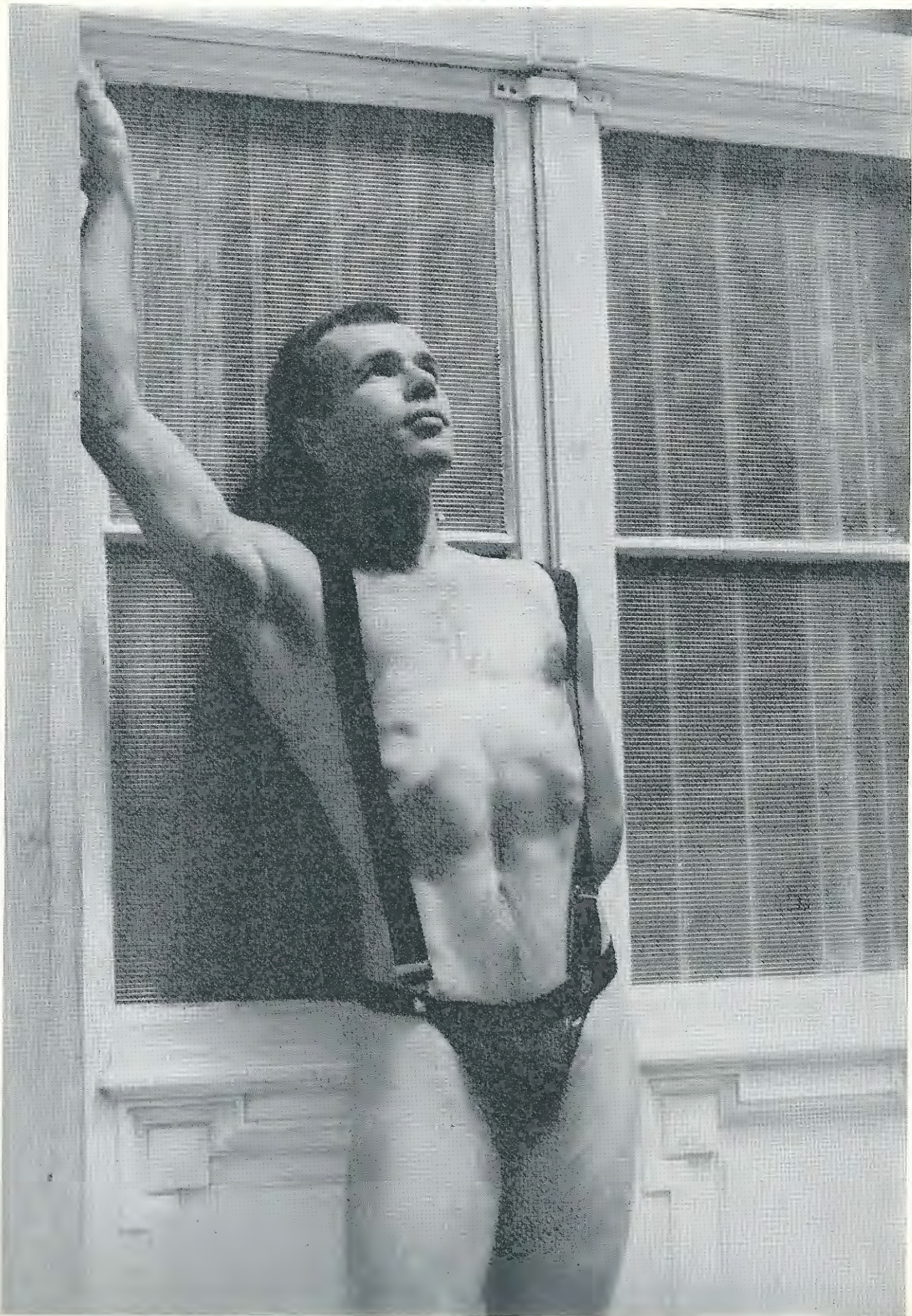

Alen Kos je diplomiral na oddelku za grafiko *Akdamije likovnih umetnosti* v Zagrebu. V letih 1986-1990 je študiral vizualne komunikacije in fotografijo na *Akdemiji za uporabno umetnost* na Dunaju. Živi in dela v Amsterdamu in Puli.
Njegov naslov je: B. de Vlughtlaan 293, NL-1063 BN Amsterdam.

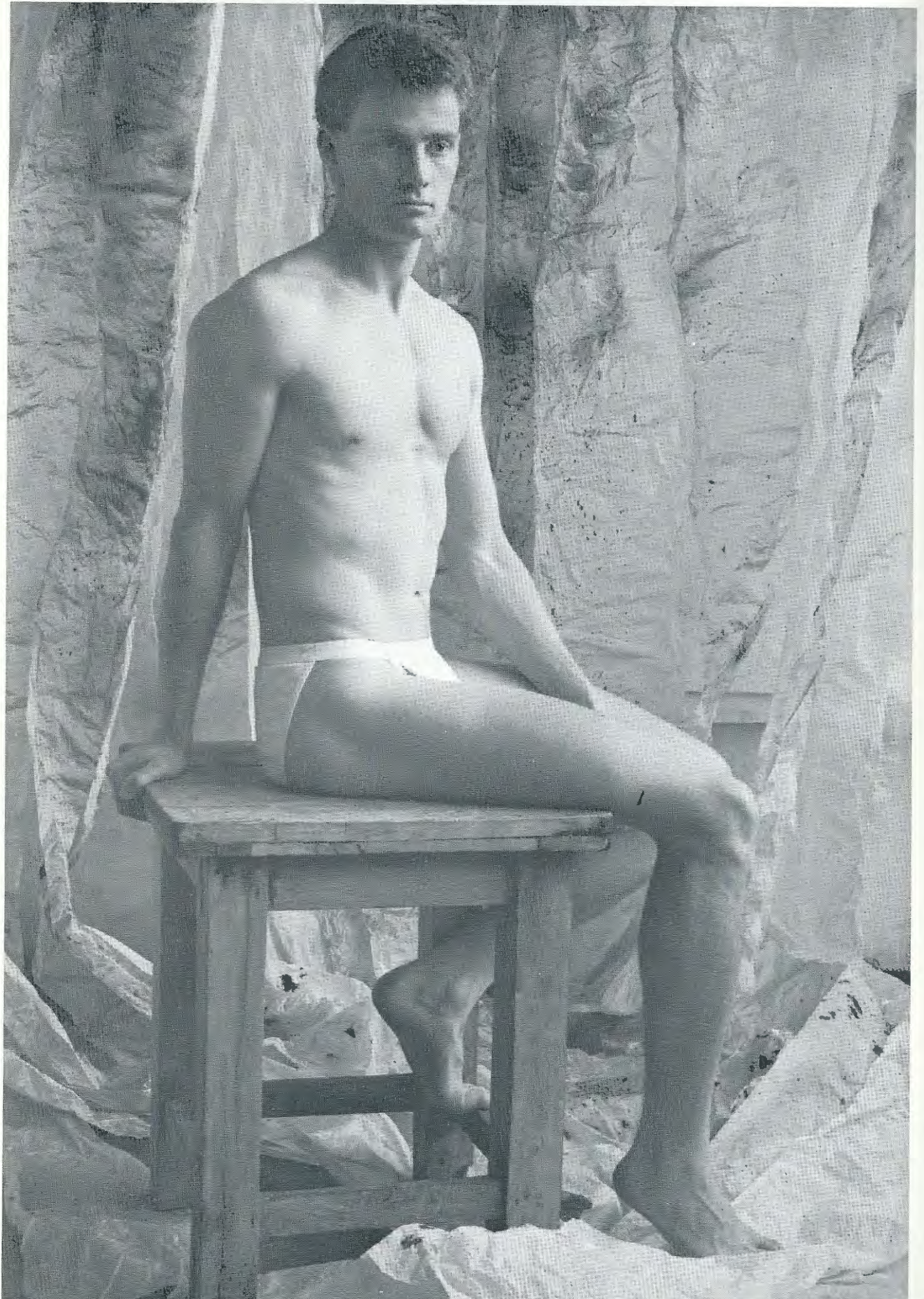
portfolio 1

portfolio 1

portfolio 1

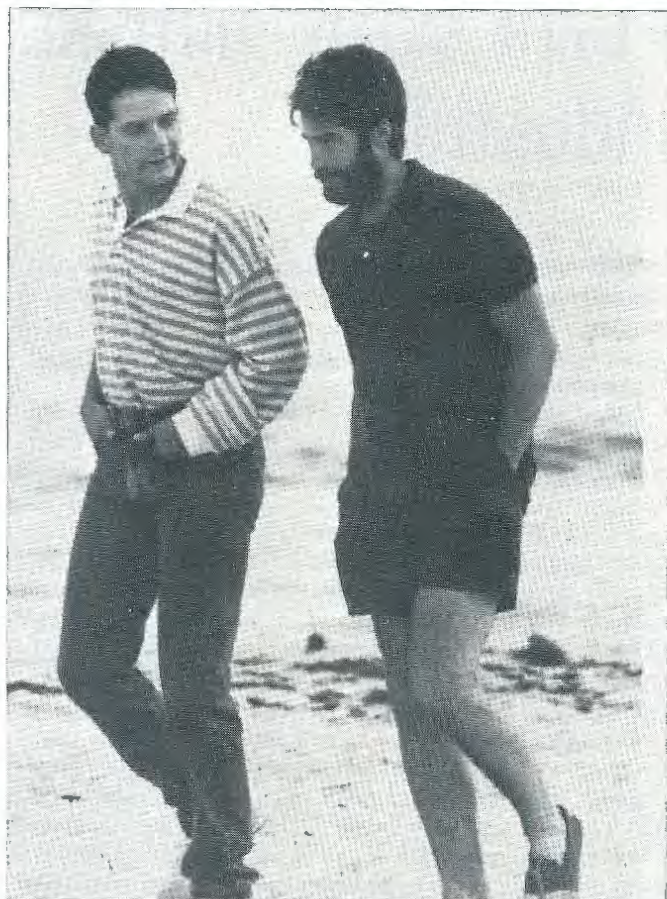

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI PREDSTAVLJAJO

LONGTIME COMPANION

DOLGOLETNO PRIJATELJSTVO

THE SAMUEL GOLDWYN COMPANY PREDSTAVLJA FILM LONGTIME COMPANION (DOLGOLETNO PRIJATELJSTVO)
REŽIJA NORMAN RENÉ, SCENARIJ CRAIG LUCAS, PRODUCENT STAN WLODKOWSKI
V GLAVNIH VLOGAH STEPHEN CAFFREY, PATRICK CASSIDY, BRUCE DAVISON, JOHN DOSSETT,
MARK LAMOS, DERMOT MULRONEY, MARY-LOUISE PARKER, CAMPBELL SCOTT
IZVRŠNI DISTRIBUTER LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

ZADNJI ODCEP ZA BROOKLYN

NEUE CONSTANTIN FILM PRODUKTION/BAVARIA FILM & ALLIED FILMMAKERS PREDSTAVLJATA FILM LAST EXIT TO BROOKLYN (ZADNJI ODCEP ZA BROOKLYN)
REŽIJA ULRICH EDEL, SCENARIJ DESMOND NAKANO (PO ISTOIMENSKEM ROMANU HUBERTA SELBYJA JNR.), PRODUCENT BERND EICHINGER
V GLAVNIH VLOGAH STEPHEN LANG, JENNIFER JASON LEIGH, BURT YOUNG, PETER DOBSON, JERRY ORBACH, ALEXIS ARQUETTE
IZVRŠNI DISTRIBUTER LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

NAJVEČJI KINO V MESTU.

DOLGOLETNO PRIJATELJSTVO:

Pozni odziv filmske industrije.

Hollywoodu prisvajanje tehnologije nikoli ni predstavljalo posebnega problema, vsaj velikim studijem ne, ... zanje ni predstavljala cilja, temveč pogoj. Prek znanstveno-fantastičnega žanra so jo z velikimi scenografijami celo napovedovali! Treba si je bilo le približno predstavljati, kaj bo koga koliko stalo in zakaj.

Zato pa je v kosanju z realnostjo preostalega sveta Hollywoodu, grobo rečeno, moralo spodrsniti drugje: pri vpeljavi same te realnosti in njenih - to je zelo pomembno - stalnih sprememb v scenarijski tek. Povedano drugače, čim bolj občutljiva je bila neka tema, tembolj je industrija z njo zamujala. Časovni zamik pa je zelo nevarna stvar. Filmu namreč publika upravičeno ne oprostí pomanjkanja pričakovane aktualnosti. Očita mu neiskrenost ali pa ga, kar je najbrž nočna mōra slehernega avtorja, ne vzame resno. To je sicer precej neizogibna usoda večine filmov, čeprav pojav ni avtomatično prepoznaven - samo pogledajte si danes na primer Altmanov *Nashville* in jasno bo, da tudi nekdanj razvpita subverzivnost po delovanju zobovja časa konča kot povsem navadna, patinirana šablona. V glavnem je tako z objektivnimi pogoji staranja nekega filma.

Potem so tu še subjektivni pogoji. O njih govorimo tedaj, ko za neaktualnost vsebine niso krive »okoliščine«, pač pa avtorji (in financerji) sami, kar je še hujše. Posledica razhajanja med (Novo) stvarnostjo in scenaristi, so potem simpotmi. Enega najočitnejših v zadnjem desetletju predstavlja razmerje filmske industrije do aidsa. V skladu s prej opisanimi zakonitostmi, je ta s prvimi resnejšega upoštevanja vrednimi odzivi čakala nič manj kot pol desetletja... dodaten dokaz delikatne narave tovrstnih tem!

Večina nas pozna prvo plašno tipanje v temi, to je temi še nepreizkušenih odzivov gledalstva: gre za TV-dramo *Early Frost* (Zgodnja zmrzal) iz leta 1985, v kateri je za aidsom umiral tedaj visoko vzpenjajoči se Aidan Quinn. Hollywood aidsa sredi osemdesetih torej še ni uspel prebaviti, puščal ga je vzgojnim učinkom televizije in gledališki off sceni. Pripustitev aidsa na »prave« broadwayske deske

in na televizijo je potekala vzporedno z omehčanim in splošnejšim sprejemanjem homoseksualnosti. Ta je končno, čeprav še zdaleč ne povsod, postala življenjski fakt - primer za to je *The Torch Song Trilogy* (Trilogija sentišev), film režiserja Paula Bogarta. Pa še temu je k začetku snemanja pomagal, gledališki oskar *Tony* - film je priredba nagrajenega broadwayskega hita.

Za nas je *The Torch Song Trilogy* pomemben zato, ker ga lahko neposredno, kot nekakšen za gledalca obvezen uvod, priključimo k najboljšemu... in bolj ali manj edinemu hollywoodskemu filmu na temo aidsa in posledic z naslovom...

Prvi film pripoveduje o socialnih in moralnih normah homoseksualne Amerike v času pred Boleznijo. Možni nostalgiji gledalcev navkljub, sam film ne evocira nostalgije: na vprašanje zakaj se je včasih živelo tako kot se je, odgovarja stvarno, brez moralničnega posipanja s pepelom in odgovor poznate, tudi če filma uiste videli: zato, ker sta bila smrt in življenjski način dva ločena pojava.

Film *Longtime Companion* pa zajema duh časa v desetletju, ki je prek aidsa oboje združilo. Na nek, čeprav slučajen način, je film tudi hommage, oddolžitev televiziji, ki si je aids upala umetniško izkoriščati pred filmom: v njem se nahajata tudi vlogi pisca in igralca v TV milnicah... Prehod med mentalitetama obeh desetletij je tempiran na tretji julij 1981, dan s katerim se film začne in na dan, ko je javnost, v tem primeru bralstvo *The New York Times*, prvič slišala za redek kožni rak, ki se je razširil med homoseksualci..., rekli pa so mu Kaposijev sarkom.

V humornejšem kontekstu bi smeli ugotoviti, da scenarij spominja na roman Agathe Christie *Deset malih zamorčkov* iz leta 1939, kjer gre po vzorcu otroške izštevanke za zaporedno smrt deseterice junakov na samotnem otoku. Od osmih junakov filma namreč preživijo štirje, scenarij pa je s skrajno smotnim občutkom za filmski čas postavljen na kak nedoločen dan v leta 1981 do 1989 zapovrstjo.

Avtor scenarija za film *Longtime Companion* (pri nas bo film preveden kot

Dolgoletno prijateljstvo) je eden najboljših mlajših ameriških dramatikov Craig Lucas, ki je po številnih osebnih doživetih tragedijah svojih prijateljev, sklenil, da bo posnel film na temo aidsa. Za idejo se ni zanimal nihče, potem pa se je pojavil Lindsay Law, izvršni producent pri PBS (Public Broadcasting System, neke vrste kvalitetna alternativa ponudbi trem ameriškim velikim mrežam). Lucasa je že poznal, saj je pred tremi leti za televizijo priredil eno izmed njegovih dram, *The Blue Window* (Modro okno). Ideja o snemanju filma ga je tako navdušila, da je organiziral finančno zaledje, čeprav so končni stroški narasli za dvakrat, na milijon dolarjev in pol. Formulo »nizkopračunski film + visok nivo igralske ekipe«, je uresničil režiser vseh dosedanjih Lucasovih gledaliških postavitev, Norman Reue - oba pa sta prvič delala na filmu!

V srečno kombinacijo sodelujočih lahko postavimo tudi Campbella Scotta, ki igra glavno vlogo naivnega Willyja: »Ko si je film ogledal moj agent, je izjavil, da prej ni vedel, da lahko igram tudi like, ki niso prav posebno bistri«, pravi Scott, »Vsak se identificira z Willyjem v prizoru, ko se ta na obisku prijatelja v bolnici iz strahu pred aidsom mrzlično umiva in se hkrati boji dotakniti pip v njegovi kopalnici. Ljudje ponavadi rečejo - O, bog, spominjam se, ko sem se tako obnašal tudi sam. Še meni je težko pozabiti obisk okuženega prijatelja. Sam pri sebi sem se stalno spraševal, ali ga morda ne bom užalil, če ga prosim za rokavice...« Osemindvajsetletni igralec z osmimi leti gledaliških izkušenj je sin Georga C. Scotta, igralske legende, ki je zaslovel po odklonitvi Oskarja. »V teatru delam že osem let, potem pa posnamem par filmov in zdaj vse zanima, kdo je ta Campbell Scott... vse skupaj je bolj čudno kot ne, vsekakor pa bolje kot prej.«

Longtime Companion je postal kronika smrti in umiranja, že naslov predstavlja frazo iz osmrtnic, ki označuje užalostenega partnerja. Tudi h eteroseksualno bralstvo namreč fraza življenjski sopotnik precej manj zbode kot kak ljubimec, ne? Vendar samo snemanje po trditvah Campbella Scotta ni bilo nikoli depresivno: »Tam smo bili zato, da naredimo kaj pomembnega in zato, ker smo si med seboj zaupali. Imeli smo se zelo dobro, ker smo lahko stvari spreminjali na bolje. V našem poslu ni osebe, ki bi tako ali drugače ne imela s pojavom aidsa opraviti ničesar.«

Ko je letos na Filmskem festivalu združenih držav *Longtime Companion* prejel nagrado publike, so mu očitali, da o aidsu ni povedal vsega. Lucas tega uiti ni nameraval: ni se priključil militantni gay organizaciji ACT UP, na primer. Pokazal pa je oboje - tako pogum inficiranih kot potrebo po solidarnosti njihovih bližnjih. Kar je zelo veliko. ▼

Mitja Kranjc

FILMI Z RAZGLEDOM:

Slovenskega filma skoraj ni, zato pa je v njem veliko homoseksualnosti.

Gusti Leben

Lep razgled po Jugoslaviji

V ne tako davni *Startovi* anketi je Tom Gotovac, *enfant terrible* po poklicu in *scandal maker* honorarno (pa tudi avtor proslule ugotovitve *Što ima lepše od muških kesa koje se njišu same - tamo na mladim mišičavim tijelima!*), za prvi YU gay movie proglasil Radivojevićevo *Čavko* (Kavka, 1988). Tej zgolj provokativni izjavi navkljub, lahko ugotovimo le, da bo realizacija takšnega filma stvar generacije, ki še raste. Resda je imel pred leti **Puriša Dorđević** že popolnoma izgotovljen scenarij (delovno naslovljen *Katera številka pride za 42?*), pripravljen je čakal na štart, vse skupaj pa se je zalomilo pri denarju. Da bi imel kdo takrat v Srbiji kakšne moralne zadržke, niso poročali, kljub temu, da se je za koproducenta ponudil **Alain Cuny**, uvožen igralski artikel iz Francije, zato pa tudi edini deklarirani gay med igralci pri nas, in je bil denar torej le slab izgovor za štopanje projekta. Sicer pa je homoseksualni *touch* prisoten kar v nekaj Dorđevićevih filmih, kakor tudi pri **Milanu Jeliću** (v igri in pri režiji), ja, in čisto zares tudi pri *dečku koji obečava Miši Radivojeviću*. Nemalokrat pa so homoseksualci izrabljeni in kot kreature vrženi gledalcem v posmeh. Scenaristi in režiserji pokažejo moškega s kančkom karikiranega feminizma in že je tu lik »pedra«, ki nujuo izvablja smeh. Najdlje v to smer je (za)šel **Zoran Lačić** s filmčkom *Čao, inspektore* (1985), žal pa tudi **Živko Nikolić** z *Lepotom poroka* (Lepota greha, 1986). Nastal je, da bi poudaril neobstajanje odgovarjajočih moralnih kategorij sodobnega kaosa, a se je v njega labirintu izgubil tudi Nikolić sam. Sledeče besede pa so izpod peresa Marjana Rožanca in so namenjene homo-

seksualnemu liku iz filma *Budjenje pacova* (Prebujanje podgan, 1967) **Živojina Pavlovića**: *Pederast sam izpoveduje pravo naravo čistosti in lepote, hkrati pa tudi edini možni način njunega obstoja. To je videz, ki je pogojen v sami pokvarjenosti in zlu. Njegov homoseksualizem družbeno pomeni sramoto in delikt, zato ga zavija v leporečnost, v kulturne in tenkočutne odnose z ljudmi, v osebno higieno in vsakršno neoporečnost, v komfort, cvetje in parfum - in to je tisto, kar je v tem svetu zares lepo, prijetno. Lepota in čistost sta torej v njem laž in prevara, ki hočeta prikriti dejansko resničnost, homoseksualizem. Kategorična trditev kar kliče po polemiki. Povsem pa jo lahko razumemo, če poznamo Rožančevo nenehno obremenjevanje s homoseksualnostjo, njegovo negativno stališče do nje, ki ga je moral, kdo ve zakaj, nenehno ponavljati in dokazovati (najbolj eksplicitno v romanu *Lectio divina*) in to vse zaradi greha, ki se mu sploh ni zgodil. A to je že prizor iz slovenskega filma *Hudodelci*.*

Ljubi me hladno!

Po številnih inačicah scenarija **Vitočila Zupana**, ki so mu dokončno podobno skušali dati še **Vojko Duletić**, **Dušan Jovanović** in sam režiser **Boštjan Hladnik**, je v avgustu 1970 končno padla prva klapa tako kontroverzne *Maškarade*. Kot ljubezenska drama je, pravi Janko Kos, *poskušala zajeti v filmsko sliko pravcato panoramo vseh mogočih oblik spolnega življenja, od samozadovoljevanja do istospolne ljubezni, ekshibicionizma, sado-mazohizma in travestitstva, vendar brez dovolj utemeljenega razloga. Z njimi je poskušala morda označiti erotično ozračje določenega mladostniškega okolja, toda tako zelo brez vsakih socialnih konkretnih okvirov, da vseh sestavin nikakor*

*ni mogla povzeti v smiselno celoto. Seveda, saj je glede *Maškarade* (in tudi drugih Hladnikovih filmov) vsekakor povsem brezupno iskati psihološke, življenjske in moralne razloge: spolna akcija njegovih junakov preprosto ne gre v kakršenkoli že izgrajen kontekst. Prav to pa je cenzuro napeljal na usodni poseg: dreganje v katoliški moralno seksualni tabu je moralo biti kaznovano, saj je bilo ugotovljeno, da je v prvotni verziji *Maškarada* za pravi, normalen, čist, nepokvarjen, neomadeževan in sakralen, se pravi - slovenski narod, vsebovala neverjetno preobilje sestavin *drzne golote, spolnih dejanj in zlasti tako imenovane spolne izprijenosti, pokvarjenosti ali celo sprevrženosti*.*

Zgodba je čisto z dna Zupanovega literarnega ustvarjanja in kot taka ne zasluži nobene pozornosti. Zaradi same teme pa je zanimiv lik 15-letnega sina očeta Gantarja in matere Dine (igral ga je 12-letni **Bojan Šetina**), ki je v 21. sliki snemalne knjige uveden takole: *Dinin sin sedi pred televizorjem in navdušeno pozorno spremlja polet vsemirske rakete... ves se je bil zleknil v naslonjaču, nogi ima iztegnjeni... Vsemirska raketa leti, leti... fant seže po coca coli in iz nje pije... žejno si prisesa ustnice na vrat steklenice in nagnjen vznak požira, golta...*

V poletu vsemirske rakete, ko se v dimu in ognju dviga vedno višje in višje, ni težko razbrati spolnega podtona, kakor tudi ne seksualnega pomena njegovih lastnih gibov. Svoj objekt poželenja spozna, ko mu mati predstavi mladega študenta Luko, svojega ljubimca, ki naj bi postal njegov inštruktor. Sledi sinovo radovedno opazovanje Lukove golote (v snemalni knjigi tega prizora ni, verjetno si ga je Hladnik izmislil na kraju snemanja samem) ob kopanju v bazenu. Čuti, da v boju z mamo izgublja bitko za Lukovo naklonjenost, kar potrdi naslednji prizor v njegovi sobi: *Nepričakovano se vrže vznak... in negibno obleži na postelji... Dečkov obraz odseva zbežnost... njegove oči preplašeno strmijo v strop... Deček se sunkovito obrne, skrije obraz v blazino in zahlipa...*

Sin: Luka... Luka...

in nato tiho zajoče...

Najbolj so vsekakor zauimive orgiasitične scene z domače zabave, ki jo priredi Gantar in na kateri se zbere čreda hipijev, zmagoslavnih pohodnikov seksualne revolucije:

Prostori so polni mladih teles, tujih teles, ki...

Vsak se zabava z vsemi in z nobenim... Na nekem drugem koncu, za visokim naslonjačem, stoji Dinin sin, ter gleda plešalce... opazuje Luko, ki pleše s Petro... Dinin sin ga nepremično gleda... Poleg njega je lepi Tulipan, z dolgo belo ogrlico, obešeno okoli vratu... Skloni se k dečku...

Tulipan: Kaj se ga še zdaj nisi dovolj nagledeal, svojega inštruktorja.

Saj vidiš, da nima časa zate.

Sin: Nikar me ne jezi.

Tulipan se smehlja in igra s svojo ogrlico... Dečku je zelo všeč in jo občudujoče gleda... stopi k Tulipanu, ter jo prime in si jo ogleduje... Tulipan mu šepne...

Tulipan: Dobil jo boš - če boš priden in ljubezniv.

Prizora v spalnici, ki sledi temu zapeljevanju, v snemalni knjigi seveda ni, kakor tudi ne v (trikrat) cenzurirani verziji. Janko Kos je ob tem zapisal, da deček postane žrtev spolne sprevrženosti, ko pa je Bojan Štih, leta 1982, na ogled postavil integralno verzijo, je bila omenjena trditev postavljena na laž. Ne, nikakršnega posiljevanja ni, čeprav je res, da tudi neke silovite, čutne, nore in neposredne spolne želje ni. Pri Hladniku je vse ena sama nespolna telesnost ali nezmožna spolnost, če pa spolnost čisto zares je, in v tem primeru je, potem je to zgolj mrzla spolnost, ali bolj hladna, ali še najbolje hladnikovska spolnost. Cenzura je seveda vse

prizore, s katerimi se je skozi film pletla spolna problematika malega junaka, odstranila tako drastično, da je bil film s te strani, kot (še poslednjič) ugotavlja Janko Kos, bistveno okrnjen: *Cenzuri ni bilo samo do izločanja filmsko nefunkcionalnih, nerodnih ali neokusnih sestavin, kolikor nasploh do preganjanja teme, za katero vemo, da si je v slovenski literaturi utrla pot, kljub splošnemu hrupu o pornografiji, že s Cankarjevo Hišo Marije Pomočnice, pozneje pa z Novšakovimi Dečki.* V slabo tolažbo pa je treba reči, da je cenzura bolj ali manj počistila tudi z vsemi opisi vseh ostalih spolnih dejanj. Za zaključek še usoda našega mladega junaka:

Dina zasluži sinov namen... požene se proti sinu, da bi mu zaustavila pot... toda sin gre mimo nje prej kot priteče ona do njega... že je na pragu hiše... dvigne puško, krične...

Njegov neusojeni ljubimec je ustreljen, film pa končan. V naši zavesti pa ostaja *Maškarada* kot film kvalitet, ki jih nima, a jih bi lahko imel; kot obupen, a brezuspešen poskus, da bi zrušil kamniti blok našega sveta Vrednot.

Razgled po Hladniku: »Ljubim te!« »Tudi jaz tebe ne!«

Kot so razkuštrani lasje vsakdanji del Hladnikovega imidža, kot je **Duša Počkajeva** z njegovo pomočjo postala naša **Marlene Dietrich**, tako so »sestavni« del njegovih filmov tudi športna, zdrava, klena, predvsem pa lepa in zdrava telesa, največkrat v podobi svetlolasih in modrookih mladeničev. Takšni so **Bojan Mark** kot Tomaž v *Sončnem kriku* (izbran med pet tisočimi kandidati), **Igor Galo** kot Luka v *Maškaradi* (če so morali junaki *Vesne* pred **Čapa** v kopalkah, je bil za Galov izbor odločujoč njegov tesno prilegajoči se Adamov kostim), **Marko Simičič** kot Mark v *Zgodbi o levu* (kar je bil malce manj posrečen izbor), **Jože Horvat** kot Dane v *Belih travah* (kasneje zablestel v epizodi Peckinpahovega *Cross of Iron*, *Železni križec*, kot seksualno ugodljivi adjutant nemškega oficirja) in **Igor Samobor** kot Adam v *Ubij*

me nežno (kot *adam* prepričljiv tudi v **Dorinovem Jonovem letu**). Spolnost, ki jo ti liki nakazujejo, je popolnoma dematerializirana, a dovolj »prozorno« spiritalizirana, da ni obremenjujoča. Še zdaleč pa ni tudi nedolžna ali neposredno otroška, prej bi lahko rekli, še posebej velja to za skupinske prizore športnikov - košarkarjev v *Maškaradi* ali športnikov - plesalcev v *Ubij me nežno*, da s svojimi plesno ritmičnimi gibi nakazujejo neko prav lahko zaznavno »perverzno«. Nezanemarljiva »slabost« Hladnikovih filmov pa so tudi nedorasli fantje, pravzaprav še otroci. Lepi, zdravi in naravni na eni, ter pokvarjeni in nesramni po drugi strani. Takšni so sin iz *Maškarade*, Mihelelin nečak iz *Zgodbe o levu*, še prav posebej lep, a »poškodovan«, pa je 11-letni Marko v televizijski seriji *Gorenčev vrag*

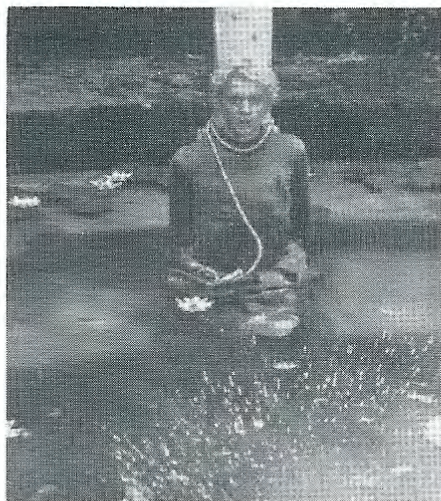
(**Borut Škraba** v naslovni vlogi *Gorenčevega vruga*), ki ga je TV, čeprav kot mladinsko delo (v skrbi za duševni mir svojega gledalstva) uvrstila v program šele v poznih večernih urah. Odgovorne je zmotil predvsem konec, ki jih je napeljal k vprašanju, ali je serija sploh primerna za otroke od osmega do štirinajstega leta, se pravi za publiko, ki naj bi ji bila namenjena. Dežurni moralisti so videli ključni problem v izrazito sugestivnih prizorih nasilja, ki se dogaja med otroki; kot v opravičilo pa niso pozabili omeniti, da prizori golote pri tem niso važni, saj je hilo končno pričakovati, da Hladnik tudi pod tuše ne bo postavil oblečenih dečkov.

Pomuditi se sedaj velja še ob duetu Adama in Davida, ki pa ju Hladnik v filmu *Ubij me nežno* (1979), tako igralsko kot tudi po zanimanju, hladnokrvno prepusti podrejenemu položaju in sploh v senco žensk. David ima Adama sicer »iskreno« rad, a nikoli ne spi z njim, kulmiuacija dokazovanja njune ljubezni je zgoščena v pretepanju. Pač pa spita skupaj Julija in Cita:

Julija se nagne nad Cito, poboža jo po čelu, Cita jo kot ris zagrabi za roko, stisne njeno roko k ustnicam in že potegne Julijo k sebi in že jo poljubi na prsi, ki ji silijo iz dekolteja...

Julija: Kaj ne bova spali?

Cita: Ne - spali bova!

Lezbične prizore režiserji že od nekdaj izrabljajo v komercialne namene, saj v njih strogo moška *straight* publika ne zazna nikakršne nenavadnosti, vse skupaj sprejema le na ravni podvojenega konzumiranja njim namenjenih užitek. Hladnik naj bi bil do tega, kot tudi do vseh ostalih pogrošnih maloneščanskih praks (ki jih imamo tako zelo radi, a jih ne bomo nikoli priznali) kritičen in angažiran, a je postal sam največja žrtev svoje lastne parodije. Iz svojih lastnih meditacij je pač težko narediti karikature. Never mind, saj ima film tokrat poleg zanimive špice, po katerih Hladnik naravnost slovi, še izjemno efekten konec:

Nenavadno lep mladenič v tesno oprijetih črnih usnjenih hlačah, do pasu gol in z dolgim... nožem v rokah...

Nemi film

Scenarij za film *Ljubezni Blanke Kolak* (1987) je, po motivih romana novosadskega avtorja **Petka Vojnić-Purčarja**, napisala **Diana Martinc**:

Zgodba Blanke Kolak se prične v nemirnih povojnih letih, ko se spoprijatelji s štirimi moškimi, ki jih bo tako ali dru-

*gače ljubila skozi vse življenje. S Pavle-
tom in Lacom si hoče ustvariti dom in
imeti otroke. Toda kmalu se oba izgubita
v burnem kolesju novega časa in Blanki
se prvi ljubezni izniči v bridko izkušnjo.
Naveže se na Loka, fotografa in poklic-
nega kolego, ki ji ves čas nesebično stoji
ob strani, vendar jo kot moški ne zmore
ljubiti. Četrti, policaj Tomo, ji je odpeljal
prvega moža in zaprl Laca, ker je to pač
moral storiti. Vseskozi tolerira Lokovo
homoseksualnost in pomaga Blanki, kjer
le more, ker jo od nekdaj potihem ljubi.
Ravno Tomo bo od četverice prijateljev
tisti, s katerim bo Blanka skupaj ostarela,
červano ga ni nikoli zares ljubila. Prete-
klost jima je bila v enaki meri nenaklon-
jena.*

Režiser **Boris Jurjašević** se ne drži načela, da v filmu ne pokažeš tistega, kar lahko poveš, a če že moraš pokazati, to tudi jasno in glasno poveš. Lokova homoseksualnost je skozi besede vseskozi prikrivana, režiser jo le kaže in to v domala nemih kadrih. Ko Blanka obišče Loka v službi, mu režiser podtakne »gay« mladeniča, verjetno »praktikanta«, v zaupnem pomenku. In ko ga potem obišče v njegovem stanovanju, ko se ji dokončno zalomi v ljubezni, ji fotografije moških teles na steni še ne razjasnijo Lokove situacije. V mučnem in strahovito silnem poskusu, da bi ga v omami pijane strasti zapeljala, klavirno propade. Gledalstvo, živeče pod težo teze, da zgolj homoseksualni moški ne mara (in ne more!) zadovoljiti ženske, končno spregleda, Blanka pa trešči na Lokovo homoseksualnost šele po nesrečni noči, ko se iz Lokove sobe neki mladenič, popravljač si kravato (brez besed, kakopak!), odpravi v zgodnje jutranje sonce. Vendar pa dokončno Blankino sprevidenje njuno prijateljstvo le še utrdi, saj sta odrešena pošiljanja ljubezenskih strasti na pašo. Seveda pa je to že produkt neke druge teze, ki pravi, da je lahko homoseksualni moški, če že ne more biti ženski ljubimec,

potem njen toliko bolj iskren in zaupen prijatelj. **Bogdan Diklić** je vlogo Loka odigral nevsiljivo, z distanco, a toplo. Precej slabše jo je nato odnesel v podobni vlogi, v okviru majhnih možnosti **Gajjičeve** »groteske«, v omnibusu *Kako je propal rokenrol* (Kako je propadel rokenrol, 1989). Njegova najbolj homoseksualna vloga, čeprav naj taka sploh ne bi bila, pa je pravi igralski biserček v **Gričevem** filmu *U raljama života* (V čeljustih življenja, 1984).

Deseti brat: Rad te imam - kot trn v peti!

Vojko Duletič kot režiser skozi ves svoj opus ostaja neizprosno zvest zanj tako značilni dramaturgiji filmske nariacije. Ostaja zvest jeziku svoje filmske govornice in dejstvu, da svojim junakom, brez izjeme literarnim in narodnim, celo »vsili« ali »podtakne« homoseksualnost. Ker so junaki vsi po vrsti izposojeni v seksualno neoporečni literaturi, je homoseksualnost torej stvar režiserja samega; ali pa gledalca in njegovega zornega kota gledanja in podoživljanja, kot v primeru piščočega; ali pa filmskega kritika, ki je, kot Viktor Konjar, ob premieri *Desetega brata* (1982), napisal naslednjo meditacijo: *Kar smo dočakali, je izrazito izneverjenje pričakovani. Deseti brat v Duletičevi interpretaciji Jurčiča kvečjemu uprizarja, namesto da bi ga nadgrajeval. Lahko bi ugotavljali celo, da ga uprizarja slabo in slabokrvno. Za vzdušjem Jurčičevega, sicer naivno zastavljenega pa vendar svežega in polnokrvnega, pripovedovanja, filmski »prevod« hudo zaostaja. V svetu, ki ga razgrne filmska uprizoritev Jurčičevih likov, ni žive človeške krvi. Nakazanih je sicer nekaj psihoanalizi namenjenih homoerotskih problemov, vendar nam v srž njihovih medsebojnih razmerij ni dano prodreti.*

(P)osebna anekdota: Na tiskovni konferenci je bilo, ob priliki predstavitve *Desetega brata* na puljskem festivalu. Ker je režiser svoj izostanek zaradi boleznih opravičil, sem čutil sveto dolžnost, da vsaj nekdo pove o filmu (tudi) nekaj lepih besed. Kasneje, ob šanku, me je **Sašo Schrott** (tedanji odgovorni pri *Ekranu*) pičil direktno: »Ali nimaš pojma o filmu ali pa si tudi ti eden izmed njegovih?« Slab, a edini možen odgovor v tistem »šokantnem« trenutku je bil: »Če bi jaz delal filme, bi bil srečen, če bi bili Duletičevim vsaj podobni.« Ko sem zapustil festival, sem v Ljubljani blizu avtobusne postaje, glej naključje, srečal Vojka Duletiča. Nisva se pozdravila, ... nisva se poznala.

Duletič je pred *Desetim bratom* posnel že štiri celovečerce: *Na klancu* (1971), *Ljubezen na odoru* (1973), *Med strahom in dolžnostjo* (1975) in *Draga moja Iza* (1979). Kot je **Fassbinder** igralsko ustoličil **Hano Schygulla**, **Pasolini Lauro**

Betti, Visconti Anno Magnani in Silvano Magnano, Hladnik Dušo Počkajevo in kasneje **Marino Urbanc**, tako sta najbolj impresivne vloge v Duletičevih filmih odigrali **Štefka Drolčeva** in **Angelca Hlebčetova**. Moške vloge pa so v prvi vrsti oblikovali **Janez Bermež** (opazna je tudi njegova vloga v Fassbinderjevem filmu *In Einem Jahr Mit 13 Monden*, V letu s trinajstimi meseci, 1978), **Ivan Jezernik**, **Matjaž Višnar** in predvsem **Zvone Hribar**.

V filmu *Doktor* (1985), ki je dosedaj Duletičevo poslednje delo, pa se velja pomuditi ob zanimivo zastavljenem odnosu med glavnim junakom, aktivistom OF, dr. Kantetom in njegovim prijateljem Žagarjem (**Ivan Rupnik** v vlogi). Janez Vipotnik, avtor literarne predloge, takole razlaga, o čem vse je moral spregovoriti Žagar, »mamim sinček, crkljanček, ves povit v vato«, ko se je odločil za prijateljevo izdajo: ... kdaj sta se spoznala z doktorjem, natančno, kje, kako, zakaj, kako se je razvijalo njuno znanstvo, kolikokrat sta se sestajala, kje sta planinarila, kdaj, koliko časa, kdo je bil še z njima v planinah, katere predstave sta skupaj gledala, v drami, v operi, kdo je bil z njima, kolikokrat je doktorja obiskal na njegovem domu, mu je kdaj doktor vrnil obisk, sta se kdaj srečala pri kakšnih skupnih znancih, nikoli, res nikoli, v kateri kavarni sta pila kavo, kdo je bil še zraven, sta imela kakšne stalne dneve, ko sta se sestala, kako sta se dobila, mu je doktor pisal, telefoniral, kako sta se zmenila za skupen obisk gledališča, za planinarjenje, kaj sta se pogovarjala, o politiki nikoli, res ne, nemogoče, vsakdo se pogovarja o politiki, dobro, dobro, vas ni nikoli zanimala politika, toda doktorja je, saj je bil to njegov poklic, nikoli nista govorila, nikoli, res ne, kaj, če bi vam majčkeno pomagali, da bi se spomnili, če vas damo temule v roke, kako je mogoče, da se nista nikoli, n-i-k-o-l-i pogovarjala o politiki, k-a-a-j, z vami se je sestajal zato, da bi pozabil na politiko, on, doktor ni nikoli pozabil na politiko, zdaj pa lepo po vrsti, kdo so bili vajini skupni znanci, ime, priimek, naslov, kaj, nista jih imela, vedno sta bila sama, v kavarni, v planinah, v gledališču se nista z nikomer družila, vedno sama, kako za vruga, kaj pa ženske, katere ženske so hodile z vama, katere znanke je imel doktor, kaj, nikoli nobene, nemogoče, sta buzaranta, prisežete, da to ni res, zakaj pa je potem doktor iskal vašo družbo, no, ta je pa dobra, ker ste mu bili po duši za klepet...

Režiser Duletič njun odnos zgolj nakaže, a tokrat dovolj očitno, da filmskim kritikom ni bilo potrebno klicati psihoanalitikov v pomoč.

... Hudodelci in še en lep razgled

Kot je homoseksualnost neizbežno prisotna v življenju, tako pušča sledove tudi v imitaciji le-tega, v obliki zlatega odseva od pogleda skozi filmsko kamero nanj.

V filmu *Krč* (1979) je scenarist **Željko Kozinc** takole nakazal (skoraj) možen lezbični odnos:

Zlata jesenska svetloba poševno sega v sobo. Tanja z naglo kretnjo potegne zagrinjalo do polovice okna. Obstane mirna, zadržana v tla.

Počasi se ji približa Kristina. Dolgo jo opazuje z odkritim pogledom. Tudi Tanja sprejme ta nedoločljivi pogovor z očmi, v katerem si priznata svoj klavni položaj. Kristina ji nežno seže v lase, Tanja pa ji nasloni glavo na rame. Nekaj ljubezni je ostalo, prijateljske gotovo. Ta hip postaja celo erotična.

Oni in mamuti (1985) **Filipa Robarja Dorina** so postregli z »dokumentarnim« prizorom z moškega WC-ja ljubljanske hale Tivoli..

V filmu *Kormoran* (1986) scenarist in igralec vloge glavnega junaka **Boris Cavazza** kot pedra razkrije svojega ex-delo-dajalca, ker mu je ta končno odrekel pomoč.

Umetni raj (1990) je film »naravne« dekadence, v katere svet sta poleg Gatnika in Langa ujeta tudi homoseksualni Joachim in lezbična grofica.

Za že omenjene *Hudodelce*, film je leta 1987 režiral **Franci Slak**, pa naj kot komentar poskrbi sam odlomek iz Rožančeve literarne predloge:

Prestrašeno sem sédel:

»Šta je?!«

Res je bil tik pred mano obraz, ki se mi je razposajeno režal.

»Ja sam. Onaj koji ti je poklonio lonče.«

»Šta je?«

»Ne viči, lepotane. Podi sa mnom u kupatilo.«

»A šta ćemo tamo?«

»A šta bi mogli tamo da radimo! Podi i videćeš.«

.....

»Ajde, idemo! Imam ja vazeline, ništa neće da te boli.«

Zdaj sem šele razumel

»Izvini, druškane, ne radim ja to.«

.....

»Pa kazao sam ti već da se ne ševkam! Ostavi me, i to smesta!«

Vendar ni odnehal. Narobe: zgrabil me je za zapestje in mi popeljal roko k svojemu mednožju:

»Opipaj, ako samo boga znaš! Videćeš da mislim itekako ozbiljno i da mi je kurčina nekako šiljata. Mada sam vani jebao samo žene, imam tu stvar privedenu i za muškarce. Može brat vrlo lepo da se jebe sa svim rodovima vojske.«

Bil je resnično razburjen. Počeni je in se pozibal na petah, da je nekako ublažil napetost v mednožju, in pri tem izpustil iz sebe nekaj glasnih, nekontroliranih glasov.

Konec z lepim razgledom; oziroma: kako je s tem?

Čudno zares: toliko homoseksualnosti, ko pa slovenskega filma skorajda ni! ▼

NAJBOLJŠA MALA ZALOŽBA.

NAPOVEDUJE IZID

IZJEMNE ŠTUDIJE O REPRESIJI NAD HOMOSEKSUALCI

V ČASU NACIZMA IN DRUGE SVETOVNE VOJNE:

RICHARD PLANT, ROŽNATI TRIKOTNIK.

KNJIGA BO IZŠLA JANUARJA 1991.

NAROČILNICA REV-1

Založba Krt
Beethovnova 9
61000 Ljubljana

Naročam _____ izvod(ov) knjige **Richarda Planta** *Rožnati trikotnik*, ki bo izšla januarja 1991, in to po izredno ugodni prednaročniški ceni 249,00 din. Ta cena velja do 20. januarja 1991. Po izidu bo cena 279,00 din.

Ime in priimek _____

Naslov _____

Pošta _____

V primeru morebitnih sporov je pristojno ustrezno sodišče v Ljubljani.

MODNI TRENDI V LEZBIČNI SUBKULTURI:

Lezbijke iz moderne skupnosti ponavadi sodijo v levo inteligenco.

Nataša S. Vegan
Bojana Vesel

Ali je sploh mogoče posebej govoriti o modnih trendih v lezbični subkulturi, če vemo, da se danes pojavlja in medsebojno prepleta toliko raznovrstnih stilov v oblačenju? Če pa že govorimo o posebnih trendih v lezbični modi, sledi vprašanje, v kolikšni meri so le-ti povezani s prevladujočo *straight* modo, kajti povsem jasno je, da neke podobnosti obstajajo.

Če lezbično modo pogledamo pobliže, opazimo, da se je uveljavilo več stilov, ki so nekakšna mešanica med *straight* trendi in iskanjem avtentičnega lezbičnega izraza, katerega osnovni namen je sprva bil predvsem v medsebojnem prepoznavanju med lezbijkami (na primer *butch in femme* moda v dvajsetih letih), danes pa zaradi možnosti socializacije znotraj gay skupnosti ta funkcija nima več tolikšnega pomena. Morda odraža le večjo stopnjo smelosti lezbijk napram klasični podobi ženske.

Med najbolj uveljavljene lezbične trende se uvrščajo *butch in femme*, "lipstick style", SM subkultura, imidž revolucionarnih lezbičnih feministk, militantni *sharp* videz, etnostil, *Dykes on Bikes* (stil Mad Maxa)...

Prvi znani lezbični stil, ki izvira iz dvajsetih let, je igranje moške oziroma ženske vloge (*butch in femme*). *Butch* lezbijke so se oblačile v takratno klasično moško garderobo - srajce s trdim ovratnikom, kravata ali metuljček, manšetni gumbi, telovnik, suknjič ali smoking, ura na verižici, cilinder ali moško krojeni klobuk, kratka pričeska, monokel, pipa, sprehajalna palica... Prevladovali so umirjeni toni, strog videz brez ličil in obvezna briljantina v laseh.

Femme lezbijke so bile njihovo popolno nasprotje in niso v ničemer odstopale od takratne ženske mode.

Feministična kritika je *butch in femme* stil označila za neosveščen trend, ki se je pojavil pred gay in feminističnim gibanjem. Zagovornice *butch in femme* stila pa menijo, da je bil to edini možen način prepoznavanja v takratni družbeni situaciji. Omenjeni stil se je revitaliziral v S/M subkulturi in tudi kot samostojen sodobni stil, ki sicer aludira na heteroseksualne vloge, vendar jih tudi sprevača. Sodobne *butch* lezbijke se oprijemajo preprostega vsakdanjega imidža: usnjena jakna, majice, kavbojke, škornji. Identificirajo se z mačo filmskimi zvezdami - na primer Marlon Brando in James Dean. Današnje *femme* lezbijke nosijo kratka krila in obleke, čevlje z visokimi petami in uporabljajo ličila - skratka, gre za podobo klasične "tajnice". Predznejši *femme* stil je imidž punkice ali parodija na vamp žensko.

Feministični odpor do medijsko vsiljene podobe ženske, ki je bil značilnost ženskega gibanja šestdesetih in sedemdesetih let, popušča. Tako je stil revolucionarnih lezbičnih feministk le še eden izmed mnogih trendov v lezbični subkulturi, ki ostaja omejen na Ameriko, kjer se je začelo *flower power* (hipijevsko) gibanje. Na Zahodu ga imenujejo *without make-up* (brez ličil). Revolucionarke prisegajo na naravne in funkcionalne aspekte oblačenja: široke in udobne platnene hlače, oblačila iz naravnih tkanin, ki skrijejo ženske obline, čevlji z nizko peto - s svojim videzom jasno sporočajo, da se ne oblačijo za moške. Za njihovo težnjo k sveti preproščini se skriva prepričanje, da kozmetična industrija izkrivlja avtentičnost "prave" ženske. Androgeni stil naj bi obenem sporočal, da so zveze med

ženskami zasnovane na enakopravni ravni.

Revolucionarni lezbični stil je v sedemdesetih letih sovpadal z naturalizmom in esencializmom, ki sta bila značilna za takratno obdobje. Torej ni oblikoval zgolj mode, pač pa tudi celoten način življenja - od prehrane (soja in podobni bio produkti) do sistema vrednot in filozofskega pogleda na svet (duhovnost, joga, pacifizem).

Kot nasprotje *sojaricam*, ki so bile omenjene v prejšnjem odstavku, so se pojavile *lipstick* lezbijke, imenovane tudi "starlete". Njihov moderni urbani videz je prej posledica kulture velikih industrijskih mest kot pa vračanja k naravi. Starlete pogosto uporabljajo (tudi kričeča) ličila, nosijo moderno ukrojene hlače (jahalne hlače, dimije, gatsby), med najbolj priljubljeno obutev sodijo sodobno oblikovani čevlji z nizko peto, jahalni škornji in teniske. Prav tako nosijo strgane kav-

stil, manira

bojke, mini ali dolga krila, oprijete obleke, veliko nakita, novovalovske frizure, baretke in usnjene ruske čepice. Starlete tako ponovno promovirajo ženskost, ki pa ni namenjena moškim, ampak jo kreirajo ženske same. Kombinirajo klasično žensko in moško modo, koketirajo s heteroseksualnimi simboli, vendar sprevačajo njihov pomen v kontekstu lezbične subkulture. Revolucionarke jim seveda očitajo pomanjkanje feministične zavesti, seksualno neopredeljenost ali celo homofobičnost. Starlete pa menijo, da so revolucionarke estetsko dolgočasne, seksualno neprivlačne, da preveč politizirajo seksualnost in da z zahtevo po uniformnem stilu zanikajo individualnost v oblačenju.

Še bolj kontroverzen urbani lezbični stil pa je tako imenovani S/M (sado-mazohistični) trend. S/M lezbijke navdajajo lezbično skupnost z mešanico fascinacije in odpora. Revolucionarke jim očitajo izkrivljeno zavest in posnemanje moškega principa nasilja, starlete pa menijo, da je S/M estetika preveč temačna. S/M lezbijke se oblačijo v usnje, ki predstavlja poseben erotični apel, nosijo škornje, ostroge, uniforme, vojaške kape in ostalo S/M opremo: okovani pasovi in zapestnice, lisice, biči in podobno.

Prav tako so ponovno oživile princip *butch* in *femme*, kar pa so na nek način priznale do absurda. Iranje vlog je na-

ravnano predvsem na seksualne igre dominanc in podrejenosti (master and slave, gospodarica in sužnja). S/M lezbijke, ki igrajo moško vlogo, največkrat nosijo policijske ali vojaške uniforme, kar je povezano z nasiljem, močjo in strogo disciplino. *Femme* lezbijke v tem primeru nosijo uniforme bolničark ali služkinj, ki implicirajo podrejenost in služenje. Najbolj priljubljena je šolska uniforma, ki izraža seksualno naivnost.

S/M lezbijke trdijo, da seksualnost vračajo v lezbištvo in da si prisvajajo tudi tako imenovano moško področje nasilja in spolnosti. Seks, ki ga promovirajo S/M lezbijke, je zelo oddaljen od stereotipne soft variante, kakršno poznamo iz Hamiltonovega filma *Bilitis*.

Zanimivo je, da se je S/M lezbični trend uveljavil zlasti v deželah, ki so prežete s konservativno politiko in s katoliško moralno - v Avstriji, Nemčiji, Ameriki in delno tudi v Angliji. Zlasti v Nemčiji je razširjen militanten lezbični trend, ki je nekakšna zmes ostrega punka in bojevitega lezbičnega separatizma.

Velja omeniti še trend, ki se pojavlja med nebelimi lezbijkami na Zahodu (Amerika, Anglija, Avstralija). Gre za tako imenovane *etno-lezbijke*, ki zavračajo kulturni imperializem bele večine in se vračajo k etničnim koreninam. Lezbični trend "back to the roots" izvira tudi iz gibanja *Black Power*, ki se je začelo v šestdesetih letih v Ameriki.

Seveda pa obstaja tudi mnogo lezbijk, katerih stil se v ničemer ne razlikuje od večinskega, ali pa celo namerno teži h konvencionalnemu in čimbolj neopaznemu oblačenju. Ta "stil" je dobil ironično oznako *blank page* (prazna stran).

Vsa omenjena paleta stilov seveda bolj ali manj velja za razvito zahodno lezbično subkulturo, ki ima že vsaj pol stoletja tradicije. V geografsko in politično bolj izoliranih ter manj razvitih področjih je včasih težko sploh govoriti o lezbični subkulturi. V porajajoči se lezbični skupnosti, kakršna je značilna za dežele v razvoju in tudi delno za naš prostor, ponavadi bijeta v oči dve skrajnosti - tradicionalna in moderna lezbična skupnost. Pripadnice tradicionalne skupnosti so največkrat iz nižjih ali srednjih slojev, iz delavskih slumov. Nimajo feministične zavesti in se pogosto identificirajo s tradicionalnim mačizmom - torej gre spet za pojavno obliko *butch* in *femme* stila. Lezbijke iz moderne skupnosti pa ponavadi sodijo v levo inteligenco, svoje osebne izkušnje povezujejo s političnim in težijo k organiziranemu lezbičnemu gibanju. Prav gotovo pa je pri nas najbolj razširjen lezbični "stil" *blank page*, ker ni lezbične skupnosti v pravem pomenu te besede, temveč prevladujejo boli ali mani zaprti družabni krogi ▼

SALOMÉ:

Vsi ti penisi, usta, riti, gole figure.

“V resnici ne slikam za druge. Seveda sem srečen, če ljudem ugaja, kar delam. Morda imajo moje slike toliko povedati o seksu prav zaradi tega, ker jih delam zase. Meni pa seks ogromno pomeni...” trdi mlajši nemški slikar Salomé, ki mu je v resnici ime **Wolfgang Cihlarz** in ki je koncem sedemdesetih let začel razstavljal s skupino *Neuen Wilden* (Novi divjaki) v Berlinu.

Vlada prepričanje, da so se Novi divjaki kot kometi pojavili na svetovnem prizorišču. Vendar temu ni tako. Začetek je bil počasen in minila so leta preden so bili ljudje pod imenom *Moritz boys* bolj znani zaradi žurov v hiši na trgu Moritzplatz v Berlinu, kot zaradi slik. Salomé je bil član že od začetka, še kot študent na Akademiji likovnih umetnosti v Berlinu pri profesorju K.H. Hödickeju. Poleg tega je takrat delal še po nočnih barih, nastopal kot glasbenik v skupini Geile Tiere (ki je kasneje tudi snemala plošče), igral v filmih (Reiner Fetting, Robert van Ackeren, Joe Schablonski, Knut Hofmeister...), plesal striptiz, izvajal *body art* in *performance*. Skratka bil je aktiven na umetniški sceni v ugodnem obdobju Berlina nekje do polovice osemdesetih. Rdeča nit skozi vse to dogajanje je njegovo slikarstvo, tesno povezano tudi s temi obrobniimi početji. Konec leta 1985 se je za nekaj časa preselil v New York in popolnoma prenehal z javnimi nastopi. Sam pravi tako: “Začutil sem, da se staram, da se spreminja telo. Mislim, da je to čas, ko je treba sam zapustiti oder, še predno te ljudje začnejo kritizirati iz čisto estetskega vidika. Posvetil sem se slikanju in nastopa čas, ko želim delati sam in zase. Imam pa čudovite spomine na te naporne čase. Vsak večer smo hodili ven in ogromno sem nastopal. To mi je dajalo tudi veliko inspiracije za moje slikanje.”

Na čisto slikarskem področju je bil Salomé v letih 1982-1986 prava zvezda. Odprta vrata na svetovna razstavišča, strašansko visoke cene, o njem se je ogromno pisalo kot o nemškem geniju in

legel in tudi v slikanju se je Salomé nekako izpraznil. Zapadel je v krizo in danes se zanj skoraj več ne sliši. Sem ter tja so sicer še kakšne razstave, vendar gre v večini za starejša dela.

Vprašanje je, kaj se je pravzaprav zgodilo. Zdi se, da je kritika naredila krivico novi podobi, ko se je tako ostro zasukala od nje. Ne gre prezreti tudi dobre strani in svežine, ki so jo prinesli mladi umetniki. Salomé je izrazit predstavnik tega slikarstva. Slike velikega formata, figuralka, ekspresivnost in čista barva. Salomé dela v ciklusih npr.: *Sumo*, *Lokvanji*, *Plavalci*, *Wagner*, *Letni časi*... Figura je prisotna ves čas. Gre za nekakšno avtoportretno transformirajočo se figuro v vseh svojih transvestitskih inačicah. Skozi govorico naslikane figure in skozi divji in hiter način slikanja čutimo vedno prisotno erotiko. Sam pravi, da slika pohotno in to je tudi očitno in neprikrito čutiti z njegovih platen. Dogajalo se je celo, da niso puščali otrok v galerije in nekajkrat so ljudje poškodovali njegove slike v času razstave. Vse to zaradi moralnih zadržkov.

Na velikem formatu dela Salomé slike ne samo s čopiči, temveč celo z lastno seksualnostjo. Nastajajo slike, ki s svojimi divjimi ritmi in nabojem kvalitetno prenašajo ekshibicionistično vsebino s platna na ljudi.

“Nekaj ljubezni v življenju - to pozna vsak, to je del vsakega človeka in celo zelo pomemben del. Če nekdo sploh ne prakticira seksa, že mora biti čuden (nor). Sli-

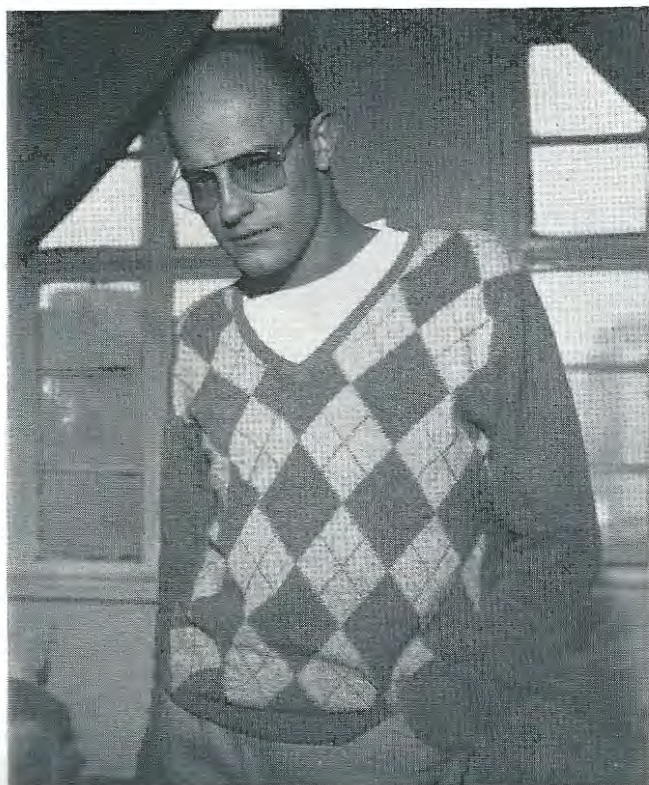
to mi je veliko bolj zabavno kot slikati drevo, ki je sicer tudi lepa stvar - vendar zanimiva na popolnoma drug način. Tudi to, da moja slika pripravi nekoga, da jo poškoduje, ni slab znak. Pomeni, da sem na pravi poti. To me tudi vodi k močnejšemu in provokativnejšemu slikanju. Vsi ti penisi, usta, riti, gole figure - vse to so same čudovite zadeve, ki jih je vendar treba naslikati.”

Njegovo slikarstvo diha s časom, čutiti je utrip življenja, utrip današnje glasbe, s katero je bil neko obdobje tudi tesneje povezan. Ciklus slik *Plavalci*, ki temelji na Monetovih lokvanjih, je naslovil tudi drugače: *Zeitgeist* - duh časa, in naslov se zdi primeren temu, kar veje s teh slik, ki v svojih barvnih horizontalnih potezah kakor lokvanje drže plavalce. Serija *Wagner* temelji na Wagnerjevi glasbi in prav tako sodi v današnji čas. Serija ženskih portretov upodablja dame tega časa, na primer Elviro Bach. S potovanja po Japonski je kot suvenir serija *Sumo dvojic* - najprej na platnu - kasneje pa je za nemško firmo Rosenthal izdelal še serijo majhnih skulptur *Sumo borcev*, ki so presenetljivo neekspresivne. Salomé pravi, da gre za prve skulpture v življenju in da sam sploh ne mara ekspresionistične plastike kot jo dela Baselitz.

Potem pa je tu še morje avtoportretno usmerjenih slik, portretno v svoje ljubimce usmerjenih in drugače usmerjenih slik...

Kako se bo nadaljevala pot, ki se je v zadnjem času nekako obrnila navzdol, bomo videli v prihodnosti. Leta 1954 v Karlsruheu rojeni Salomé, enkrat že okronan s svetovno slavo, baje trenutno spet veliko dela v Berlinu.

Marko Jarh

NOVI POP IN AIDS:

Od Skid Row do Madonne.

V začetku osemdesetih pride do "šokantnih" sprememb v pop glasbi. **Boy George, Frankie Goes to Hollywood in Bronski Beat** - izvajalci, ki so krojili takratni vrh popularne glasbe, si predrznejše dejanje brez primere v dotedanji zgodovini, ko javno priznajo svojo gay usmeritev in se zavzemajo za pravice homoseksualcev. Tako predstavljajo in simbolizirajo spremembe, značilne za tedanji čas - čas večje gotovosti v smislu gay prepričanja, večje osvobojenosti in predvsem večje vidnosti lezbijk in gayev v družbi.

Seveda se je desnica temu primerno odzvala (to velja predvsem za Veliko Britanijo). Posledice - vsesplošna vojna proti homoseksualcem, ki doživi svoj vrhunec s tako imenovano *Klavzulo 28*, katere 11. zapoved se glasi: "Ne promoviraj homoseksualnosti!" Še toliko bolj tragično je, da se je desnica v svoji anti-gay retoriki poslužila aidsa, epidemije, ki je na tako grozovit način posegla v gay skupnost in je obenem pomenila strahotno osebno in družbeno katastrofo. Aids je bil tako izrabljen kot dokaz, da homoseksualci predstavljajo resno grožnjo, zato je povsem razumljivo, da jih je v njihovem delovanju potrebno vsaj omejiti, če že ne povsem onemogočiti.

Kljub omenjenim pozitivnim premikom v popu, se je le-ta po sprejetju *Klavzule 28* prilagodil novemu moralizmu in puritanski miselnosti. Ta obrat k puhlosti sovpada z velikimi spremembami na glasbenem tržišču, kjer pride do zatona singlov in pojava ter vse večjega preboja CD-jev. Pop je moral "odrasti", da bi se lahko prilagodil novim tržnim zahtevam. Nikomur ni več do seksa, mladosti in uporništvu. V modi so nove vrednote - sedaj vsi nenadoma prisegajo na poroko, nostalgijo in konformizem. Aids jih ne zanima. Tako kot desnica menijo, da ga imajo drugi. V skoraj nerazumljivi paniki pred aidsom se pojavijo čistunska besedila. "Počakaj, preden greva predaleč," ogovarja svojega partnerja **Janet Jackson**.

Še bolj zaskrbljujoče so izjave proti homoseksualcem. Ena najbolj sramotnih je prav gotovo izjava **Donne Summer**: "Bog je poslal aids, da bi kaznoval homoseksualce". Raperji **Public Enemy** so se v svojih izjavah dosledno držali muslimanskega moralizma in so svoje sovražstvo izpričali na sledeč način: "Pedri

so smrdljivci, ki se silijo tja, kamor ne sodijo."

V nasprotju s tem religioznim čvekanjem pa velja omeniti **Diamando Galas**. Leta 1986 je posnela trilogijo *Maska rdeče smrti*, ki sloni na besedilih Stare zaveze. Vendar tukaj ne gre za prazno biblijsko navlako v službi lažne morale, temveč za primerjavo med svetnikom in obolelim za aidsom. Diamanda Galas med drugim izjavlja: "Tekst so lovci, inkvizicija in oseba, ki dela živo predstavo, je žrtev. Jaz nisem lovec. Moja politična pozicija je pozicija žrtve. Vse moje plošče so posvečene obolelim za aidsom, ljudem, ki so jih napravili za kriminalce. Ljudje so danes strahopetci, strahopetci so bili včeraj. Pesmi Stare zaveze so kriki obupa, klici Bogu, ki jih je ustvaril. Opozoriti hočem na arhetip mentalitete kuge, na njeno geografijo, in pokažem na hudiča, ki ga predstavljajo duhovno impotentni strahopetci, lovci na čarovnice. Nato opozorim na preganjane, iz katerih skušajo uarediti žrtve. Ne gre zame, gre za skupnost, v kateri živim. Polovica ljudi, ki jih poznam, je pozitivnih. Vem, kako živijo. Ne živijo kot strahopetci. Delajo v bolnišnicah, borijo se do konca."

Najbolj homofobična stališča so prisotna v mačističnem heavy metal trendu. Tako na primer **Guns n' Roses** pojejo: "Priseljenci in pedri so brez veze. V našo deželo pridejo misleč, da lahko počnejo vse, kar jim pade na pamet. Najraje bi ustanovil nekakšen mini Iran ali jih okužil s kakšno prekleto boleznijo." Podobno mislijo tudi **Skid Row**. Njihov član se je dal fotografirati z majico, ua kateri je pisalo: "Aids pobija pedre do smrti!"

Kot je to že običajno, pa je pravi zločin v molku. **Carlton Edwards** je pel o mladeniču, ki umira za aidsom, vendar je TV pesem cenzurirala, ker menda ni bila zabavna za poslušalce. Angleška radijska postaja Radio One je odrezala začetek pesmi FPI Project z naslovom *Rich In Paradise*, ki se glasi: "Hey you don't be silly, put a condom on your willy!" (Naj se ti ne fučka, natakni kondom na svoj'ga bučka)

Kljub temu, da je dobrodelniška vloga ena osrednjih v popu, se le-ta raje izogiba povezavi s problematiko aidsa. Svetli izjemi sta le **Dionne Warwick** in **Elton John**. Predvsem slednji si je s tem prislužil nemalo antipatij.

Dobrodelni projekt *Red Hot And Blue*, pri katerem sodeluje cela vrsta znanih izvajalcev s področja mode, filma, glasbe in designa (in o katerem je v *Revolverju* objavljen poseben tekst), "zaradi stigme aidsa" ni mogel dobiti sponzorja. Najuspešnejši proizvajalci so zavrnili sodelovanje pri omenjenem projektu, ker so se zbal za svoj ugled. Vendar pa so imena sodelujočih glasbenikov, ki izvajajo priredbe del **Colea Porterja**, porok za uspeh te akcije, katere izkupiček bo namenjen obolelim za aidsom. **Sinead O'Connor** je ob tej priložnosti izjavila: "Nikogar ne poznam, ki je zbolel za aidsom, vendar imam prijatelje homoseksualce in razumem njihov strah. Aids se lahko zgodi vsakomur. Želela bi pomagati na kakršenkoli način, zares, kajti to je bolezen, ki ne izbira žrtev."

V nasprotju z *Red Hot And Blue* pa dobrodelni album *Nobody's Child*, ki je izšel pred nekaj meseci in naj bi pomagal romunskim otrokom, ki so bili okuženi z virusom aidsa s transfuzijo krvi, pri svoji promociji ni imel tovrstnih težav. Ljudje pač vidijo nedolžne žrtve na eni in tiste, ki so "krivi", na drugi strani.

Za aidsom so nmrla mnogi zvezdniki popa: **Klaus Nomi, Sylvester, Ricky Wilson (B 52's), Alan Murphy (Level 42), Miki Zone (Man 2 Man)**... Tako je na žalost ta najbolj zasebna izkušnja postala javna, celo nekakšno politično dejanje. Ne le zaradi zavesti o umiranju pop zvezdnikov, predvsem zaradi tega, ker je padel mit o tem, da ljudje, ki umirajo, niso pomembni.

Subtilna in žalostna je bila pesem *For a Friend* skupine **The Communards**. Močan vpliv, predvsem na gay skupnost, je imela tudi zadnja Sylvesterjeva singlica *Trouble In Paradise*. **Pet Shop Boys** pa v svojih pesmih na primer komentirata, da je seks žalostno zapustil plesišča (recimo v večih pesmih z njunega zadnjega albuma *Behaviour*).

Le redki so bili tisti, ki so pop izrabili za javno osveščanje o aidsu. To je storil **Jimmy Somerville** s svojim zadnjim albumom *Read My Lips*.

Pop bi moral predstaviti problem aidsa s pozitivnega stališča do seksa, saj ima izreden vpliv na ogromne mase ljudi po vsem svetu (kot je to počela **Madonna** na svoji *Blonde Ambition* turneji letos poleti). Treba bi bilo nedvoumno pokazati, da boj proti aidsu ni boj proti seksu, temveč je to boj proti glasnikom lažne morale, proti čistunstvu in avtoritarnosti, ki v zvezi s tem vprašanjem vse bolj in bolj prežema sodobne družbe. Tak poskus je že bil narejen. Gre za pesem *All You Need Is Love 1987* skupine **The Jamms** (kasneje **Timelords**, danes **KLF**), ki je na duhovit način zmontirana iz pesmi **Samanthe Fox** *Touch Me* in vladnih TV informacij o aidsu. To bi naj dokazovalo, da je boj proti aidsu obenem tudi boj proti establishmentu. ▼

MED KONFORMIZMOM IN RADIKALNOSTJO

Bogdan Lešnik

Na začetku XIX. stoletja je britanski filozof Jeremy Bentham zagovarjal precej liberalno stališče do spolnosti. V nasprotju z vodilnim pravnikom tistega časa Williamom Blackstonom je menil, da spolnost nikoli ne more biti zlo ali proti naravi. Edina razlika med različnimi spolnimi dejanji je po njegovem ta, da so nekatera konformna z javnim mnenjem, druga pa ne.

Toda Bentham teh svojih pogledov ni objavil. Zakaj ne? Je sodil, da »čas še ni zrel« za njegova mnenja (potem v Britanskem imperiju ni bil zrel še dobrih sto let), ali pa si ni upal tako radikalno nasprotovati vodilnemu toku v britanski pravni filozofiji? Tega ne vemo. A navsezadnje je tudi z mnenji tako, da so nekatera »konformna z javnim mnenjem, druga pa ne«, in znano je, da nonkonformizem nekaj stane. Morda Bentham zgolj ni bil pripravljen plačati cene.

Ali zdaj to pomeni, da lahko tista svoja mnenja, ki so konformna (ali »konformistična«), izrekam brez skrbi in strahu? Ni vedno tako. Vzemimo tri tekste o homoseksualnosti, ki so izšli v Ljubljani pred vojno. Članek v Njivi »Paragraf« (1921) se zavzema za odpravo prepovedi. Knjižica *Homoseksualnost* (1926) zagovarja tezo o temeljni biseksualnosti ljudi. Knjigi Van Oertringena *Nagnjenje k lastnemu spolu*, v prevodu (1937) naslovljeni *Protinaravna čud* (sic!), pa je prevajalec dopisal opombe, v katerih med drugim hvali Hitlerjevo odločenost, da iztrebi to zlo.² Toda vsi trije teksti imajo nekaj skupnega: tako avtorja prvih dveh, kakor prevajalec tretjega, so ostali anonimni; podpisani so po vrsti kot »Vindex«, »Q« in »dr. S.K.«. Če lahko prva dva razumemo, ker sta nonkonformna, kaj je potem s tretjim? Kaže, da ni vseeno, o čem govorim, ne glede na to, ali izrekam konformno ali nonkonformno mnenje. Že izbor teme je lahko znak nedopustne radikalnosti.

To se ujema z zadregljivim molkom o homoseksualnosti, ki je stoletja vladal v zahodni kulturi. Zgodovina je po antiki – tudi najnovjša – polna prepovedi **omenjanja** homoseksualnosti, v nasprotju z njenimi očitnimi **manifestacijami**.³ Na

osebni ravni pa je logika najbrž v tem: kdor o stvari preveč govori, četudi odklonilno, že ima nekaj z njo, kaj šele, če se zanjo zavzema.

Tako je videti, da različne ravni konformizma druga drugo podpirajo in vzdržujejo. Kdor ne želi, da ga osebno povezujejo s homoseksualnostjo, o njej rajši molči; kdor iz tega ali onega razloga (npr. politik) **mora** kaj reči, se rajši konformira z javnim mnenjem; in kdor iz tega ali onega razloga **hoče** izraziti svoje mnenje (konformno ali ne), rajši ostane anonimen, da ga ne bi osebno povezovali s homoseksualnostjo...

To zanimivo problematiko bi se dalo razvijati v nedogled. Rad pa bi samo pokazal, da konformizem ni vedno nezdržljiv z radikalnostjo; natančneje rečeno, da sta lahko pojavy združena kakor dve strani istega lista.⁴

Vzemimo najprej **radikalnost iznuje**: zgled za to je gay, ki se (kot gay) skriva, pa ga spolna želja žene v skrajne ali mejne situacije – namreč, skrajne z vidika konformizma, ki mu ostaja zavezan: žene ga ravno v situacije, ki ga lahko izdajo. Ta njegova radikalnost je zgolj hrbtina stran njegovega konformizma.

Drugi primer je **radikalnost geta**. Zgled zanjo je vedenje gayev, kadar se

počutijo varne, na svojem terenu ali med svojimi. Tu se zdi, da je lahko stopnja radikalnosti – v smislu drastičnega, neredko poneumljenega popuščanja želji – direktno sorazmerna stopnji konformizma v siceršnjem okolju.

Tretji primer pa pokaže na neko presenetljivo notranjo mejo konformizma; rekel bi mu **radikalnost v konformizmu**. Primerjajmo dve doktrini o položaju gayev v družbi. Po eni – navidez radikalnejši – bi morala za gaye veljati neka posebna norma, ker »biti homoseksualen« potegne za sabo drugačne posledice kakor »biti heteroseksualen«; posledice so mišljene bolj ali manj kot »način življenja«. Ta doktrina spregleduje, da pravzaprav zagovarja **obstoječe stanje**, in avtomatično pristaja na hegemonijo »heteroseksualne norme«, saj se od nje zgolj distancira, tako da je v važnih zadevah (npr. pri sprejemanju zakonov) ne more problematizirati. Druga doktrina pa vztraja in teži, da bi morala veljati **ista norma za vse**, in pri tem ji v načelu »heteroseksualna norma« zadošča. Ta doktrina vsekakor teži h konformizmu; toda s tem, ko »heteroseksualni normi« priključi homoseksualne primere, izpelje radikalno operacijo: doseže hkrati neznanško razširitev norme (norma, ki vključuje »homoseksualne primere«, kratko malo ni več »heteroseksualna«) in na drugi strani njeno redukcijo na bistveno – tisto, kar je različnim primerom, ki jih zajema, skupno. ▼

Opombe

¹Več o tem v uvodu v knjigo Richarda Planta *Rožnati trikotnik*, ki naj bi izšla januarja pri založbi Krt.

²»Paragraf 175« (zakon proti homoseksualnim odnosom iz weimarske republike) so v tretjem rajhu poostriili že leta 1934.

³Gre seveda za to, čemur se **danes** reče »homoseksualnost«.

⁴Besedica »lahko« je ključna in je ne gre spregledati. Nočem reči, da je v tem kakšna zakonitost, čeprav morda je. Sem le pozoren na primere, ki obstajajo in silijo v interpretacijo.

MED LEZBIJKAMI, (LEZBIČNIMI) FEMINISTKAMI IN LEZBIČNIMI SEPARATISTKAMI

Nataša S. Vegan

Čimbolj se je razvijala lezbična skupnost, tem več vzorcev, modelov, pričanj in stališč je bilo na voljo. In seveda tudi pravil, kako biti lezbijska. V začetku lezbičnega gibanja je šlo predvsem za golo pravico do obstoja na ravni opravičevanja pred heteroseksualnim svetom. Šele kasneje se pojavijo zahteve po avtentični, pravi, osveščeni lezbičnosti.

Kakšna je pravzaprav avtentična lezbičnost? O tem imajo svoje mnenje tako seksologi kot lezbijske, (lezbične) feministke in lezbične separatistke. Zgodnji seksologi so lezbijske opisovali kot telesno in psihično deformirane osebnosti, kot povsem maskulinizirane ženske, ki sodijo v tako imenovani tretji spol. Svoja dognanja so prav gotovo opirali tudi na prvotno lezbično subkulturo, v času od dvajsetih do petdesetih let, ki se je kazala v dokaj strogi delitvi v igranju ženske oziroma moške vloge. Seveda so seksologi analizirali predvsem invertiranke - torej lezbijske, ki so igrale moško vlogo.

Igranje vlog *butch* in *femme* - tako v preteklosti kot danes - je sporna točka lezbištva. Zagovornice *butch* in *femme* stila menijo, da sicer gre za zgledovanje po heteroseksualnih modelih, vendar v kontekstu avtentične lezbične interakcije. *Butch* lezbijske nikakor niso imele namena postati moški, temveč so hotele imeti dobrine, ki so pripadale moškim: svobodo, moč, neodvisnost in pravico biti z žensko. Edini modeli vlog so bili pač tradicionalni moško-ženski odnosi. Takratne lezbijske so bile preobremenjene z golim preživetjem v sovražnem svetu, da bi lahko oblikovale nove, neseksistične vloge. Pa vendarle so se v zgodnji lezbični subkulturi izoblikovala radikalna seksualna in politična stališča, ki pa zara-

di ironije družbenih sprememb delujejo danes kot nazadnjaška, neosveščena in nefeministična.

Povsem drugačnega mnenja je večina (lezbičnih) feministk. Igranje vlog *butch* in *femme* je le nekritično posnemanje heteroseksualne in patriarhalne prakse, erotizacije moči in zatiranja, ki ovira razvoj avtentične lezbične erotike. Prvotna lezbična kultura je sicer rehabilitirana kot pomembno zgodovinsko, čeprav homofobično obdobje lezbištva. Tako lezbične feministke dopuščajo obstoj igranja vlog *butch* in *femme*, kolikor sodi v zgodovino. To je izraz težnje tudi v sami lezbični skupnosti, namreč, da se zavrže ali zamolči določene realnosti, ki bi lahko bile uporabljene proti lezbijskam. Še zmeraj so žive seksološke definicije, folklorne razlage o narcisoidnih, iztirjenih in grdih

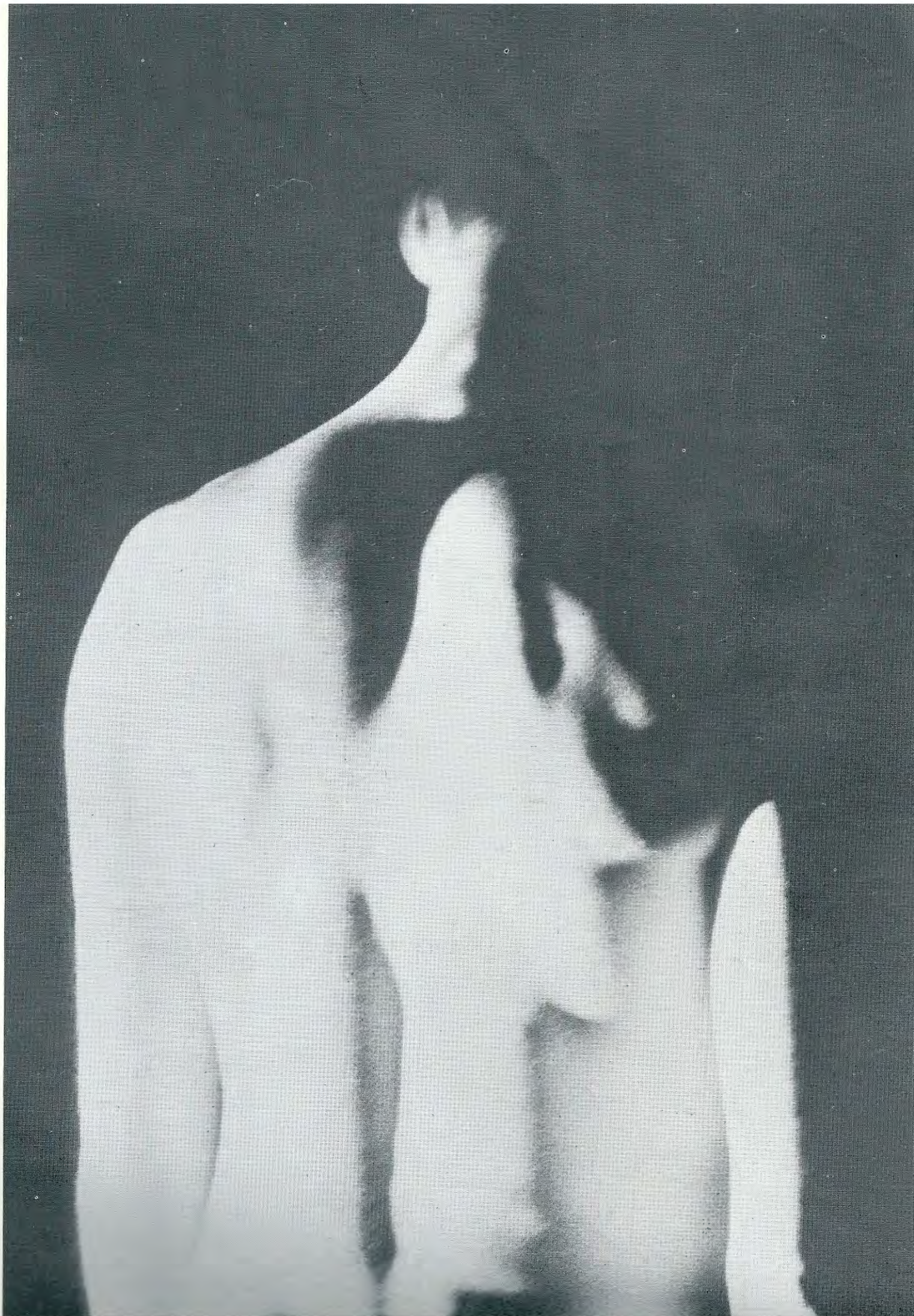
lezbijskah in še zmeraj nas prepričujejo, da ne bomo preživele brez penetracije. Vse te pasti samo prežijo na "napake" v lezbični skupnosti. Zato ne presenečajo težnje k idealizaciji in zahteve po avtentični lezbični seksualnosti, avtentičnih vlogah in kulturi.

Izrazita polarizacija mnenj prav glede vprašanja igranja vlog *butch* in *femme*, je pripeljala celo do cenzure - nekateri feministično usmerjeni časopisi ne objavljajo "ideološko neustreznih" tekstov, ki imajo pozitiven odnos do igranja vlog. Tudi ameriška organizacija Ženske proti pornografiji obsoja "seksualne iztirjenke", ki se neosveščeno spogledujejo s heteroseksualnimi vzorci, s kulturo zatiranja in z nasilnim gay seksom. Takšna stališča zastopa tudi ameriški lezbično-feministični časopis *Off Our Backs*. Kot njegovo nasprotje v Kaliforniji izhaja *On Our Backs*, ki objavlja erotične lezbične fotografije, močno se spogleduje z igranjem vlog, s S/M seksom - skratka z vsem, kar ne bi smelo biti lastno osveščenim ženskam. Tudi one se sklicujejo na avtentično lezbično seksualnost brez slehernih vsiljenih zadržkov.

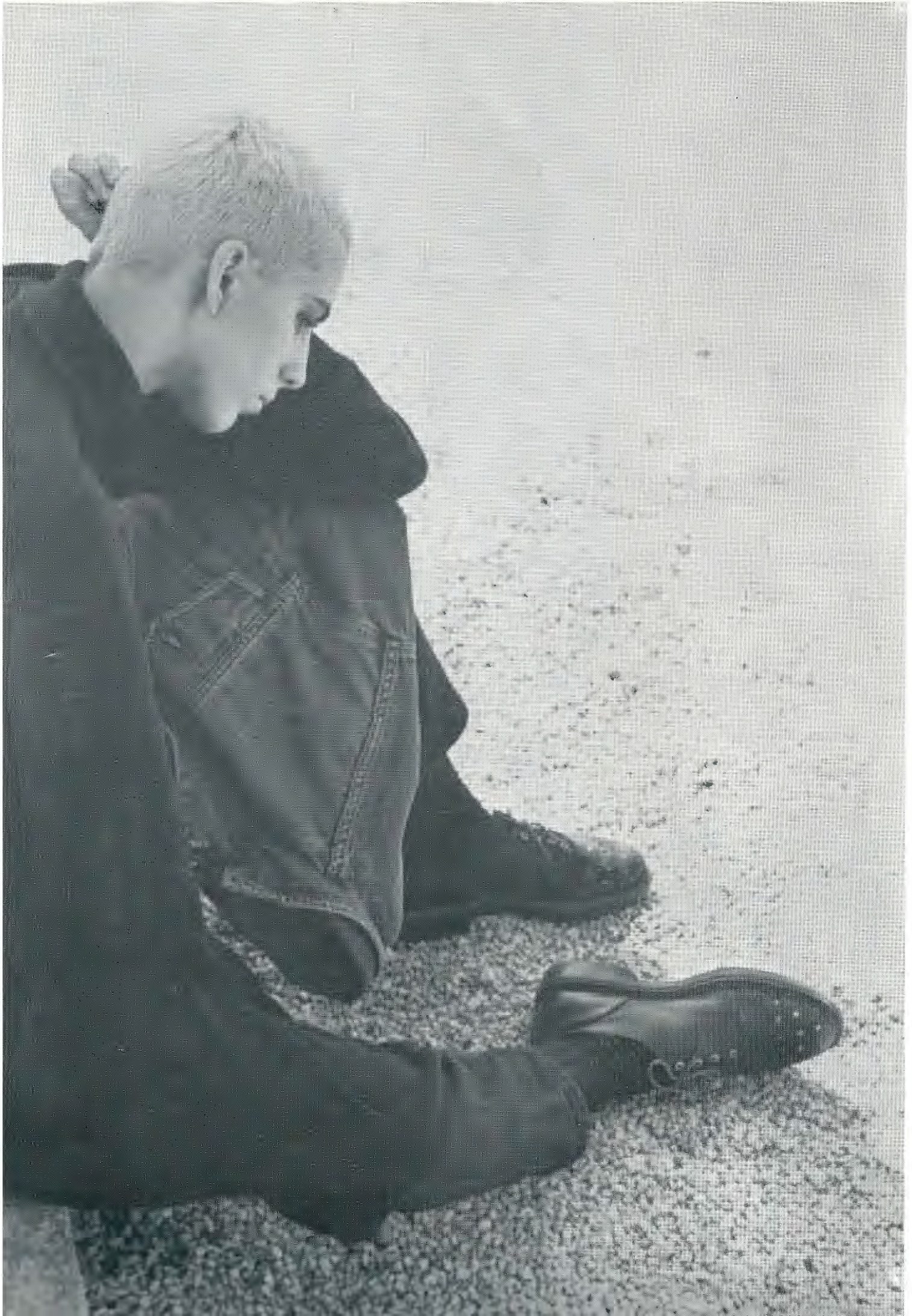
Povsem na margini ali pa - kakor vam drago - na najvišji ravni osveščenosti, se nahajajo lezbične separatistke. One so že opravile tako s straight moškimi kot z gayi, s heteroseksualnimi feministkami in celo z lezbijskami, ki niso separatistke. Avtentično lezbičnost je mogoče živeti le daleč od ponorelega patriarhalnega sveta - v sožitju z nedotaknjeno naravo.

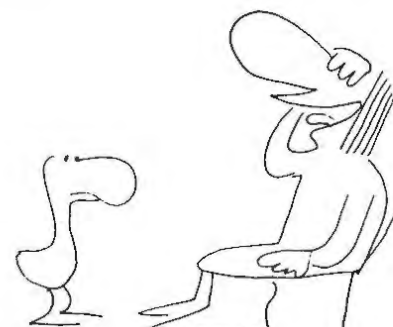
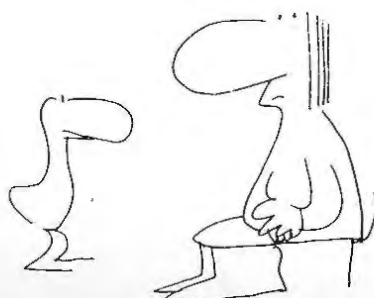
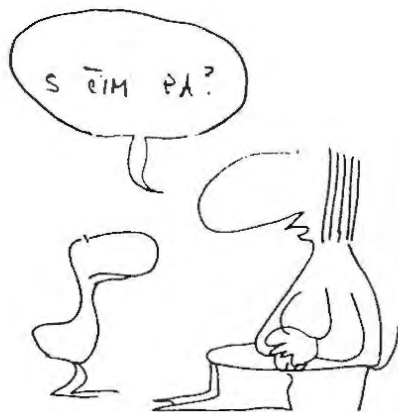
Kako torej biti osveščena lezbijska? Ravnajte se po svojem glasu in avtentičnost bo prišla sama po sebi. ▼

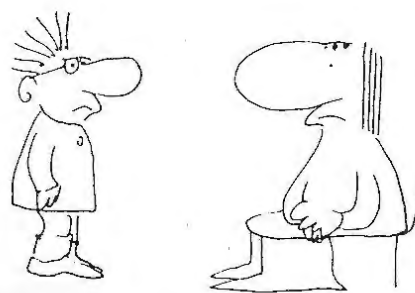
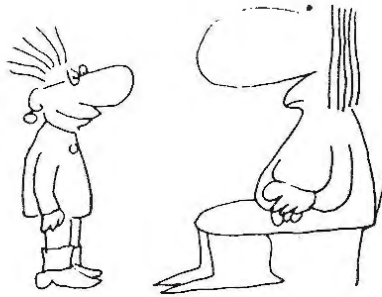

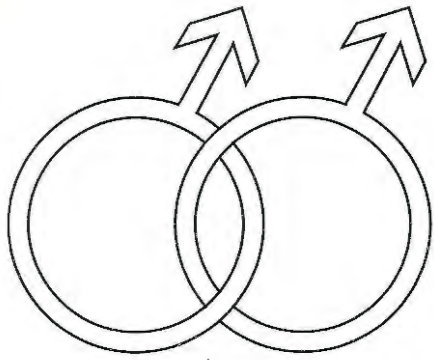

Copi-

copi

GAY VIDEO

BREZPLAČEN KATALOG

061. 322 739

OD 12.00 DO 18.00

NOVO NA TRGU!

Ženske in moški, če želite povečati vašo spolno moč s pomočjo zdravilnih rastlin ali pa s tabletami, ki delujejo odlično in brez stranskih posledic, potem vam nudimo posebne zdravilne rastline v paketih po 100 gramov ter fotokopije štirih receptov za 30 tablet: oboje odlično deluje, v to pa se boste lahko tudi sami prepričali. Diskretnost je popolnoma zajamčena, saj na pošiljki ne bo napisano, kaj vsebuje in za kaj se uporablja.

*Cena je samo 150,00 din.
Naročite takoj, plačilo po povzetju.*

*Naš naslov je:
Lekovito bilje
Štefice Kosjer 134
15000 Šabac*

LIBREDIO

*E. Kumičića bb
43000 Bjelovar*

Spoštovani gay svet,
poskusite preko naše agencije ustvariti svoja prijetna znaustva, druženja in ugodne trenutke spolne sprostitve. Obrnite se na nas: vaših tavanj, iskanj, strahov in neprijetnih dogodkov bo konec, saj vam bomo zanesljivo našli vsaj fanta vaših sanj, če že ne kaj več. **LIBREDIO** je agencija, ki posluje skrajno diskretno in skrbi za vse inačice homoseksualnih želja. Pismeno se javite na navedeni naslov in presenečeni boste, kako hitro boste dobili odgovor. Pišite nam odkrito in tako, kot vam ustreza - brez sramu in zadržkov. **LIBREDIO** je vaša velika priložnost, **LIBREDIO** je varnost. Obenem pa vam v letu 1991 želimo veliko ljubezni, toplih objemov in močnih užitkov.

Vaš **LIBREDIO**.

Teta Malči

Razlika v letih

Draga Malči!

Moj partner je precej starejši od mene. Zelo je zaposlen. Sam nimam službe – jo iščem – in se zaradi tega slabo počutim. Zdaj se odpravlja na službeno pot. Sprva je govoril, da me bo vzel s seboj, zdaj pravi, da ne bo šlo. Dobivam občutek, da ga ne privlačim več.

Mali princ

Dragi Mali princ,

to je seveda mogoče, čeprav iz priloženega še ni mogoče sklepati tako. Velika razlika v letih ima svoje čare (ah!) in svoje pasti. Sama ne vidim velike ovire v različnih interesih (vprašanje je le, koliko jih drug drugemu dopuščata), bolj jo vidim v različnih obveznostih. Njegove so mogoče – kako naj rečem? – bolj zavezujoče; morda on težje vpleta tebe v svoje kakor ti njega v svoje. Kakorkoli, nekatere stvari morata najbrž opraviti vsak zase in to morata drug drugemu dovoliti. Toda občutek imam, princ, da si precej zahteven, in nevarnost vidim v tem, da morda **potrebuješ** to, da si odvisen. Potem si bosta morda kmalu začela iti na živce – ti njemu s svojimi zahtevami, on tebi s tem, ko ti ne bo mogel vedno ustreči, kar boš ti razumel tako, da **noče** (in mogoče nazadnje res ne bo več hotel, da bi se izognil hujšemu...). Iz tega se izkoplješ, če ti je odvisnost vendarle bolj problem kakor potreba in se že zato **zares** potrujiš, da bi se postavil na svoje noge.

Tvoja teta Malči

Strah pred razkritjem

Draga teta Malči!

Mislil, da lahko o sebi rečem, da sem lezbična aktivistka. Veliko pišem in objavljam, a si tega ne upam početi s svojim pravim imenom; uporabljam različne psevdonime ali inicialke. Strahu se ne morem in ne morem znebiti. Kaj lahko napravim?

Monja

Draga Monja,

evo, tvoje pismo me je razveselilo. Ker je iskreno. Vse prevečkrat sem poslušala zgodbe o tem, kako kdo noče priznati svoje homoseksualnosti, češ, kaj koga briga, ali sem lezbijka (gay) ali ne. »To je moja zasebna stvar,« govoričijo, »in sam(a) bom izbral(a), komu bom to povedal(a).« No, jasno, v neki **normalni** situaciji bi to držalo. Ker pa situacija za lezbijke in gaye še zdaleč ni normalna (če bi bila, se tako vprašanje verjetno ne bi zastavilo), si lahko prepričana, da to »načelo« zgolj zakriva strah – **strah pred razkritjem** –, kar pa je tebi tako in tako jasno in se nič ne slepiš z nekakšno kvazi načelnostjo.

Če pa me vprašaš, kako naj se tega strahu znebiš, me spraviš v zadrego. Vem, da je včasih edino zdravilo za strah to, da skočiš v mrzlo vodo (kadar gre za strah pred mrzlo vodo), pa si tega vseeno ne bi upala kar tako svetovati. Navsezadnje ne vem, kaj lahko zgubiš. Ampak tega ne smeš razumeti kot svarilo: pogosto je misel, »kaj lahko zgubim«, čisto nepotrebna. Marsikdo med tistimi, ki bi se jim rada prikrila, že tako ali tako ve, za druge je čisto vseeno, ali vedo ali ne, tretji te niti ne vzamejo resno itn.

Čisto splošno rečeno in v premislek pa tole: v boju za emancipacijo lezbijk in gayev ilegalno delovanje ni posebno učinkovito. Nasprotno, najučinkovitejše orožje je ravno **javnost**. Pokaže se, da nas ni malo in da smo povsod. Pa še srečamo se lahko.

A nikar si ne jemlji za zgled podpisov v tej reviji. Na nho mi je prišlo – prosim, obdrži zase – da so vsi po vrsti psevdonimi!

Tvoja Malči

Moške fantazije

Spoštovana teta!

Nekega dne sem se nepričakovano vrnil domov in zalotil ženo in njeno prijateljico v drži, ki ni dopuščala dvomov. Najprej sem se zgrozil, potem me je

začelo vleči. Za zdaj šele v domišljiji. Ženi še nisem rekel ničesar. O tistem dogodku se sploh ne pogovarjava. Misliš, da bi bili ženski za stvar?

Zagreti Janez

Nesrečni Janez,

kaj hudiča delaš ti v mojem časopisu? Marsikaj bi ti lahko povedala, če bi šlo za to, da hočeš bolje razumeti svojo ženo, pa se mi ne zdi tako. Če je odkrila, da je lezbijka, potem lahko svetujem zlasti njej (trikotnika ji ne bi svetovala); če pa zgolj širi svoje seksualno obzorje, potem noben od vaju ni za sem. To ni časopis za spolno izživljanje! Kupi si raje kakšen pornič.

Malči

Teta Malči preži na vaša pisma in teži vsem po vrsti, kadar jih ni, zato ji pišite, zaboga!

ZALOŽBA ŠKUC

Zbirka Lambda

PREDSTAVLJA KNJIGO

MODRA SVETLOBA

HOMOEROTIČNA LUBEZEN V SLOVENSKI LITERaturi

KNJIGO LAHKO KUPITE V VSEH KNJIGARNAH, V *Roza klubu* IN *Roza disku*. CENA JE 230,00 DIN.

Takole, Stan,
zdaj pa greva v
Roza disko.

Roza disko.

Klub K4.

Kersnikova 4, Ljubljana

Vsako nedeljo

od 22.00 do 03.00.